

မကြေသေးမိက ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခဲ့မှ ဥပဒေကို သုံးသပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင်မြေယာစီမံခန့်ခဲးရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်
ဥပဒေနှင့်မူဝါဒမှုဘာင်များတိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်း

Photo: Bawi Tha

စားနပ်ရိက္ခာဖူလုပ်ရေး လုပ်ငန်းအဖွဲ့
မြေယာအရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့
၂၀၁၂ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ

ကျေးဇူးတင်လွှာ

စာရေးသူအနေဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုပ်ရေး လုပ်ငန်းအစုအစွဲ၏ မြေယာအရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့၏
ပိုးပင်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ ဝန်ထမ်းများအား ဤအစီရင်ခံစာရေးသားရာတွင် ကူညီပုံပိုးသည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်ရှုပါသည်။
ရှိခိုင်သော စာအုပ်စာတမ်း ပစ္စည်းများကို ရှာဖွေခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိကအရေးပါသော အကျိုးစီးပွား
ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် တွေ့ဆုံရန် စီစဉ်ခြင်း တို့တွင် ပိုးပင်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ သူတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး မန်နေဂျာ
Siusue Mark က အကူအညီ ပေးခဲ့သည့် အတွက် အထူး ကျေးဇူး တင်ရှုပါသည်။ ရန်ကုန်ဖြူပြင်ပသို့ နိုင်ငံတော်အစိုးရု
ရပ်စွာပြည်သူလူထူးအဖွဲ့အစည်း အကျိုးစီးပွား ပါဝင်ပတ်သက်သူများထံ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်း ခရီးစဉ်
များသွားရောက်စဉ်လမ်းညွှန်ခြင်း၊ အကူအညီပေးခြင်းများပြုလုပ်ပေးခဲ့ကြသောမြေယာအရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့မှ
ဦးစံသိန်းနှင့် ဦးသစ်ဆန်းတို့အား ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

Robert B. Oberndorf, J.D.

Senior Law & Policy Advisor, Forest Trends Association

ဥပဒေနှင့် မူဝါဒ အကြီးတန်းအကြံပေး၊ သစ်တော့ဆိုင်ရာ အလားအလာများ အသင်း

စာတမ်းအနှစ်ချုပ်သုံးသပ်တင်ပြချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သိသိသာသာနှင့်လျင်မြန်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းနှင့် ဒေသစီးပွားရေး၊ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးတို့အတွင်း ပိုမို ပေါင်းစပ် ပါဝင်နိုင်ခြင်း ကဲ့သို့သော အကျိုးကျေးဇူးများကို နိုင်ငံသားများအားလုံး၊ သာတူညီများ မျှဝဝံစားနိုင်သည့် အများပါဝင်နိုင်သော လူတောင်အဖွဲ့အစည်း ပေါ်ပေါက်မည့် အလားအလာ ရှိပါသည်။ ဤဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွင် မြေ၊ သစ်တော့များနှင့် ရှေ အပါအဝင် နိုင်ငံတွင်းရှိ သဘာဝ သယ်ယော အရှင်းအမြစ်များသည် မရှိမြစ်လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ပါသည်။ မြေယာကို မည်သူက၊ မည်သို့ မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် အသုံးပြုမည် စသည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ကျေးလက်တွင် နေထိုင်ကြသည့် လယ်ကေအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသော တောင်သူလယ်သမားများ အများစုပါဝင်သော မြန်မာပြည်သူလူထုအတွက် ကျယ်ပြန်သော အကျိုးဆက်များ ရှိနိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ နေရာဒေသအများအပြားတွင် အကြံ့စား မြေယာအသုံးပြုခွင့်ပေးမှုများကြောင့် လယ်ကေအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသော တောင်သူလယ်သမားအများစုမှာ ငါးတို့ပိုင် မြေယာများမှ ဖယ်ထုတ်ခံနေရ ခြင်းသည် ကျေးလက်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ခြိမ်းခြားက်လျက်ရှိပါသည်။

ဤလေလာချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေပမာဏ အနည်းငယ်မှု လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ အတွက် မြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့် ဆိုင်ရာ လက်ရှိဥပဒေများနှင့် စီးပွားရေး အခြေအနေတိုကို ဆန်းစစ်လေလာထားပါသည်။ မြေပမာဏ အနည်းငယ်မှု လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများနှင့် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် လယ်လုပ်ခွင့်များကို ဥပဒေအရ ကာကွယ် စောင့်ရောက်မှု အပြည့်အဝ ရရှိကြစေရန် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ပြပိုင်ရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းစနစ်နှင့် အစီအမံများ တည်ထောင်ရေး အကြံပြုချက်များလည်း ဖော်ပြပါထားပါသည်။

မြေယာပိုင်ဆိုင်မှ လုပြုမှုနှင့် မြေယာဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခမှုများဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို မဖြေရှင်းပါက နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက ရင်းနှီးဖြုပ်နှုန်းမှ ရေရှည်တည်တဲ့သော စီးပွားရေး ကြေးထွားမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်ကျင်ကို ကာကွယ်စောင့်ရောက်ရေး၊ လူမှုရေး သာယာဝပြောမှုနှင့် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ အခွင့်အရေများကို လေးစားသော တည်ပြုသည့် ဒီမိုကရေး အုပ်ချုပ်မှ စနစ် ပေါ်ပေါက်လာရေးတို့အပေါ် ထိခိုက်မှ ရိုနိုင်ကြောင်း နိုင်ငံတော်အစိုးရက အသိအမှတ်ပြုထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထို့ထို့အသိအမှတ်ပြုပြီးဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရအောက်ဖြင့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပြည့်စုံသော မူဝါဒနှင့် ပြည့်စုံသော မြေယာဥပဒေများ ရေးဆွဲရန် အရေးတွေ့ဌား လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းတို့ကို ရေးဆွဲရန်မှာ ဂရုဏ်စိုက် လေ့လာခြင်း၊ ပြည်သူလူထူးအစဉ်များ၊ လယ်သမားများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကုမ္ပဏီများ၊ အခြား အကျိုးစီးပွား ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် အများပါဝင် နိုင်သော တိုင်ပင်ဆွဲးနော်မှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများသည် လယ်ကေအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသော တောင်သူလယ်သမားများ၊ မိသားစုများနှင့် ရပ်စွာများအား မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် လုပ်ခြေမှုနှင့် လူမှုရေး ကာကွယ်ရောင်ရှောက်မှုများ ပေးရန်နှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို အတိအလင်း ပြည့်ဆည်းပေးရန် ပြစ်ပါသည်။ မြေယာအရင်းအမြစ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေများကိုလည်း မူဝါဒတွင် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုပြီး တိုင်းရှင်းသားလုနည်းစုများ၏အခွင့်အရေးများနှင့် မြေယာဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးတွင် ငြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် မြေယာစုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှု အစီအမံများ ပြဋ္ဌာန်းပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအောက်ဖြင့် သီးနှံအလယ်ကျိုက်ပိုးသည်စနစ်များ၏တန်ဖိုးကို အကျိုးရှိသောမြေယာအသုံးချမှုအဖြစ် အသိမှတ်ပြုပေးရန် လိုအပ်ပြီး ယင်းနှင့်ဆိုင်သည့်မြေယာလုပ်ခြေမှုသက်တမ်း၊ သီးခြားမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်အစီအစဉ်တို့ကိုလည်း ကာကွယ်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။မည်သည့်မှုပါဝင်မှု မြေယာပဋိပက္ခများပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန်အတွက် မှုတ္ထပြီး ထင်သာမြေတံ့သာ ရှိသော အစီအမံများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးရပါမည်။ အမျိုးသား စားနှင့်ရိက္ခာဖူလုံးစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ အခွင့်အရေးများကို ဟန်ချက်ညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ရပါမည်။

လယ်ယာမြောပဒေနှင့် မြေလွှတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း ဥပဒေတို့ကို လွှတ်တောက ၃၀-၃-၂၀၁၂ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြုသူနှင့် ခဲ့ပါသည်။ ယခင်ဥပဒေများနှင့် နှိုင်းယူဉ်ပါက ရွှေပြားမဟုတ်သော တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို တရားဝင်မြေအသုံးပြုမအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ လယ်သမားများသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ တရားဝင်ခွင့်ပြုခြင်းမရှိဘဲ မြေလွှတ်မြေရိုင်းများကို အသုံးပြုနေသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်း ကဲ့သို့သော တိုးတက်ကောင်းမွန်သည့်အချက်အချို့၊ ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ခြိုင်း၍ ကြည့်ပါက ဥပဒေများသည် မရှင်းလင်းဘ ကုန်းမြင်းဒေသများရှိ လယ်ခက်အနက်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသော

တောင်သူလယ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးမှု အားနည်းပါသည်။ အမျိုးသမီးများ မြေကို ပိုမိုတို့အမည်ပေါက် ပိုင်ဆိုင်ရန်၊ အမွှေဆက်ခံရန်၊ မြေလွှတ်ဖြေရှင်းများ အသံပြုခွင့် ရရှိရန် တူညီသော အခွင့်အရေးများ ရှိနေကြောင်းကိုလည်း ရှုင်းလင်းတိကျွော ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ဥပဒေများကို အခြေခံအားဖြင့် အကြီးစား စိုက်ပိုးရေး ရင်းနှီးဖြေပို့မှုများ ဆွဲဆောင်ရန် အတွက်သာ ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပြီး လယ်သမားအများစုဖြစ်သည့် လယ်ကေ အနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသူများအတွက် လုပ်လောက်သော ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုများ ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း မရှိပါ။ အထူးသဖြင့် လယ်ယာမြှေအတွက် လယ်ယာလုပ်ခွင့် လုပ်ခြိမှုမှာ အားနည်းလျက် ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လယ်ယာမြှေ အတွက် လယ်လုပ်ခွင့်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိခြင်းကြောင့် လယ်ကေအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသူများသည် လယ်လုပ်ခွင့် ဆုံးရှုံးမည့် အစားရှုလှုကို မကာကွယ်နိုင်သဲ ရှိပါသည်။ ထိုအပြင် လယ်သမားများ ရွေးချယ် စိုက်ပိုးသည့် သီးနှံများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ထိန်းချုပ်မှု လက်ကျွန်းများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

လယ်သမားများသည် ငါးတို့စွန်ယက်စိုက်ပါးသော လယ်ယာမြေများနှင့် အနီးကပ် ဆက်စပ် ပတ်သက်နေပြီး မည်သည့် သီးနှံများ စိုက်ပါးရန် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်ခြေကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များ ခုမှတ်ရန် အကောင်းဆုံးအနေအထားတွင် ရှိသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်တည်တဲ့သော စိုက်ပါးရေးနည်းလမ်းများ၊ သီးနှံများနှင့် နည်းပညာများဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးပြင်းအားဖြင့် လယ်သမားများအား ပုံပိုးမှုပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် လယ်သမားများသည် မိမိတို့ မြေပေါ်တွင် စိုက်ပါးမည့်သီးနှံအမျိုးအစားများကိုသိမြင်နားလည်းမှုပေါ်(လုံလောက်သောသတင်းအချက်အလက်ကို)အခြေခံ၍ရွေးချယ်နိုင်မည် ဖြစ်ပြီး လယ်ယာမြေ ဥပဒေတွင် မသင့်တော်သော ကုန်းသတ်ချက်များကို ဖယ်ရှားသင့်ပါသည်။

မြေယာမှတ်ပုံတင်သည့်စနစ်နှင့် လယ်မြောက် မြေလွှတ်မြေလပ်မြေရိုင်းများကို လွှဲပြောင်းသောစနစ်၊ အခကြေးငွေ့နှင့် အကောက်ခွဲများ ပေးဆောင်သောစနစ်တို့ကို ကျဉ်လစ်အောင်ပြုလုပ်ပြီး လယ်ကေ အနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများအတွက် ရှုံးရှင်းလွယ်ကူစေရန်စိစဉ်ထားရှိပေးကို ဦးစားပေးတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆကြော်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဖြစ်နိုင်သည့် အနိမ့်ဆုံးလက်လမ်းမီဒေမည်အဆင့်တွင် ယင်းလုပ်ငန်းများအားလုံးကို တစ်နေရာတည်း ကောင်တာတစ်ခု တည်း၍ အပြီးအပြတ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် ဝန်ဆောင်မှုမျိုး တည်ထောင်နိုင်ရန် အလားအလာကို စူးစမ်းသင့်ကြောင်း အကြော်ပြုပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းနှင့် တစ်ပါတည်း လစ်ဘာချုက်များနှင့် ရေးနောက်မည့်မှုများကို ဖော်ပြုရန် ပုံပေါ်ပြင်ဆင်ခြင်းများ

ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လယ်ကေအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများအနေဖြင့် ဥပဒေအရ ငှါးတို့လယ်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရွှေက်မှု ကိုရရှိလာစေပြီး အကျိုးကျေးဇူး ပိုမိုဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါမည်။

မည်သည့်ဥပဒေမဆို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် တရားမျှတပြီး သာတူညီမျှမှုရှိသောပဋိပက္ခ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းသည့် အစီအမံများမှာ အခြေခံဖြစ်ပါသည်။ထို ကြောင့် နိုင်ငံတော်အစီးရအနေဖြင့် မြေယာ အငြင်းပွားမှုများကို ကြားနာစစ်ဆေးရန် သိုးခြားလွှတ်လပ်သောအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရန် အကြော်ပြုပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းသည် ကဏ္ဍအလိုက် ဝန်ကြီးဌာနအားလုံးမှုသီးခြားကင်းလွှတ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီးပြည်နယ်အားလုံးတွင်အဖွဲ့မှုများရှုလျက် နိုင်ငံသားများအားလုံးက ယင်းအဖွဲ့မှုများကိုရယူအသုံးပြုနိုင်ရပါမည်။ ဤအဖွဲ့အား မြေယာအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများကျမှုတွေ့သည့် အုပ်ချုပ်မှုများပေါ် အယူခံမှုများကို ကြားနားစစ်ဆေးရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးရပါမည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်သည့်အပြင် တရားရုံး မဟုတ်သော ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ရေးအစီအမံများကိုလည်း ချမှတ်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ယင်းတို့တွင် မြေယာ အငြင်းပွားမှုများ၏ ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံး တန်းတူညီမျှ ပါဝင်နိုင်စေရပါမည်။နောက်ဆုံးတွင် မြေယာဥပဒေတွင်း၌ မြေပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို အများပြည်သူအတွက် သိမ်းယူမည်ဆိုပါက မျှတေသာပေါက်ရေးဖြင့် လျှော့ကြေးပေးရန် ဆိုင်ရာ ခေတ်မီသည့် အကာအကွယ်ပေးမှုများကို ထည့်သွေးပြုနာန်းရန်ဖြစ် ပြီးမြေသိမ်းယူမှုအက်ဥပဒေကို ပယ်ဖျက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာအရင်းအမြစ်များနှင့် လယ်လုပ်ခွင့် လုပြုမှုဆိုင်ရာ တည်ဆောက်သည့် ခေတ်စနစ်နှင့် လျှော့ညီခြင်းမရှိတော့ဘဲ ညီနှင့်ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။ မြေယာစီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသတွင်း အကောင်းဆုံး လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကိုလည်း ပေါင်းစည်းထည့်သွေးပေးရန် လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။ နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို ပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့် မြေယာဥပဒေနှင့် မြေလွှတ် မြေရှင်း ဥပဒေများ၏ လက်ရှိအားနည်းချက်များကို လက်ငင်း ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မာတိကာ

Chapter 1 အခန်း ၁	Introduction နိဒါန်း	1
Chapter 2 အခန်း ၂	National Land Policy အမျိုးသား ပြညာ့မှတ်	3
Chapter 3 အခန်း ၃	Overview of Rural Land Classification, Management and Conflict Issues ကျေးလက် ပြညာ အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခ ကိစ္စရပ်များ	7
Chapter 4 အခန်း ၄	Overview of Laws Relating to Rural Land Management in Myanmar မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးလက် ပြညာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများကို မြှုပ်နည်းလောက်	15
Chapter 5 အခန်း ၅	Analysis of the Farmland Law (2012) လယ်ယာမြေ ဥပဒေ (၂၀၁၂ခုနှစ်) ကို ဆန်းစစ်ချက်	19
Chapter 6 အခန်း ၆	Analysis of the Vacant, Fallow and Virgin Lands Management Law (2012) မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့် မြေရှိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ (၂၀၁၂ခုနှစ်) ကို ဆန်းစစ်ချက်	22
Chapter 7 အခန်း ၇	Recommendations for Improving the Law on Land ပြညာဆိုင်ရာ ဥပဒေ တိုးတက်ကောင်းမွှန်ရေး အကြံ့ပြုချက်များ	25
Chapter 8 အခန်း ၈	Conclusion နိဂုံး	28
Annex နောက်ဆက်တဲ့		29
Table 1: Land Classification, Control, Conflict and Tenure Security ယေား ၁ - ပြောမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခမှုနှင့် ပြောသုံးပြုခွင့် လုပ်ခြေများ	9	

အတိကောက်ဝါယာရများ

ASEAN	Association of Southeast Asian Nations အရှေ့တောင်အာရုံနိုင်ငံများအသင်း
CCVFV	Central Committee for the Management of Vacant, Fallow and Virgin Lands မြေလွှတ်စွဲ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဗဟိုကော်မတီ
ESIA	Environmental and Social Impact Assessment သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေး သက်ရောက်ပုံအကဲဖြတ်ချက်
FAB	Farmland Administration Body လယ်ယာမြေအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ အစည်း
LUC	Land Use Certificate မြေအသုံးပြုမှုသက်သေခံလက်မှတ်
MoAI	Ministry of Agriculture and Irrigation လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
MoECaF	Ministry of Environmental Conservation and Forestry သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောာက်ကြီးဌာန
SLRD	Settlement and Land Records Department ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
GAD	General Administration Department အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန
VFV Law	Vacant, Fallow, Virgin Lands Management Law မြေလွှတ်စွဲ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ

၁၃

ဤပြန်လည်သုံးသပ်ချက်တွင် တည်ဆဲမြေယာဥပဒေများကို ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ လယ်ခကဗာအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများအနေဖြင့် လယ်လုပ်ခွင့် အခွင့်အရေးများ ကို ဥပဒေအရ အပြည့်အဝ အကာအကွယ်ပေးမှု ရရှိစေရေးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်နိုင်ပည့်အချက်များ၊ ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရေးသားရန် အဖွဲ့အစည်း စနစ်များနှင့် အစီအမံများ တည်ထောင်ရန် အကြံပြုချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသုံးသပ်ချက်ကို မြေယာမှုဝါဒ အဓိက အပြောင်းအလဲများအား အသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်းဖြင့်စတင်ပြီး ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သော အပြောင်းအလဲများအတွက် အကြံပြုချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ လက်ရှိမြေအတန်းအစား ခွဲခြားသည့်အုပ်စုများကို ခြိုင်းဖော်ပြပြီး မြေယာနှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ မြေယာပန္တပက္ခမှုကို အဓိကမောင်းနှင်းပေးသော အချက်အချို့ကို ဆက်လက်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှိင်း စီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေထို့ကို အသေးစိတ် ဆန်းစစ်လျက် ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အကြံပြုချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မဲခေါင်ဒေသခွဲ အတွင်းရှိ အခြားနိုင်ငံများ၏ အတွက်အကြံအပေါ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အခြေခံထားပါသည်။

မြေယာဥပဒေနှင့် မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှိင်းဥပဒေကို မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်တော်က ၂၀-၃-၂၀၁၂ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းဥပဒေတို့သည် စနစ်တကျကာကွယ်စောင့်ရွှေ့ကုန်မှုများ ချမှတ်ခြင်းမရှိပဲ လက်ရှိပုံစံအတိုင်းသာ ဆောင်ရွက်မည် ဆိပ်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ လယ်ကောဇာနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများနှင့် ရပ်ရွှေများ၏ လယ်လုပ်ခွင့် လုပ်မှုကို မည်ကဲသို့ထိခိုက်နိုင်ကြောင်း ဤသုံးသပ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်မှု အားနည်းပါက မြေယာ ပင်ပက္ခဖြစ်မှု တိုးပွားလာပြီး လူမှုရေး မတည်မပြုခြင်းမှာ များပြားလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာစီမံခွန်းခြားမှုနှင့် မြေယာအသုံးပြုမှုစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတို့အတွက် ပြည့်စုံပြီး ဟန်ချက်ညီသော ချဉ်းကပ်ပုံ ချမှတ်ကျင့်သုံး ရာတွင် အသစ်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည့် လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေလပ်မြေရှိင်းဥပဒေများ ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းပါဝင်သင့်ကြောင်း ဤအစီရင်ခံစာ၏ အကြံပြုဖော်ပြထားပါသည်။

ဦးသို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံအတွက် ပြည့်စုံသော မြေယာဥပဒေနှင့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒတို့ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရေး ဝင်းစားရန်ဖြစ်ပါသည်။ မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်းရှိ အခြား နယ်မြေဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကုန်ကျစရိတ်မြေားသည် အများအလွင်းများကို ရွှေ့ကြလွှာနိုင်ရန်အတွက် ယင်းသို့သော မူဝါဒနှင့် ဥပဒေ ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများကို တစ်ဆင့်ချင်း ဆောင်ရွက်ပြီး မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုလည်း အချက်အလက်ပြည့်စုံစွာ အခြေပြု၍ ချမှတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ပြည့်သူလူထူးအနွေးအစဉ်းများ အပါအဝင် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော အကျိုးစီးပွားပါဝင်သူများအားလုံး ပါဝင်နှင့်ရမည့်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်လေလျက် တစ်ဆင့်ချင်းဆောင်ရွက်သည့်ချုပ်းကပ်ပုံသည် မြေယာ အရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ရေး အားပေးပြီး နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများကိုလည်း အလေးဂရုပြုလျက် နိုင်ငံ၏ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များကို ရေရှည်တည်းသော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖြစ်စေနိုင်ပါမည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မြေယာပဋိပက္ခမှုများကိုလည်း ခြုံင်ဖော်ပြထားပါသည်။ မြေအတန်းအစားခွဲခြားမှု နှင့် အုပ်ချုပ်မှု အာဏာပိုင်များ၏ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များ ထပ်နေခြင်းတို့ကြောင့် လယ်လုပ်ခွင့် မလုပ်ခြုံမှုနှင့် မြေယာပဋိပက္ခမှု ပြသုနာများ ပိုမိုဖြစ်ပွားရကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ဖော်ပြထားသော သတ်းအောက်အလက်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း မြေယာပဋိပက္ခမှုဆိုင်ရာ မကြေသေးမီက ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သုတေသနများ၊ ကွင်းဆင်းခရီးစဉ်များ၊ အကျိုးစီပွားပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် တွေ့ဆုံးခြင်းများ၊ ကျေးလက်မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို ပြန်လည်ထုံးသပ်ချက်တို့၊ အပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ မြေယာပဋိပက္ခမှုဆိုင်ရာ ပြသုနာများမှာ နိုင်ငြားရင်းနှီးပြုပြုခဲ့မှု ရရှည်တည်တဲ့သော အခွင့်အရေး၊ ကြီးထွားမှုနှင့် လူမှုရေးတည်ပြုမှုတို့အပေါ် ထိခိုက်နိုင်သော ကြီးလေးသည့် စီးပွားရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော် အစိုးရကာအသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ဤအစိရင်ခံစာတွင်နိုင်ငံအတွင်း၌မြေယာပဋိပက္ခပြုမှု၏သဘောသဘာဝကို ပိုမို ကောင်းမွှုစွာ နားလည်သဘောပေါ်ရန်အတို့ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ကနားရေးဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆေးဆေးဖော်ပြထား

ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြေယာပဋိပက္ခများ ပြသနာများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပိုမို၍ နားလည်သဘောပေါက်လာသော်လည်း ဥပဒေများတွင် ထင်ဟပ်ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာပဏိပက္ခများကြောင့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် မြေယာဆိုင်ရာမှတ်အနှင့် ဥပဒေမူဘောင် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုချက်များ ဖော်ပြထားပါသည်။ အကြံပြုချက်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လယ်ကေအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ အိမ်ထောင်စုများနှင့် ရပ်စွာများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လယ်လုပ်ခွင့် လုပ်မှုမှုတို့ အပေါ် အမိုကထားပါသည်။ အကြံပြုချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပြည့်စုံသောမူဝါဒနှင့် မြေယာဥပဒေ ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ကြောင်း စူးစိုက်ဖော်ပြပါသည်။ ပြည့်စုံသော မြေယာဥပဒေတွင် မြေယာအတန်းအစားခွဲခြားမှု အားလုံးပါဝင်ပြီး မြေယာဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ထိန်းချုပ်မှုမူဘောင်တို့ ညီညွတ်မှုရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေနှင့် မြေလွှတ် မြေလပ် မြေရှင်း ဥပဒေများတွင် လယ်ယာမြေပြုပြင်ရေးနှင့် မြေလွှတ်မြေရှင်း ပြပြင်ရေးများကို မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပြည့်စုံသော မူဝါဒါဒ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေနှင့် မြေလွှတ်မြေရှင်း ဥပဒေတွင် တစ်ရပ်နှင့် မြေယာဥပဒေတို့ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရန် အကြံပြုချက်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရဂုဏ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ အကြံပြုး အများအပြားတို့၏ လက်ရှုံးထင်မြင်ယူဆချက်အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးလက်ဒေသ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်များ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေနိုင်မည့်နည်းလမ်းများ ဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များသည် နိုင်ငံတကာ အကောင်းဆုံးလုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ၊ မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်းရှိ အခြားနယ်မြေများမှ ရရှိသော သင်ခန်းစာများအပေါ်တွင် အခြေပြုပါသည်။ ယင်းအကြံပြုချက်များမှာ အတွေထွေမှုများနှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော အကျိုးစွားပါဝင်ပတ်သက်သူများအား မူဝါများနှင့် ဥပဒေတို့ကို မူးကြော်မှုများရေးဆွဲနေစဉ် မှတ်ချက်ပြုရန် ခွင့်ပြုရပါမည်။ ယင်းသို့သော လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပိုမို၍ အချိန်ကြာမြင့်နိုင်သော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်ခြင်း၊ ပြဋ္ဌာန်း လိုက်သော ဥပဒေများအတွက် ထောက်ခံမှု ကျယ်ပြန်ခြင်း၊ အကောင်းအထည်ဖော်ရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်ခြင်းတို့ ရရှိပါမည်။ အကြောင်းအရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နောက်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရရေးတာဝန် အဖြစ် ဆက်လက်၍ တည်ရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့်မြေယာမှတ်

လယ်လုပ်ခွင့်မှတ်အပြောင်းအလဲများ

၁၉၈၈ နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဧဒ္ဓက္ခပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်လျက် ဖီးပွားရေးကြီးထွားရန် လျှောထားသော ဦးတည်ရည်ရွယ်သော လုံးဝက္ခားမြားနားသည့် မူဝါဒသစ်ကို ကျင့်သုံးပါသည်။ ဤမှတ်အရ ဆိုရှုယ်လစ် ထိန်းချုပ်မှုများကို ဖြော်လျှော့ပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးပါသည်။ မြေယာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤမှတ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ် မြေရှင်းများဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ခေါ် အကောင်အထည် ဖော်ပါသည်။ ယင်းညွှန်ကြားချက်အရ ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြင့် အကြီးစားစီးပွားဖြစ် လယ်ယာစိုက်ပါးရေး လုပ်ငန်းများ တည်ထောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အခိုက်အားဖြင့် ဖြေယာအသုံးပြုခွင့်ကို တော်ခိုင်းမြေ (သို့မဟုတ် မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း) တဲ့ သတ်မှတ်ထားသောမြေသို့ လွှာပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားပြည်ပပို့ကုန်ကို အခိုက်ထားသည့် အကြီးစား စိုက်ခင်းကြီးများ တည်ထောင်ရန်အတွက် မကြာခကာ ပုဂ္ဂလိကတစ်ခိုးချင်းနှင့် ကုမ္ပဏီများအား လွှာပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ လွှာပြောင်းပေးရာတွင် မကြာခကာ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေ သို့မဟုတ် အမှန်တကယ်လုပ်ကိုင်နေသူများ၏ လယ်လုပ်ခွင့်တိုကို အသိအမှတ်ပြခြင်းမရှိပါ။ လွှန်ခဲ့သော ဆယ့်စုံ၏ ၂ စုံအတွင်းတွင် ဤညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ၌ မြေယာ သိမ်းဆည်းမှုနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်မှုအတိုင်းအတာနှင့် အကျယ်အဝန်းများ နိုင်ငံတစ်ဝါးတွင် အထူးသဖြင့် ကုန်းမြှင့်ဒေသများတွင် သိသိသာသာ တို့မြှင့်လာပါသည်။ ယင်းညွှန်ကြားချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းပင် မြေလွှတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း ဥပဒေ၌ အများအပြား ပြန်လည်၍ ဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခုအခါ မြေယာအသုံးပြုမှန်င့် လယ်လပ်ခွင့်မူဝါဒ ရေးသားပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် မြေယာ ပြဿနာများ၏ ပိုမို အရေးပါလာပြီး မြေယာအငြင်းပွားမှုများကို သာတူညီမျှဖြေရှင်းချက်များ ဖော်ထုတ်ပေးရန် လိုအပ်ချက်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရတာဝန်ရှိသူများက အသိအမှတ်ပြုလာကြောကြေား ရှင်းလင်းသိသာပါသည်။ ဤအစိုးရင်ခံတွင် မကြာသေးမိက ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သောဥပဒေများကို နောက်ပိုင်း၌ အသေးစိတ် ဆန်းစစ်ဖော်ပြုမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းဥပဒေများတွင် အချို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ နိုင်ငံတော်၏ထိန်းချုပ်မှုကို လျှော့ချုပြီး လယ်သမားများအား လွှာတ်လပ်ခွင့်များ ပိုမို၍ ပေးအပ် ထားခြင်းကြောင့် ကောင်းမွန်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိပါသည်။ တရီ့နိုင်တည်းမှုပင် မကြာသေးမိက ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေများ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အနှစ်သာရအဖြစ် အပြောင်းအလဲမရှိသေးဘဲ လယ်ယာစိုက်ပြီးရေးလုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းကြီးများ အား မြင့်တင်ခြင်းကို ကျေးလက်ဒေသ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းအဖြစ် နိုင်ငံတော်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူအချို့က ဆက်လက်၍ ရှုမြင်လျက်ရှိသည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မူဝါဒနှင့်ဥပဒေတိအကြား ဂွဲပြားခြားချက်မှာ အခါများစွာပင် ရှုပ်ထွေးဖွယ်လေ့ရှိပါသည်။ မူဝါဒစာတမ်းမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရက လက်ခံကျင့်သုံးလျက်ရှိသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုလမ်းညွှန် သို့မဟုတ် မျှော်မှန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေများမှာမူ အခန်းများ၊ အပိုင်များ ပုံစံဖြင့် အတိအကျ အကြောင်းအရာတစ်ခုဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များကို တိကျွော ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မူဝါဒစာတမ်းမှာ ကို ဖော်ပြထားခြင်း၊ ပြုဌာန်းခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် လမ်းညွှန်အဖြစ် လက်ခံအသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။ တဖန် ဥပဒေပြုဌာန်းရန် တာဝန်ယူရသူများက ဥပဒေကို အမိဘာယ် ကောက်ယူရှုံး အထောက်အကူဖြစ်စေရန်လည်း မူဝါဒစာတမ်းမှားကို ရေးသားပြုစုထားကြပါသည်။ မူဝါဒမှာ အမှန်တကယ် ထိရောက်မှုရှိရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်ရပ်ညှုံးလုပ်ဆောင်ချက်လမ်းကြောင်းမှားကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားရပါမည်။ ထို့အပြင် တိုင်းတာနိုင်မှု ရှိရမည့်အပြင် သီးခြားလွှာတပ်သော ပြည်သူလူထူးအဖွဲ့အစည်းများက စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးနိုင်ရပါမည်။ စနစ်တကျ ရေးသားပြုစုထားသော မူဝါဒစာတမ်းများသည် ဥပဒေများကို ဖြည့်စွှေးပြီး ဥပဒေများနှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိပါသည်။

ဤပြန်လည်သုံးသပ်ချက်တွင် လယ်ဇကအနည်းငယ်လုပ်ကိုင်သူများနှင့် စီးပွားဖြစ်စုံကိုပြီးရေးလုပ်ငန်းကြီးမှား၏ လိုအပ်ချက်များကို ဟန်ချက်ညီစေသော ရှုမြင်ပုံပြင့် တည်ဆောက်ခြင်း မြေယာဥပဒေများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရန် အမိကအာရုံးစုံစိုက်ဖော်ပြပါမည်။ သို့ရာတွင် ယင်းဥပဒေများ ရေးဆွဲရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်ရပ်ညှုံးလုပ်ဆောင်ချက်လမ်းကြောင်းမှားကို အသေးစိတ် ဖော်ပြသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေယာအရင်းအမြတ်မြတ်ပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲခြင်းမှား မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်ရပ်ရွာများအတွက် လယ်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့် လုံခြုံမှုတို့ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လုံလောက်စွာဖြေရှင်းပေးရပါမည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသောလုပ်ငန်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ပြည်သူလူထူးအစည်းများနှင့် တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလုပ်များက ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း မှတ်ချက်ပြုခြင်းမှား ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည့်စုံသော မူဝါဒမရေးဆွဲမှု ကြိုတင်၍ပြုပုံစံထုတ်စိစ်ပြီး သဘောတူညီထားခြင်းဖြစ်ပြပါမည်။ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ သတင်းအချက်အလက်များ လွှာတ်လပ်စွာစီးဆင်းနိုင်စေရန် ပွင့်လင်းပြီး ထင်သာမြှင့်သာ ရှိစေရပါမည်။ လိုအပ်ပါက တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းများလည်း ထည့်သွေးဖော်ပြရပါမည်။ သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော မူဝါဒစာတမ်းများကို အချိန်မီ ဖြန့်ဝေပြီး တိုင်းဒေသကြီးပြည်နယ်များတွင် အမျိုးသမီးများ၊ ပြည်သူလူထူးအစည်းများ၊ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ပါဝင်လျက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ၊ စနစ်တကျပြုလုပ်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု ရလဒ်များကို မူဝါဒစာတမ်းအတွင်း ပေါင်းစပ်သည့်သွေးရန်လည်းအထူး လိုအပ်ပါသည်။ မြေယာနှင့် မြေယာအသုံးပြုမှု လက်ရှိအနေအထား၊ မြေယာအသုံးပြုမှုနှင့် လယ်လုပ်ခွင့်ပုံပေါ်ပေါ်များကို ပြည့်စုံခိုင်မာစွာ သူတေသနပြုလုပ်ရရှိသည် ရလဒ်များနှင့် ရရှုည်တည်တုန်းဆိုင်သော မြေယာနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး နိုင်ငံတော်အဆင့် ရွှေးချယ်နိုင်မည့်နည်းလမ်းများ ဆန်းစစ်လေ့လာချက် တို့အပေါ်တွင် မူဝါဒကိုအပ်ပါသည်။

၂၁ ရာစုအတွက် မြေယာမူဝါဒချမှတ်ရေး အခြေခံမှုများ အကြိုပြုချက်

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မြေယာအသုံးပြုခွင့်မူဝါဒ ချမှတ်ရန် အခြေခံမှုမှာ အမျိုးသားစီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ဇကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ၏ အခိုင်ချက်ညီစေရန် အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် ငါးတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ဟန်ချက်ညီစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ မြေယာမူဝါဒပြုခြင်း လယ်ဇကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ လယ်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်လုံခြုံမှုခြင်းကြောင်း လယ်ယာစိုက်ပြီးရေး ထွက်ကုန်တို့မြှင့်လာပြီး စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုလည်းတို့မြှင့်လာခြင်းအပါအဝင် အမျိုးသားစီးပွားကြီးထွားမှုကို အထောက်အကူပြုကြောင်း ဤမူဝါဒက အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ (မှတ်စုံ ၂) ပုံပိုးမှုပေးနိုင်သောအခြေခံအနေများတွင် အသေးစိတ် လယ်ယာလုပ်ငန်းသည် တွေ့ဖုန်းပြုခြင်း၊ အကျိုးကျေးလူးဖြစ်တွေ့ဖုန်းနိုင်ကြောင်း (မှတ်စုံ ၃) စက်မှုလယ်ယာထက် ပိုမို၍ တွေ့ဖုန်းနှင့်

လယ်ဇကအနည်းငယ်သာ လယ်သမားများ လယ်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်လုံခြုံမှုခြင်းကြောင်း လယ်ယာစိုက်ပြီးရေးထွက်ကုန်တို့မြှင့်လာပြီး စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုလည်းတို့မြှင့်လာခြင်းအပါအဝင် အမျိုးသားစီးပွားကြီးထွားမှုကို အထောက်အကူပြုကြောင်း ဤမူဝါဒက အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ (မှတ်စုံ ၂) ပုံပိုးမှုပေးနိုင်သောအခြေခံအနေများတွင် အကျိုးကျေးလူးဖြစ်တွေ့ဖုန်းနိုင်ကြောင်း (မှတ်စုံ ၃) စက်မှုလယ်ယာထက် ပိုမို၍ တွေ့ဖုန်းနှင့်

ကောင်းမွန်နိုင်သော လုပ်ခြေသော အလုပ်အကိုင်များရရှိပြီး နယ်မြေဒေသနှင့် အမျိုးသားအဆင့် စားနပ်ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှုနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုကို များစွာ အထောက်အကူပြုနိုင်ကြောင်း (မှတ်စု ၄၊ ၅) သုတေသနပြုလုပ်ရာမှ တွေ့ရှိရပါသည်။ ပုံပိုးမှုပေးသော အခြေအနေများဆုံးရာ၌ သင့်တော်သော စိုက်ပျိုးရေးမှုပါဒါများ သွင်းအားစုများနှင့် ကြေးမြို့တို့ကို သင့်တော်သော နှင့်ထားများဖြင့် ရယ်အသုံးပြုနိုင်ခြင်းကဲသို့သော ဆွဲဆောင်မှုများ၊ နည်းပညာတိုးခဲ့ရေး ပုံပိုးမှုပေးခြင်း၊ တည်ပြုခြင်းသော ဈေးကွက်များနှင့် အားကောင်းသော ဖြန့်ဝေမှု၊ ဈေးတွေ့က်တင်ရောင်းချမှုနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ပါဝင်ပါသည်။

ကေအနည်းငယ်လုပ်ကိုင်သောသူများ၏ လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြေမှု ရှိစေခြင်းအားဖြင့် လူမှုရေးတည်ပြုမှု တိုးတက် ကောင်းမွန်လာပြီး ပဋိပက္ခမှုကို သေးသွားချကာ ရေရှည်တည်တဲ့သော ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုကို အားပေး မြှင့်တင်နိုင်ကြောင်း ဤမှုပါဒါက အသီအမှတ်ပြုပါသည်။ (မှတ်စု ၆) ထွက်နှုန်းကောင်းသော အသေးစား လယ်ယာ လုပ်ငန်းပေါ်တွင် အခြေပြုသော အားကောင်းသည့် ကျေးလက်စီးပွားရေးများ ရှိခြင်းဖြင့် မကျေမန်ပုံမှုများ ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်ပွားစေမည့် အခြေအနေကိုသေးသွားချိန်ပါသည်။ မှုပါဒါတွင် နယ်မြေခံ(သို့)ရပ်ရွာအေသာ် လုပ်နည်းလုပ်ဟန် များကို အသီအမှတ်ပြုပါက မတူညီသော လူမှုရေးအုပ်စုများ၊ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအနေဖြင့် ညီညွတ်သင့်မြတ်စွာ နေထိုင်ရန် အကူအညီပေးနိုင်ပါသည်။

ကျေးလက်ဒေသဆင်းရွှေမှုများသည် မြေယာရယူအသုံးပြုခွင့်လုပ်မှုရှိပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည် တည်တဲ့နိုင်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်နိုင်ကြောင်း မြေယာမှုပါဒါတွင် အသီအမှတ်ပြုပါသည်။ လယ်သမားများသည် သဘာဝ အရင်းအမြတ်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြီး (မှတ်စု ၇) နောက်ထပ်ရာသီဥတု အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ပွားခြင်းကို တားဆီးကာကွယ်ကြခြင်းကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြေပိုင်ခွင့် လုပ်မှုရှိသုံးများသည် မိမိတို့၏ အရင်းအမြတ်မှုများကို ရရှိသုံးကို စီမံခန့်ခွဲပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ကြရန် ပိုမို၍ အလားအလာရှိပါသည်။ သို့ဖြင့်အသုံးမပြုသော သို့မဟုတ် အစွမ်းအဖျားဒေသတွင်ရှိသော သို့မဟုတ် သစ်တော်နယ်မြေမှုပေါ်တွင် အထွက်တိုးစေပါသည်။

- ထုးတမ်းစဉ်လာဥပဒေကို အသီအမှတ်ပြုခြင်းအား နိုင်ငံတော်အစိုးရမှုပါဒါတွင် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထုးတမ်းစဉ်လာဥပဒေမှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အုပ်စုအသီသီးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြီး (မှတ်စု ၈) နောက်ထပ်ရာသီဥတု အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ပွားခြင်းကို တားဆီးကာကွယ်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြေပိုင်ခွင့် လုပ်မှုရှိသုံးများမှု ရှိပါသည်။ ယင်းသို့ကဲ့ပြားခြားနားခြင်းကို မည်သည့်မှုပါဒါ စာစောင်စာတမ်းတွင်မဆို အသီအမှတ်ပြုဖော်ပြရပါမည်။ ထုးတမ်းစဉ်လာဥပဒေကို ပြုစွာနှိုင်းပေါ်သို့၍ တစ်တန်းတစ်စားတည်း သတ်မှတ်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။
- အလုပ်ကျွိုက်ပျိုးရေးစနစ်များ၏ တန်သိုးကို အသီအမှတ်ပြုခြင်း နှင့် ငှုံးတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အသီအမှတ်ပြုခြင်း ထို့မှာ မြေယာကိုသီးနှံ စိုက်ပျိုးထွက်ရှိစေသောအသုံးပြုမှုဖြစ်စေရန် လိုအပ်ပါသည်။ အလုပ်ကျွိုက်မြေလွှတ်ထားရှိသော စနစ်မှာ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အသီပညာတိုးကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပြီး သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အဖွဲ့အစည်း စနစ် ပတ်ဝန်းကျင်များက ပုံပိုးမှုပေးနိုင်မည်ဆုံးပါက ဂေဟစစ်ပိုင်းခံနိုင်ရည်ရှိပါသည်။ မြေလွှာနှင့်ရေထိန်းသိမ်း ကာကွယ်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ (မှတ်စု ၁၀) ယင်းစနစ်များသည် ထုးတမ်းစဉ်လာ အလွတ်သဘော မြေအသီအမှတ်ပြုခြင်း ယဉ်ကျေးမှုခိုင်မှာရေးနှင့် လူမှုရေးလုပ်မှုကိုလည်း ထို့မြှင့်စေပါသည်။ (မှတ်စု ၈၊ ၉) ထို့အပြင် စားနပ်စုံကို ထုတ်လုပ်စွာ သစ်တော်အဖြစ် အမျိုးအစား သတ်မှတ်ထားသော မြေများအားလုံးနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသုံးသားသိမ်းရှိသော စနစ်မှာကို တန်သိုးရှိသော စိုက်ပျိုးရေးအလေ့အကျင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအဖြစ် အသီအမှတ်ပြုပြီး ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်သော ကုန်းမြှင့်စိုက်ပျိုးရေးကို ပုံပိုးမှုပေးသည့် လယ်လုပ်ခွင့်အစီအမံအသစ်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြင့် ဥပဒေအရ ငှုံးတို့၏ သီးခြားမြေအသုံးပြုမှု အစီအစဉ်များကို အကာအကွယ်ပေါ်ပါမည်။
- လွှတ်လုပ်စွာလယ်လုပ်ခွင့်မှာ ယင်းမှုများကို အမျိုးသားမှုပါဒါတွင် ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် လယ်သမားများ သည် အများပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားရှိနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်သရွေ့ သို့မှာဟုတ် လယ်ယာမြော် စိုက်ပျိုးထွက်လုပ်နိုင်စွာမှုးမှုး အလားအလာကို ပြင်းထန်စွာ မထိခိုက်သရွေ့ လယ်ယာမြော်ကို မည်သည့် စိုက်ပျိုးရေး ရည်ရွယ်ချက်အတွက်မဆို အသုံးပြုနိုင်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားများအနေဖြင့် အသီတော်ဆုံးသီးနှံများကို

ရွှေးချယ်နိုင်စေရန်အတွက် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်မရှိဘဲ တင်းကြပ်သော မြေယာအမျိုးအစား အသေးစိတ် သတ်မှတ်မှုများကို ဖော်ရှားရန်ဖြစ်ပါ သည်။

- အမျိုးသားအဆင့်မြေယာအသုံးပြုမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း - နိုင်ငံတစ်ဝါးတွင် ပြည့်စုံပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော မြေအသုံးပြုမှု စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ရွှေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ လူမှုရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စီးပွားရေးသက်ရောက်မှုများကို လျှော့ချွဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေအသုံးပြုသူများအားလုံး၏ လိုအပ်ချက်များကို ဟန်ချက်ညီစေရန် ဖြစ်ပါသည်။
- မြေယာအမျိုးအစားသတ်မှတ်ရာတွင် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိခြင်း - မူဝါဒတွင်လက်ရှိ မြေအမျိုးအစားသတ်မှတ်သည့် နယ်နိမိတ်များနှင့် စနစ်များမှာ အခါးသောဖြစ်ရပ်များတွင် အသုံးလည်းမဝင်၊ လက်တွေ့လည်းမကျ၊ ပကတိ အခြေအနေကိုလည်း ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိတော့ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တော့များနှင့် မြေလွှတ် ပြောလပ် မြေရှိုင်းများကို စိုက်ပိုးမြေများအဖြစ် ပြောင်းလေရေး စီမံချက်များ၊ မြေယာအိုးအိမ်ဖော်ထုတ်ရေး စီမံချက်များနှင့် မြို့ပြတိုးခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပိုးမြေများဆုံးရှုံးခြင်း လူဦးရေတိုးပွားခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာသော မြေအသုံးပြုမှု အပြောင်းအလဲများကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွှင့်စေရန် နိုင်ငံတွင်းရှိ မြေယာများကို ပြန်လည်၍ အမျိုးအစားသတ်မှတ်သည့် ပြည့်စုံသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေယာအမျိုးအစားသတ်မှတ်မှုများ၏ ကုန်းမြှင့်လယ်မြောက်သူများတွင် ယခုအခါး အသုံးပြုနေသော အလှည့်ကျမြေလွှတ်ထားရှိသည် စနစ်များအမျိုးမျိုးကို ထည့်သွားဖော်ပြရန် လိုအပ်ပါ သည်။
- မြေယာအသုံးပြုမှု အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း - နိုင်ငံတော်အိုးရအနေဖြင့် အများပြည်သူ့အတွက် သာလျှင် မြေယာအသုံးပြုမှု ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများကို ပယ်ဖျက်နိုင်ကြောင်းနှင့် ဤသို့ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပွင့်လင်းပြီး ထင်သာမြောင်သူရှိရမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ မြေယာမူဝါဒ အတွင်းသို့ မျှတသော လော်ကြေးပေးခြင်းအတွက် ပြောန်းချက်များပါဝင်သော မိမိဆန္ဒမပါဘဲ ပြန်လည် နေရာချထားရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဓာတ်ခိုင်း စံနှင့်များကို ထည့်သွားရန်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမူဝါဒကို ဆက်လက်၍ မြေယာဥပဒေအတွင်းသို့ပေါင်းစည်းထည့်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ (နောက်ဆက်တဲ့ ၁ ကိုကြည့်ပါ။)
- အမျိုးသမီးများမြေယာပိုင်ဆိုင်ရန်၊ ရောင်းချရန်နှင့် အမွှေဆက်ခံရန် တန်းတူအခွင့်အရေးများရှိပြောင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်း - အမျိုးသမီးများသည် မြေယာကို သီးခြားလွှတ်လပ်စွာ ရယ်အသုံးပြုနိုင်ခြင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးရှိခြင်းတို့မှာ မြေယာမူဝါဒ၏ အိမ်ကမောင်းနှင့်သော အကြောင်းအချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါမည်။ အမျိုးသမီးများအား မြေယာကို တန်းတူညီမှု ရယ်အသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် စိုက်ပိုးထုတ်ထုတ်လုပ်မှု တိုးမြှင့်လာခြင်း၊ စီးပွားရေး စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းတို့ ရှိလာပြီး အမျိုးသမီးများသည် ကျား-မ အခေါ်းကဏ္ဍ အခြေပြု လူမှုရေးရှိုင်း နိုင်ငံရေးမည်မှုများကို စိန်ခေါ်ခြင်း၊ ပြောင်းလေခြင်းများ ပြုလုပ်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပောက်စေရေးကွန်ပိုင်းရှင်း (CEDAW) သည် အမျိုးသား အဆင့် မြေယာမူဝါဒ၏ အခြေခံအုတ်ဖြစ် တစ်ရပ်ဖြစ်ပါမည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယင်းကွန်ပိုင်းရှင်းတွင် ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် မြေယာနှင့် အခြားအရင်းအဖြစ်များကို သာတူညီမှု တန်းတူရယ်အသုံးပြုနိုင်ရန် အစိုးရများ အနေဖြင့် အာမချုပ်ပေးရေး ကို CEDAW တွင် သတ်မှတ်ထားပါသည်။
- သိမြင်နားလည်မှုပေါ်အခြေခံသော လွှာတ်လပ်စွာ ကြိုတင်၍ သဘောတူညီမှု (FPIC) - မြေယာမူဝါဒ အားလုံးအတွက် အရေးပါသော အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် FPIC သည် နယ်မြေခြေခံပြည်သူများ၏ မိမိတို့မြေခိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြပြီး စီမံချက်များကိုင်းပယ်ရန် အခွင့်အရေး မြေယာအသုံးပြုခြင်း၊ စီမံချေးခွဲခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများတွင် သတ်မှတ်ချက်နှင့် စည်းကမ်းချက်များ ချမှတ်ရန် အခွင့်အရေး အပါအဝင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျင့်သုံးနိုင်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုစိုက်ပိုးရေးစိုက်ခင်းကြီးများ သို့မဟုတ် အခြေခံ အဆောက်အအုံ စီမံချက်များ မစတင်မီ ထိခိုက်မည့် ရပ်ရွှေ့ပြည်သူလူထု၏ သဘောတူညီချက်

ရယူခြင်းဖြင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးများ ဖြစ်စေပြီး ကုမ္ပဏီ၏အကျိုးအမြတ်များ ဆုံးဖြတ်ခြင်း နှင့်တော်အစိုးရ၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးခြင်းတို့ ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပဋိပက္ခများကို တားဆီးကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ (မှတ်စု ၁၀)^၁.

- သတင်းအချက်အလက်ကိုအများပြည်သူ ရယူနိုင်ခြင်း - မြေယာနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်၊ မြေယာ ဆိုင်ရာ နှင့်တော်အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ကြိုတင်သတိပေးခြင်းနှင့် မှတ်ချက်ပြုရန် အစီအမံများ တည်ထောင်ခြင်း

---

¹Oxfam, *Land and Power: Oxfam Briefing Paper, September 2011*

ကျေးလက်မြေယာအမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခပြသနာများကို ခြင့်ဖော်ပြခြင်း

ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာပဋိပက္ခ ပြသနာများ ကြီးထွားလာနေခြင်းကို အာရုံစွဲစိုက်မှ ပိုမိုရရှိလာပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏မြေယာ ပဋိပက္ခမှာ ရှည်လျားသော သမိုင်းကြောင်းရှိပါသည်။ မြေယာပဋိပက္ခမှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရ အာကာပိုင်များ၊ အပစ်အခတ် ရပ်စံထားသော အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့များ၊ အပစ်အခတ်ရပ်စံထားခြင်း မရှိသော အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့များက မြေယာကို အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ အသုံးပြခြင်း၊ တာဝန်များထပ်နေသော အဖွဲ့များက စီမံခန့်ခွဲပုံစံသည်တို့၏ သက်ဆိုင်ပါသည်။ ။ ယင်းအခြေအနေတို့ကို ပိုမိုရှိ နားလည်သဘောပေါက်စေရန် အောက်ဖော်ပြပါ ခြင့်ဖော်ပြချက်ကို ပြစ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါယေး ၁ တွင် မြေယာအမျိုးအစား သတ်မှတ်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခမှုနှင့် လယ်လုပ်ခွင့်လုပြုမှုတို့ အချင်းချင်း ဆက်စပ်ပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ပြောန်းဥပဒေတွင်ကျေးလက်မြေယာအမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာပဋိပက္ခမှုတိုးပွားလာခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော အခြေအနေများကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက် ကျေးလက် မြေယာအမျိုးအစား ခွဲခြားသည့် ပြောန်းဥပဒေပါ စနစ်များ မည်သို့သတ်မှတ်ထားကြောင်း အပြည့်အဝ နားလည်သဘောပေါက်ရပါမည်။ နိုင်ငံ၏ ကျေးလက် မြေယာအမျိုးအစား ခွဲခြားခြင်းများမှာ မကြာခဏပင် အမှန်တကယ် မြေယာအသုံးပြုမှုနှင့် ကိုက်ညီခြင်းလည်းမရှိ (သို့မဟုတ်) အမှန်တကယ် မြေယာ အသုံးပြုမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့မရှိပါ။

နိုင်ငံအတွင်း မြေယာအမျိုးအစားပုံ အမျိုးမျိုးကိုတည်ဆဲ ဥပဒေမူဘောင်တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရာတွင်မကြာခဏဆိုသလို ရှုင်းလင်းကောင်းမွန်လှခြင်းမရှိပါ။ယင်းကြောင့်ပင် မြေယာပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာစေနိုင်ပြီး နောင်အခါတွင် ရေရှည်တည်တဲ့ နိုင်ခြင်းမရှိသည့် မြေယာအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုများကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ပိုမိုရှိ ရှုပ်ထွေးစေသည့်မှာ နိုင်ငံအတွင်း မြေယာအမျိုးအစား ခွဲခြားခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေဟောင်းများ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်နေမှုများ အများအပြား ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြေယာအရင်းအမြစ်များ အုပ်ချုပ်မှုမှာ အကျိုးစီးပွားရေး ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံးအတွက် ခက်ခဲပြီး ရှုပ်ထွေးစေပါသည်။ ယင်းကိုနိုင်ငံအတွင်း ဥပဒေများ အချင်းချင်း ညီညွတ်မှုမရှိခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တည်ဆဲဥပဒေမူဘောင်အရ ကျေးလက်မြေယာကို မည်ကဲသို့ အမျိုးအစားခွဲခြားကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း အခြေခံအားဖြင့် ခြင့်ဖော်ပြကြပါသည်။

သစ်တော်ကြိုးပိုင်းမြေ

သစ်တော်ကြိုးပိုင်းမြေများမှာ သစ်တော်ဥပဒေ (၁၉၉၂) တွင် ပါရှိသော ပြောန်းချက်များနှင့် အကျိုးဝင်ပါသည်။ သစ်တော်တွက်ကိုနှစ်များ ထုတ်လုပ်ရန် အဓိကအားဖြင့် ရည်ရွယ်သော ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသည့် သစ်တော်မြော် အမျိုးအစား တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ တည်ဆဲဥပဒေအရ သစ်တော်မြော် ဒေသခံ ကျေးလက် ထုတ်လုပ်မှု သို့မဟုတ် ရပ်ရွှေပြည်သူလူထု သစ်တော်လုပ်ငန်းများအမျိုးအစားအသီးသီးအတွက် အသုံးပြုခဲ့သော ကျေးလက်ပြည်သူလူထုမှာ ဥပဒေစာသားကို အတိအကျ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမည်ဆိုပါက သစ်တော်ဥပဒေကို ချိုးဖောက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နယ်မြေခံအာကာပိုင်များအနေဖြင့်ယင်းမြေများကို ယခင်ကတည်းကပင် အသုံးပြခွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတွင်းရှိ သစ်တော်ကြိုးပိုင်းနယ်မြေ အများအပြားကို မြေအမျိုးအစားသတ်မှတ်မှု အပြောင်းအလဲမရှိဘဲ လယ်ကော်နည်းကိုပိုင်သောလယ်သမားများ သို့မဟုတ် ကျေးလက်အခြေခံနေနိုင်သူများက စိုက်ပိုးမြေအဖြစ်ပြောင်းလဲ အသုံးပြုနေကြ ပါသည်။ နယ်မြေအောက်နယ်မြေားတွင် ရှိရင်းမြေပုံမှုများ သစ်တော်ကြိုးပိုင်းမြေအဖြစ် အမျိုးအစား သတ်မှတ်ထားသော မြေမှာ လက်ရှိအသုံးပြုမှုနှင့် ကိုက်ညီခြင်း မရှိပါ။ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ သစ်တော်ကြိုးပိုင်းမြေကို အစဉ်အဆက် အသုံးပြုခဲ့သော ကျေးလက်ပြည်သူလူထုမှာ ဥပဒေစာသားကို အတိအကျ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမည်ဆိုပါက သစ်တော်ဥပဒေကို ချိုးဖောက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နယ်မြေခံအာကာပိုင်များအနေဖြင့်ယင်းမြေများကို ယခင်ကတည်းကပင် အသုံးပြခွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။

အသစ်ပြောန်းသော လယ်ယာမြောပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေလပ်မြေရိုင်းဥပဒေတို့တွင် သစ်တော်ကြီးရိုင်းမြေများကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ သစ်တော်ကြီးရိုင်းမြေများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသောမြေများနှင့် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်ခြင်းမရှိပါ။ လယ်ယာမြောပဒေတွင် လည်းကောင်း၊ ဤအစီရင်ခံစာအတွက်ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့သော အခြားဥပဒေများတွင် လည်းကောင်း သစ်တော်ကြီးရိုင်းမြေကို လယ်ယာမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲရန် ရှင်းလင်းသော အစီအမံများ မပါရှိပါ။

ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသောအများပြည်သူသစ်တော်မြေ

ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသော အများပြည်သူ သစ်တော်မြေများသည် သစ်တော်ဥပဒေ (၁၉၉၂) နှင့် တော်ရှိုင်းတိရ္စာန်များ ကာကွယ်စောင့်ရောက်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေခံရိယာများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရေးဥပဒေ (၁၉၉၄)တို့ပါ ပြောန်းချက်များနှင့် အကျိုးဝင်ပါသည်။ သစ်တော်ကြီးရိုင်းနယ်မြေများနှင့်မတူညီဘဲ ယင်းသစ်တော်နယ်မြေများမှာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရေးအတွက် အဓိကရည်ရွယ်ပါသည်။ယင်းနယ်မြေများမှာ ကောင်းစွာ နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ထားလေ့ရှိခြင်းကြောင့် ပကတိ အခြေအနေအားဖြင့် မြေအသုံးပြုမှုသည် တရားဝင်မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီမှု ပြသေနာများမှာ သစ်တော်ကြီးရိုင်း နယ်မြေများမှာလောက် များပြားခြင်းမရှိပါ။ ယင်းမြေများတွင် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှု ပြသေနာ ရှိပြုပြီး အစဉ်အဆက် အသက်ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ အခြေတကျ လုပ်ကိုင်နေသော ရပ်ရွာလူထု ရှိရာနေရာများတွင် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသော အများပြည်သူ သစ်တော်မြေများ အသစ်တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခမှု ဖြစ်ပွားလာနိုင်ပါသည်။

အသစ်ပြောန်းသော လယ်ယာမြောပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းဥပဒေတို့တွင် ကာကွယ်စောင့်ရောက် ထားသော အများပြည်သူ သစ်တော်မြေအဖြစ် အမျိုးအစားသတ်မှတ်ထားသည့် မြေခံရိယာများနှင့် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်ခြင်း မရှိပါ။ လယ်ယာမြောပဒေ သို့မဟုတ် ဤအစီရင်ခံအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့သော အခြားဥပဒေများတွင် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသော အများပြည်သူ သစ်တော်မြေများကို လယ်ယာမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲရန် ရှင်းလင်းသော အစီအမံ မပါရှိပါ။

အများပြည်သူသစ်တော်မြေ

အများပြည်သူသစ်တော်မြေများမှာ သစ်တော်ဥပဒေ (၁၉၉၂)နှင့် မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းဥပဒေ (၂၀၀၂ ခုနှစ်) တို့တွင် ဖော်ပြထားသော ပြောန်းချက်များနှင့် အကျိုးဝင်ပါသည်။ အများပြည်သူသစ်တော်မြေခံရိယာများသည် မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်အတွင်း သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်ပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးကြီးဆောင်သော မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများ စိမ်ခန်းခွဲရေးပတ္တိကော်မတီသည် ယင်းမြေများကို မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်း ဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် အသုံးပြုရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာနထဲ မေတ္တာရပ်ခံနိုင်ပါသည်။ ယခုအခါ အများပြည်သူသစ်တော်မြေတွင် အတွေ့အာများဆုံးသော မြေအသုံးပြုမှုမှာ ကုန်းမြော ဒေသများတွင် ဓကအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများက အလုပ်ကျေးဇူးရှိသော စိုက်ပျိုးရေးစနစ် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လယ်မြေ

လယ်ယာမြေဆိုသည်မှာ လယ်ယာမြောပဒေတွင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားသည် မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြောပဒေအပိုဒ် ၃ တွင် လယ်ယာမြေဆိုသည်မှာ လယ်မြေ၊ ယာမြေ၊ ကိုင်းကျွန်းမြေ၊ တောင်ယာမြေ၊ နှစ်ရှည်ပင် စိုက်ပျိုးသောမြေ၊ ဓန်မြေ၊ ဥယျာဉ်မြေ ဟုသော်လည်းကောင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ပန်းမန်စိုက်ပျိုးသည် ခြေမြေတူသော်လည်းကောင်း၊ မြေနကွန်းမြေတူသော်လည်းကောင်း၊ သတ်မှတ်သည့်မြေများကို ဆိုသည်' ဖော်ပြထားပါသည်။ ဥပဒေ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်တွင် ဆက်လက်၍ လယ်ယာမြေများတွင် 'မြို့နယ်နိမိတ်' ကျေးဇူးနယ်နိမိတ် အတွင်းရှိ လူနေ အိမ်ရာများ၊ ဘာသာရေးအဆောက်အအုံနှင့်ပရဝါဏ်များ အများပိုင်ဆိုင်၍ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အသုံးမပြုသော မြေများ မပါဝင်' ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

လယ်ယာမြောပဒေအပိုဒ် ၃ တွင် ပါးစိုက်ပျိုးသော လယ်မြေကို 'သဘာဝအရသော်လည်းကောင်း၊ လူတို့ ဖန်တီးသော နည်းလမ်းအရသော်လည်းကောင်း စိုက်ပျိုးရေး ရယူပြီး ရရထ်သိမ်းဆိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ထားသည့် ပါးသီးနှံ အဓိက

စိုက်ပိုးသော မြေကို ဆိုသည်' ဟု အတိအကျ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြထား ပါသည်။ မြန်ကျွန်းမြေကိုလည်း ယင်း ဥပဒေ အပိုဒ် ၃ ဦး ပင် 'ရေအောက်သို့ နစ်မြှုပ်ခဲ့ပြီး နှစ်စဉ် ရေကြောင်းအနေအထားအရ မြေသားနှင့် ငိုးသဏ္ဌာန်ပြောင်းလာသည် ခိုင်မြှုံး မရှိသော မြေကို ဆိုသည်' ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် အခြားစိုက်ပိုးမြေ အမျိုးအစားခွဲများကို ထပ်မံ၍ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။

သမိုင်းစဉ်တစ်လျောက်တွင် စိုက်ပိုးမြေကို အဆင့်ဆင့် အမျိုးအစား ခွဲမြေးလျက် လယ်သမားများ၏ စိုက်ပိုးထုတ်လုပ်မှုကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် အကောက်ခွန့် တိုးချွဲရာတွင် အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုပါသည်။ (အကောက်ခွန့်နှင့်သားများမှာ စိုက်ပိုးမြေ အမျိုးအစား သတ်မှတ်သည့်အပေါ်တွင် အခြေပြုပါသည်။) ဤအမျိုးအစားသတ်မှတ်သည့်စနစ်တွင် ထုံးတမ်းစဉ်လာ မြေအသုံးပြုမှုနှင့် တောင်ယာ (ကုန်းပြင်မြင့်စိုက်ပိုးရေး) ဟု များသောအားဖြင့် ရည်ညွှန်းဖော်ပြသော ရပ်ရွာအများအပြား၏ စိုက်ပိုးရေး လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း မရှိပါ။ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် တောင်ယာမြေဟု အသုံးပြုသော ဝေါဘာရမှာ အတိအကျအားဖြင့် အလှည့်ကျ မြေလွှတ်စနစ် အသုံးမြေသောအခါတွင် ဤသို့သော မြေယာအသုံးပြုမှုကို အတိအကျ ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန အတွင်းရှိ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း ဦးစီးဌာနက ဆောင်ရွက်ခဲ့သော မြေယာစိုက်တမ်းများတွင် ယခုအခါ ထည့်သွင်းထားရှိသည့် လယ်ယာမြေခုပါယာများမှာ နှိုင်ငံတော်အစိုးရက လယ်လုပ်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းကြောင့် လယ်လုပ်ခွင့်လုံခြုံမှ အဆင့်တစ်ခုအထိ ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့အားဖြင့် ကေအနည်းငယ်လုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများသည် လယ်လုပ်ခွင့်စာရွက်စာတမ်းများ ရှိသည့်အခါမှာပင် အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားအတွက် သို့မဟုတ် ပြည်သူလူထု အကျိုးအတွက် လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း မကြာခဏ သိမ်းဆည်းခြင်းများ ရှိပါသည်။ လယ်သမားအများအပြားတွင် မိမိတို့၏ လယ်မြေများကို ကာလအတန်ကြာ ထွန်ယက်စိုက်ပိုးပြီး အကောက်ခွန့်များ ပေးဆောင်လျက်ရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြသည့် မှတ်တမ်းများ ရှိကြပါသည်။ အချို့သော လယ်သမားများသည် ယင်းမြေများတွင် အမြေတမ်း လယ်လုပ်ခွင့်ဟု သတ်မှတ်ထားသော အခွင့်အရေးများ ရှိပါသည်။ ယင်းအခွင့်အရေးများမှ ဆန်စပါး ရေသွင်းစိုက်ပိုးသည့် မြေများအတွက် အခိုက်အားဖြင့် သတ်မှတ်ထားသည်ဟု ယူဆရပါသည်။ အခြားသော မြေများမှာ အကောက်ခွန့်ပေးဆောင်သည့်စာရွက်စာတမ်းများတွင် မကြာခဏ 'ယာယို' ဟု အမျိုးအစား သတ်မှတ်ဖော်ပြုထားသော လယ်လုပ်ခွင့် အခွင့်အရေးများ ရှိပါသည်။ 'ယာယို' သတ်မှတ်ချက်ကြောင့် ယင်းမြေများတွင် လယ်လုပ်ခွင့်လုံခြုံမှုမှ ပိုမိုများပြားပါသည်။

မြေရှင်း

မြေရှင်းကို မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း ဥပဒေ အပိုဒ် J တွင် 'တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ စိုက်ပိုး လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသော မြေသစ် ဖြစ်သည့် မြေရှင်းနှင့် တော်ရှင်းမြေများကို ဆိုသည်' ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းမြေမှု သစ်တော်းလွှမ်းနေခြင်း ရှိနှိုင် သကဲ့သို့ သစ်တော်မှုးလွှမ်းလေလည်း ရှိနှိုင်ပါသည်။ 'တရားဝင်ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်သည့် ကြိုးဝိုင်း သစ်တော်မြော စားကျက်မြေနှင့် အင်းအိုင်မြေများလည်း ပါဝင်သည်' ယင်းနယ်မြေများမှာ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာနက ဆောင်ရွက်ခဲ့သော မြေယာစစ်တမ်းများ ပြင်ပတွင်ရှိပါသည်။ ယင်းမြေများအတွက်ရပ်ရွာသစ်တော်အစိုးရများပြု လုပ်နိုင်သောအစီအမံများရှိပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာန သစ်တော်ဦးစီးဌာန နှင့် လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန တို့သည် ယခုအခါ ယင်းမြေများအပေါ်တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ထပ်လျက်ရှိပါသည်။

ယင်းမြေများအတွက် ရယူအသုံးပြုမှုနှင့်မြှုန်းလွှတ်ထားသည့် သီးစားခံယူ လုပ်ကိုင်သူမရှိသော စိုက်ပိုးရေး သို့မဟုတ် မွေးဖြူရေး လုပ်ငန်း ယူဆရပါသည်။

မြေလွှတ်နှင့်မြေလပ်

မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း ဥပဒေ အပိုဒ် J တွင် မြေလွှတ်နှင့် မြေလပ်များကို 'ယခင်က သီးစားခံယူ လုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီး အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် စွန့်လွှတ်ထားသည့် သီးစားခံယူ လုပ်ကိုင်သူမရှိသော စိုက်ပိုးရေး သို့မဟုတ် မွေးဖြူရေး လုပ်ငန်းနှင့်သည့် မြေနှင့် နှိုင်ငံတော်က သီးသန့်လျောထား သတ်မှတ်သည့် မြေများကို ဆိုသည်' အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြထားပါသည်။

ယင်းမြေအများစုံမှာ ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဉီးစီးပြာနက ဆောင်ရွက်ခဲ့သောမြေယာစစ်တမ်းများတွင် မပါဝင်ပါ။ မြေလွှတ်နှင့် မြေလပ်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြသည်နည်းလမ်းကြောင့် လယ်သမားများနှင့် ယင်းမြေများကို အစဉ်အလာနည်းလမ်း သို့မဟုတ် ဓမ္မလွှာတုံးတမ်း နည်းလမ်းများဖြင့် အသုံးပြုနေသော ရပ်ရွာအုပ်စုများက တက်ကြစွာ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးနေသော်လည်း မြေလွှတ်နှင့် မြေလပ်များ ဟု အမျိုးအစား သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။

ယင်းမြေများအတွက် လယ်လုပ်ခွင့် တောင်းခံချက်များမှာ ပုံပိုးမှုပေးမည့် စာရွက်စာတမ်းများ မရှိခြင်းကြောင့် လွန်စွာ အားနည်းပါသည်။

စားကျက်မြေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စားကျက်မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို အထက်မြန်မာပြည် မြေခွန်စည်းမျဉ်းများ (၁၈၈၉ ခုနှစ်) တွင် ဖော်ပြပါထားပါသည်။ မြေလွှတ်မြေရိုင်းဥပဒေတွင် “မြေရိုင်း” ကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြရာ၌ စားကျက်မြေကို အနည်းငယ်မြေဖော်ပြထားသော်လည်း လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

ထော် ၁ ကျေးလက်ဒေသမြေယာအမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း ထိန်းချုပ်ခြင်း ပဋိပက္ခမှုနှင့်လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြေမြေမှု

မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်	လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသော နိုင်ငံတော်အစိုးရ အကျိုးဆောင် အာဏာပိုင်များ	မြေပဏိပက္ခ အမျိုးအစားများ၏ သဘောသဘာဝ	လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြေမြေမှု
သစ်တော်ကြိုးစိုင်းမြေ	သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာန	စိုက်ပိုးရေးနှင့် စက်မှုသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးရေး (သစ်တော်နှင့် ဆက်စပ်၊ မဆက်စပ်)	ယင်းမြေများတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် အစဉ်အလာအရ အသုံးပြုသော ကျေးလက် လူထု၏ မြေယာအသုံးပြုခွင့် လုပ်ခြေမှု အားနည်းခြင်း
ကာကွယ်စောင့်ရောက် ထားသော အများပြည်သူ သစ်တော်မြေ	သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာန	ကာကွယ်စောင့်ရောက် ထားသော သစ်တော်မြေ များကို ထုံးတမ်းစဉ်လာ ရပ်စွာများက အသုံးပြုမှုကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း၊ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်း	ယင်းမြေများတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် အစဉ်အလာအရ အသုံးပြုသော ကျေးလက် လူထု၏ မြေယာအသုံးပြုခွင့် လုပ်ခြေမှု အားနည်းခြင်း
အများပြည်သူ သစ်တော်မြေ (မြေရိုင်း)	သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာန လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ CCVFV ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း ဦးစီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	စိုက်ပိုးရေးနှင့် စက်မှု ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ အများပြည်သူ သစ်တော်မြေများကို ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ရပ်စွာလူထား အသုံးပြုခြင်းကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း ကျူးကျော်ခြင်း	ယင်းမြေများတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် အစဉ်အလာအရ အသုံးပြုသော ကျေးလက် လူထု၏ မြေယာအသုံးပြုခွင့် လုပ်ခြေမှု အားနည်းခြင်း ယင်းမြေများမှာ မကြာခကာ ကုန်းမြောင့်ဒေသများတွင် ဖြစ်တတ်ပါသည်။ မြေယာ အသုံးပြုခွင့် သို့မဟုတ် အကောက်ခွန် ပေးဆောင် သည့် မှတ်တမ်းများ ထုတ်ပေးခြင်း မရှိပါ။
မြေလွှတ်နှင့် မြေလပ်	လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း ဦးစီးဌာန၊ CCVFV	စိုက်ပိုးရေးနှင့် စက်မှု ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရပ်စွာပြည်သူလူထား ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ	ယင်းမြေများတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် အစဉ်အလာအရ

	<p>အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန</p>	<p>မြေယာအသုံးပြုခြင်းကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း၊ စာကျက်မြေအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအကြားတွင် ပဏိပက္ခဖြစ်ခြင်း</p>	<p>အသုံးပြုသော ကျေးလက် လူထု၏ မြေယာအသုံးပြုခွင့် လုပ်ချေးမှု အားနည်းခြင်း ယင်းမြေများမှာ မကြာခက ကုန်းမြင့်ဒေသများတွင် ဖြစ်တတ်ပါသည်။ မြေယာ အသုံးပြုခွင့် သို့မဟုတ် အကောက်ခွန် ပေးဆောင် သည့် မှတ်တမ်းများ ထုတ်ပေးခြင်း မရှိပါ။</p>
လယ်မြေ	<p>လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း ဦးစီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၊ FAB</p>	<p>စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှု ဖွံ့ဖြိုး ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရပ်စွဲ၊ ပြည်သူလူထုက ထုံးတမ်း အစဉ်အလာ မြေယာ အသုံးပြုခြင်းကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားသော နည်းဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြင်ပတွင် မြေ အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ခြင်း၊ လယ်သမားတစ်ဦးချင်း အကြား မြေယာပဋိပက္ခများ</p>	<p>မြေယာအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများ မှတ်တမ်းရှိခြင်းကြောင့် အခြားသော မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်များထက် လယ်လုပ်ခွင့် ပုံမှန် လုပ်ချေး ရှိပါသည်။ မြေယာတန်ဘိုး သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မရှိခြင်း၊ မှတ်တမ်းများ ထားရှိမှု ညွှန်ခြင်း နှင့်တော် အစိုးရက မြေယာအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများကို အလွယ်တကူ ပယ်ဖျက်နိုင်စွာမ်းရှိခြင်း၊ အများပြည်သူ့အတွက် မဟုတ်သော ရည်ရွယ်ချက်များ (စီးပွားရေးမြှင့်တင်ရန်) အပါအဝင် အခြား ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် မြေကိုအလွယ်တကူ ရယူနိုင်ခြင်း တို့ကြောင့် မြေယာအသုံးပြုခွင့်မှာ အားနည်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။</p>

လယ်ယာမြေနှင့် မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှိင်းများ ဥပဒေများဆိုင်ရာ အမိက ဥပဒေထုတ်ပြန်နိုင်သော နိုင်ငံတော်အစီးရ အဖွဲ့အစည်းများ

အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာ လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေရှိင်းတော်ရှိင်းမြေဥပဒေများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တိုက်ရှိက်ဆက်စပ်နေသော ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် နိုင်ငံတော်အစီးရ အဖွဲ့အစည်းများကို အကျဉ်းမျှ ခြုံင့်ဖော်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် မကြာသေးမိက ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းနှင့် ဥပဒေပြုရေးအပိုင်းမှ အချက်အလက် ရှာဖွေရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ မြေယာအမျိုးအစား သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် မြေယာရယ်ရိုင်ခြင်း ကိစ္စရုပ်များကို စုစုဝါစစ်ဆေးမှုများကိုလည်း ဆွဲးနွေးထားပါသည်။ ငင်းတို့၏တွေ့ရှုချက်များသည် လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေဥပေါ်နှင့် မြေရှိင်းဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအပေါ် တိုက်ရှိက်သက်ရောက်မှုရှိပါမည်။ နောင်အခါတွင် ပြည့်စုံသော မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုမူဝါဒ နှင့် မြေယာဥပဒေတို့ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်းအပေါ် တွင်လည်း သက်ရောက်မှု ရှိပါမည်။

လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသည် အမျိုးသားလယ်ယာစိုက်ပိုးရေးမှုဝါဒ (သစ်တော့မပါ)ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် တာဝန်ယူပါသည်။ ဆန်စပါးစိုက်ပိုးထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် စိုက်ပိုးရေးတိုးချဲ့သည် ဝန်ဆောင်မှုများ အတွက် ဆည်မြောင်းအခြေခံအဆောက်အဦးကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန အတွင်း တည်တောင်ထားသော တာဝန်ရှု အစီးရအဖွဲ့အစည်းများမှာ လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေဥပေါ်နှင့် မြေရှိင်းဥပဒေ နှစ်ရပ်စလုံးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ယူရပါသည်။

နိုင်ငံတော်မြေစာရင်းဌီးဌာန

ဤနိုင်ငံတော်အစီးရ၏တာဝန်ခံအဖွဲ့အစည်းများ လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးနှင့်ဆည် မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်းတည်ရှိပြီး မြေစာရင်းမှတ်တမ်းများနောက်ဆုံးအခြေအနေမှန်ကန်အောင်ပြည့်စွဲတ်ပြုစွဲခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းကိုတာဝန်ယူရပါသည်။ အထူးသဖြင့်လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးအတွက်နှင့်မြို့ပြတည်ဆောက်ရေးအတွက် အိုးအိမ်တည်ဆောက်ရေးအတွက် လယ်သမားများ အသုံးပြုသော မြေများအတွက်ဖြစ်ပါသည်။ အသစ်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် မြေလွှတ်မြေဥပေါ်နှင့် မြောင်းဝန်ကြီးဌာန အထူးသဖြင့်လယ်ယာမြောက်နှင့်မြို့ပြတည်ဆောက်ရေးအတွက် လယ်ယာမြောက်နှင့်မြောဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းခြင်းကြောင်း ဤဦးစီးဌာနသည်လယ်ယာမြောက်နှင့်မြောဥပဒေများ လွှတ်မြောဥပေါ်နှင့်တော်ရှိရှိမှုအဖွဲ့အစည်း သင့်တော်သောအဆင့်မှ လယ်ယာအသုံးပြုရှိခွင့်ပြုချက်ရရှိပြီး သေခံလက်မှတ်များထုတ်ပေးခြင်း တို့ကိုတာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပါမည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တော့ဝန်ကြီးဌာန

ဤဝန်ကြီးဌာနသည်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရောက်ရေးဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်များပြုလုပ်ရေး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးသက်ရောက်မှုအကဲ ပြတ်ချက်များ (ESIA)ဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနိုင်ငံတွင်ရှိ သစ်တော်မြေများနှင့်သစ်တော်အရေးအမြတ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရုပ်များကိုတာဝန်ယူရပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရေးနှင့်သစ်တော့ဝန်ကြီးဌာနသည်အများပြည့်သူသစ်တောဥပဒေတွင် အများပြည့်သူသစ်တော်အဖြစ် အမျိုးအစားသတ်မှတ်ထားသောမြေများနှင့် မြေလွှတ်မြောဥပေါ်နှင့်တော်ရှိရှိမှုအဖြစ် အမျိုးအစားသတ်မှတ်ထားသော မြေများအပေါ် တွင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ချုပ်ချက်ရရှိပါသည်။

သစ်တော့ဌီးဌာန

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တော့ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းရှိတာဝန်ခံအဖွဲ့အစည်းရှိ သစ်တော့ဌီးဌာနသည်သစ်တော်ကြီးဌီးဌာနိုင်ငံမြောဥပေါ်နှင့်ရှိပြီးတာဝန်ယူရပါသည်။ ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသောမြေများပြည့်သူသစ်တော်မြေားဟု အမျိုးအစားသတ်မှတ်ထားသည့် မြေများပေါ်တွင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ချုပ်ချက်ရရှိပါသည်။

ଲୟାଟ୍ରୋଫ୍ରେଶ୍‌ଅର୍କ୍‌ଏର୍ବର୍ଡ୍‌ମାର୍କ୍

လယ်ယာမြေအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ (FAP)သည် လယ်ယာမြောပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)အရ ဖွံ့ဖြည့်တာဝန်ပေးအပ်ထားသော လယ်ယာစိတ်ကိပ်ပါးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်းရှိ တာဝန်ခံအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။^၅ အဖွဲ့သည် အလားတူ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိခဲ့သောမြေယာကော်မတီကိုအစားထိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။^၆ ပဟိုအဆင့် FAP ဖွံ့ဖြည့်ပုံကိုအောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

လယ်ယာစိက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်းကြီးဌာနဝန်ကြီးဥက္ကဋ္ဌဗုဏ်ယူ စိက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ကြေးတိုင်နှင့်မြောစာရင်းဦးစီးဌာနနည်းကြေးရေးမှုးချုပ် အတွင်းရေးမှုးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဤဖွံ့စည်းပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်တွင်အလားတူဖွဲ့စည်းပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်သည်ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်အဆင့်ကြေးတိုင်နှင့်မြောစာရင်းဦးစီးဌာနအကြီးအကဲသည်အတွင်းရေးမှုးဖြစ်ပါသည်။ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များတွင် အထွေထွေအပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အကြီးအကဲသည်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး ကြေးတိုင်နှင့်မြောစာရင်းဦးစီးဌာနအကြီးအကဲသည်အတွင်းရေးမှုးဖြစ်ပါသည်။ မြေယာနှင့်ဆက်စပ်နေသောအခြားဦးစီးဌာနများအားလုံးသည် အဆင့်အသီးသီးတွင် FAB များ၏ပိုဝင်ကြပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစီးရအုပ်ချုပ်မှုအဆင့်အသီးသီးရှိ (ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စု မြို့နယ် ခရိုင် တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်တို့၏ FAP များ၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များအတိအကျကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။သို့ရာတွင် လယ်ယာမြောပဒေအပိုင် ၁၃ ဦးပုံးပို့အဆင့် FAP ၏တာဝန်များကိုစာရင်းပြလုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဗဟို အဆင့်တွင် FAP ၏တာဝန်များအခန်းကဏ္ဍများနှင့်တာဝန်များအတိအကျကို အောက် အဆင့် FAP များသို့လဲ အပ်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ FAP များသည် အောက်ပါတိ အတွက်တာဝန်ယူရပါသည်။

Central မြေလွှတ်မြေရှင်းနှင့်တောာရှင်းမြေ များစီမံခွန်ခွဲရေးဗဟိုကော်မတီ

မြေလွှတ်မြေရိုင်းနှင့်တောရိုင်းမြေ များစီမံခန့်ခွဲရေးပဟိုကော်မတီမှာ မြေလွှတ်မြေရိုင်းတောရိုင်းမြေဥပဒေအပိုင် ၃ နှင့်အညီနိုင်ငံတော်သမ္မတတော်သဘော အရွှေ့စဉ်းသော အမျိုးသားအဆင့်ဝန်ကြီးဌာနများပါဝင်သောကော်မတီတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်ပြော်းဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအားကော်မတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ခန့်အပ်ပြီး ဗြို့တိုင်နှင့်မြေစာရင်းပိုးစီးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည်ကော်မတီ၏အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပါသည်။နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အထိုးရအွှေ့အတည်းအသီးသီးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ သို့မဟုတ် ငြင်းကရွေးချယ်သောအခြားသင့်တော်သူများအား ကော်မတီဝင်များအဖြစ်ခန့်အပ်နိုင်ပါသည်။

CCVFV သည်နိုင်ငံအတွင်းရှိမြေလွှတ်မြေရှင်းနှင့်တောရိုင်းမြေများအား လထ်ယာစိုက်ပျိုးရေး သဏ္ဌာတွင်းတူးဖော်ရေး ဥပဒေအရ အခြားခွင့်ပြုနိုင်သော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် သက်ဆိုင်သော ဝန်ကြီးဌာနများ တိုင်းဒေသကြီးပြည်နယ်အစိုးရ များနှင့် ပူးပေါင်းညီးနှင့်ဆောင်ရွက်လျက် မြေအသုံးပြုမြေအခွင့်အရေးများကို ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ကြိုးကြုံကြပ်ကွပ်က ပါသည်။ CCVFV သည်အတိအကျအားဖြင့်အောက်ပါတို့ကိုဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်ရှိပါသည်။ (မှတ်စု ၁၂) ²

- ဝန်ကြီးဌာနအသုံးသို့နှင့်တိုင်းဒေသကြီးပြည်နယ်အစိုးရများမှာ မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများအသုံးပြုခြင်းအတွက် အ ကြိုးကြုံချက်များလက်ခံရယူခြင်း
- အများပြည်သူနိုင်ငံသားများ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍာရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့်တော်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများထံမှ မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း အသုံးပြုရန်လျောက်လွှာများလက် ခံခြင်း
- မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်းများအသုံးပြုခြင်းအတွက်လျောက်လွှာများကိုပယ်ချခြင်း သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုမိန့်ထုတ်ပေးခြင်း
- မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်းများအသုံးပြုရန်အခွင့်အရေးများကိုပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ခြင်း
- သစ်တော်မြေများထိခိုက်ပျက်စီခြင်းကိုတာဆိုးကာကွယ်ရန်နှင့်သဘာဝနယ်မြေအောင်သမားရေဝေရေလွှောက်သော်လည်းကောင်းမူသူများလုပ်ဆောင်နိုင်သည့်နယ်မြေအောင်သမားရေးကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရွှောက်ရန်အတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရွှောက်ရေးနှင့်သစ်တော်ဝန်ကြီးဌာနအခြားဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညီးနှင့်ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ပြည်ထောင်စုအစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့သို့ မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်းများ အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ ၆ လတစ်ကြိမ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေးအစီရင်ခံစာများတင်သွင်းခြင်း
- အမျိုးသားအဆင့်မြေယာပူးခဲ့ရာတွင်သွင်းအားစုများဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း
- မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း အသုံးပြုရန်အတွက်စပ်ပေါင်းငွောက်သွင်းရမည့်နှင့်ထားကိုသတ်မှတ်ခြင်း
- မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်းများ အသုံးပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှစ်စဉ် မြေခွန့်နှင့်ထားနှင့် သင့်တော်သော အကောက်ခွဲ့ကုန် ကင်းလွှာတွင့်ပြုသည့်ကာလတို့ကို သတ်မှတ်ခြင်း
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း အသုံးပြုမှုအတွက် အထူးတာဝန်အဖွဲ့များနှင့် အထူးအစုံအဖွဲ့များအားဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်တာဝန်လွှာအပ်ပေးခြင်း (မှတ်စု ၃);³
- မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း အသုံးပြုရန်အခွင့်အရေးရှုံးသူများအား ငှုံးတို့ကမေတ္တာရပ်ခံလာပါကအကူအညီ ပေးခြင်း (နည်းပညာအကူအညီ သွင်းအားစုများ ချေးငွေများစသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။)
- အခြားသောနိုင်ငံတော်အစိုးရ ဦးစီးဌာနများအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်လျက်မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများကိုဖြေရှင်းခြင်း (မှတ်စု ၄);⁴

ဝန်ကြီးအဖွဲ့အဆင့်နှင့် လွှတ်တော်ကော်မတီများ / မြေယာ ကော်မရှင်များ

နိုင်ငံတော်အစိုးရုပ်ပေးချုပ်အား ချုပ်ရေးကဏ္ဍာများအနေဖြင့် မြေယာအမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်းမြေအသုံးပြုခွင့်လုံခြုံမှုနှင့် နိုင်ငံအတွင်းမြေယာပုံပိုက္ခာများဆိုင်ရာကြီးလေးသောပြဿနာများရှိကြောင်းအသီအမှတ်ပြုပြီးဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကိုတို့နှင့်ဆောင်ရွက်သည့်အနေဖြင့် ကော်မတီတစ်ရပ်နှင့် ကော်မရှင်တစ်ရပ်တို့တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

² ၅၁၁အန်းကဏ္ဍာများနှင့်တာဝန်များကို မြေလွှတ်မြေရှင်းနှင့်တော်ရှိုင်းမြေားမှာပေးခြင်း လုပ်ချေပေးအပိုင်း သို့မဟုတ် အခန်းအတိအကျအတွင်းရှုံးလွှာသတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်းမှရှိပါ။ ဥပဒေပေါ်အပိုင်းအသုံးသို့ တွင်ပြန့်နှုန်းလျက်ရှိပါသည်။

³ အထူးတာဝန်အဖွဲ့နှင့်အထူးအစုံအဖွဲ့များကိုအပိုင်း ၃ တွင်အနည်းငယ်မှုသာဖော်ပြထားပါ သည်။

⁴ မြေလွှတ် မြေလပ်နှင့် မြေရှင်း ဥပဒေအပိုင်း ၂၂ နှင့်အညီ ၂၂၂ CCVFV သည် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သောနိုင်ငံတော်အစိုးရုပ်အားအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းညီးနှင့်ဆောင်ရွက်လျက် တရားဝင်အသီအမှတ်ပြုထားသောပြုပြီးဖြစ်ပါသည်။ မြေလွှတ်မြေရှင်းတော်ရှိုင်းမြေားမှာ မြေလွှတ်မြေရှင်းအသုံးပြုရန်အခွင့်အရေးပေးအပ်ပြီး သောနှယ်မြေအောင်သမားတွင်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် ငါးတို့လေလာစစ်ဆေးသောပြဿနာများကို တိုက်ရှိက်ဖြေရှင်းရန်လုပ်ပိုင်ခွင့်အကော်မရှိပါ။ ငါးတို့ရနိုလာသောသတင်းအချက်အလက်များကို နှိုင်ငံအတွင်းမြေယာစီမံနှုန်းခွဲရေးဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် မူဝါဒမူဘာင်များတွင် အသုံးပြုပြီး ဆက်လက်၍ရေးခွဲမည်ဟု မျှော်လင်းရပါသည်။စွာဆောင်းရှုသော သတင်းအချက်အလက်များသည် နှိုင်ငံတော် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍထို့မြေသိမှုများဖြေရှင်းရေးအတွက် အကြံပြုချက်များဖြည့်ဆည်းပေးရာ၌ လွှတ်တော် အားလည်းအထောက် အကွဲပြုပါမည်။

- မြေခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်းစုစမ်းစီစစ်ရေးကော်မတီ (၂၀၁၂ ခန့်အလိုင်လတွင်တည်ထောင်ပါ သည်။)
ဤကော်မတီမှာ ဝန်ကြီးအဖွဲ့အဆင့်ကော်မတီဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍအတွင်း တည်ရှိပါသည်။
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှုံးကုန်သစ်တောာင်နှင့်ဌာနကုန်းဆောင်ပါသည်။
ကော်မတီ၏လုပ်ငန်းမှာ အမျိုးသားအဆင့်မြေအသုံးပြုမှုမှုပါဒဆိုင်ရာပြဿနာများ၊ မြေအသုံးပြုမှုစီမံခိန်းရေးဆွဲခြင်း နှင့်အတွင်းစိုက်ပျိုးရေးစီမံချက်များအပါအဝင်ရှင်းနှီးမြှပ်နှံမှုအတွက် မြေခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို အဓိကထားဆောင်ရွက်ပါမည်။
  - မြေသိမ်းမှ စုစမ်းရေးကော်မရှင်(၂၀၁၂ ခန့်အလိုင်လတွင်တည်ထောင်သည်။)
ဤကော်မရှင်မှုပျို့စီးပွားရေးနှင့်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးစုစမ်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံအတွင်း မြေသိမ်းဆည်းမှုဆိုင်ရာပြဿနာများကို အဓိက ဆောင်ရွက်ပါမည်။ မြေသိမ်းဆည်းမှုမှာ တည်ဆောက်နှင့်အညီဆောင်ရွက်ခြင်းဟုတ် မဟုတ် သိမ်းယူသောနယ်မြေကို နိုင်ငံအကျိုးပြုလုပ်ငန်းအသုံးပြုခြင်းရှိ မရှိ မြေသိမ်းဆည်းခံရသူများအားလုံးလောက်သော လျဉ်းကြေးပေးခြင်းအားဖြင့် အဓိကဆောင်ရွက်ပါမည်။(မှတ်စု ၁၅)⁵

မြန်မာစာတင်နာရီ

နိုင်ငံအတွင်းတွင်ဖြစ်ပေါ်ဆနှင့်စတင်ပေါ်ပေါက်လာသောမြေယာပဋိပက္ခမှုအများအပြားမှာ ဤအစီရင်ခံစာတွင် မြေသိမ်းဆည်းမှုပါပဲလည်းလုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့်ဖြစ်ပွားပါသည်။ မြေသိမ်းဆည်းမှုဆုံးသည်မှာပေးသော သို့မဟုတ် အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် တစ်စုံတစ်ဦးပိုင်ဆိုင်သောမြေယာကို ရယူခြင်း သို့မဟုတ် သိမ်းဆည်းခြင်းရယူသော သို့မဟုတ် သိမ်းဆည်းသောလုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများအခြားနိုင်ငံများမှကုမ္ပဏီများ နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ တပ်မတော်နှင့်လူပိုဂိုလ်တစ်ဦးချင်းတို့က မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဝယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် ငှားရမ်းခြင်းတို့ကြောင့်မြေသိမ်းဆည်းခြင်းဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။အများပြည်သူ့အခြေခံအဆောက်အအုံများ သို့မဟုတ် အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ချက်အတွက် ကဲ့သို့သော အများပြည်သူ့အတွက်ရည်ရွယ်ချက် သို့မဟုတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရကမြေကိုရယူသောအခါတွင်လည်း မြေသိမ်းဆည်းမှုဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။(မှတ်စု-၁၆) မြေသိမ်းဆည်းမှုကိုလည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံဆက်စပ်အခြေအနေတွင်မြေသိမ်းဆည်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သော သက်ရောက်မှုများကိုလည်းကောင်း နားလည်သဘောပေါက်ရန်အရေးကြီးပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းတွင် ရေရှည်ဆောင်ရွက်နိုင်သောစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုရှိပြီး နိုင်ငံသားများအားလုံး၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးသည့်တစ်ခိုင်တည်းမှာပင် မြေသိမ်းဆည်းမှု၏အားရှားဆုံးအပိုင်းများမှတ်ရောက်စွာအကာအကွယ်ပေးသော အကော်အကွယ်များချမှတ်ထားရှိနိုင်ပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာ နိုင်ငံအတွင်းသတ်းများတွင် ပါရီနေသော ကျေးလက်မြေသိမ်းဆည်းမှု အမျိုးအစားအမျိုးမျိုးကို အကျဉ်းဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာလယ်ကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများ၏ မြေလယ် လုပ်ခွင့် လုပ်မှုကိုထိခိုက်လျက်ရှုပါသည်။ အထိန်းအကွပ်မဲ့မြေသိမ်းဆည်းမှုကြောင့် နိုင်ငံအတွင်းတွင်မြေယာပင်ကုန်များ တို့ပွားလာဖို့ရာရှုပါသည်။ ဂရုတစိုက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းမပြုပါကလူမှုရေးတည်ပြုမှုနှင့်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကိုထိခိုက်လာနိုင်ပါ သည်။

နိုင်ငံတော်က ကမကထပြီ ဆောင်ရွက်သော စိုက်ပျိုးရေးစီမံချက်များ

နိုင်ငံတော်ကကမကထြုပြုဆောင်ရွက်သော စိုက်ပျိုးရေးစီမံချက်များမှာမကြာခဏရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်စွာ စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သော်လည်းယင်းစီမံချက်များသည်လယ်သမားများမျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ သီးနှံများစိုက်ပျိုးထဲတဲ့လုပ်ရန် အသုံးပြုခဲ့သော မြေယာများဆုံးရှုံးရသည့်ရလဒ် ထွက်ပေါ်သောရှုံးလျားသည့်သမိုင်းစဉ်ရှိခဲ့ပါသည်။ ယင်းစီမံချက်များကိုကော်ပါ ပိုးစာ ရော်ဘာ သစ်ပိုလောပိန်းဆီအုန်းခြေစည်းရှုံးကြတ်ဆူစသည်တို့ အပါအဝင်စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်အများအပြားအတွက်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါ သည်။ စီမံချက်များမှာမကြာခဏမူးရည်ရွယ်ချက်အတွက်ဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန်လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ နယ်မြေခံရပ်ရွှာများကိုအကျိုးပြုခြင်းများလည်းအထူးနည်းပါးပါသည်။ စီမံချက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဆောင်သူများသည် စီမံချက်အတွက်ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးသောမြေကိုအခြားသူများထံအခြားရည်ရွယ်ချက်များအတွက်ပြန်လည်ဖြန့်ဝေကြသည်ဟုလည်း သိရှိရပါသည်။ နိုင်ငံတော်ကကမကထြုပြုဆောင်ရွက်သောစီမံချက်များအတွက်ရယူခဲ့သောမြေမှာမကြာခဏ စီမံချက်ပါသတ်မှတ်ချက်များစဉ်းမူ၍များကိုချိုးဖောက်လျက် မြေလွှာတ်များအဖြစ်ရောက်ရှိသွားကြပါသည်။ (မှတ်စု ၁၃) ⁶ ၅၇၍သို့သောမြေသိမ်းဆည်းမှုမျိုးမှာသမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင်များစွာဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ (မှတ်စု ၁၈) ⁷

ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများက စက်မှုလယ်ယာ စီက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း

နိုင်ငံတော်အစိုးရကနိုင်ငံတော် အစိုးရထုမှာစာချုပ်ဖြင့်ငါးရမ်းသောအစီအမံဖြင့် ငါးရမ်းထားသောမြေပေါ်တွင် စက်မှု လယ်ယာ စိုက်ခင်းကြီးများ တည် ထောင်ရန်ဥပဒေအစီအမံများမှာမြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉ ရာစွဲအလယ်ပိုင်းကစ၍တည်ရှိခဲ့ပါသည်။ (မှတ်စု ၁၉။) မကြာသေးမိန္ဒုဗုံများအတွင်း စိုက်ပိုးမြေပြောလွှတ်ပြန်နှင့်ပြရှင်းများစီမံခန့်ခွဲရေးဌာန်းကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့် အခွင့်အရေးများသတ်မှတ်ချက် (၁၉၉၁၊ ခုနှစ်)က ယင်းစိုက်ပိုးရေးလုပ်ငန်းများတည်ထောင်နိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စိုက်ပိုးမြေကိုစက်မှုလယ်ယာ စိုက်ခင်းကြီးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက်ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးရန်နည်းဥပဒေများကို ယခုအခါ မြေလွှတ်ပြရှင်းနှင့်တော့ရှင်းမြေဥပဒေ(၂၀၁၂ခုနှစ်)အတွင်းပေါင်းစည်းထည့်သွေးပြီးဖြစ်ပါသည်။ယင်းတို့ကို အောက်တွင် အသေးစိတ်ဆွေးနွေး ထားပါသည်။ နိုင်ငံတော်ကကမကထပြေဆောင်ရွက်သောစိုက်ပိုးရေးစီမံချက်များမှာကဲ့သို့ပင် ယင်းစက်မှု လယ်ယာစိုက်ပိုးရေးစိုက်ခင်းကြီးများအတွက် ငါးရမ်းခြင်းစာချုပ်များပါသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရမည့်နယ်မြေများမှာမြေလွှတ်များအဖြစ်တည်ရှိနေပါသည်။ ဥပဒေမှုသောင်အဟောင်းများ (မှတ်စု၂၀၂၀)၏ အားနည်းသောလယ်လုပ်ခွင့်အစီအစဉ်များအရ အခွင့်အရေးများ လုံလောက်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုမရှိခဲ့သော လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေးများလုံလောက်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုမရှိခဲ့သော လယ်ခကအနည်းငါးသာလုပ်ကိုင်သည့်လယ်သမားများသည် ယင်းစိုက်ပိုးရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းကြီးများတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် သတ်မှတ်သောနည်းများကို သီးနှံစိုက်ပိုးထွက်ရှိရန်အတွက် အသုံးပြုနေသူများဖြစ်ကြပါသည်။ ယင်းဖြစ်ပ်များကြောင့်ရှိ ရင်းတုံးတမ်းအစဉ်အလာလယ်လုပ်ခွင့်အစီအစဉ်များကိုထည့်သွေးစဉ်းစားခြင်းမရှိဘဲ သို့မဟုတ် အလွန်နည်းပါးစွာသာ ထည့်သွေးစဉ်းစားလျက် မြေကိုသိမ်းဆည်းခြင်းများဖြစ်ပွားပါသည်။စနစ်တကျကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုများချမှတ်ထားခြင်းမရှိပါက ဤသို့သောဖြစ်ပ်အမျိုးအစားများကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သောပဋိပက္ခမှုများ တုံးပွားလာဖွယ်ရာရှိပါသည်။ထို့အပြင်လူမှုရေးမတည်မဖြစ်မှုများဖြစ်ပေါ်လာပြီးနိုင်ငံတော်အစိုးရအတွက်နိုင်ငံရေးအားနည်းချက်ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

ସଙ୍ଗମପୁର୍ଣ୍ଣଫିଲ୍ଡ୍ରିଃ ରେଃ ତିମ୍ବେକାଙ୍କଣିଃ ମୁଖଃ

နိုင်ငံတော်အစိုးရကကမကထပြုသော စက်မှုလုပ်ငန်းစီမံချက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဆောင်ခြင်းမှာ မကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ၏မြေများသိမ်းဆည်နိုင်ရသင့်ပါသည်။ သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် အခြားသော မြေယာအအသုံးပြုမှုပုံစံများထက် ဖြစ်ပွားမှန်ည်းပါသောလည်းမြန်မာနိုင်းသည် ဒေသတွင်းစီးပွားရေးနှင့် ကမ္မဘာ့စီးပွားရေး

⁷ မြေလွတ် မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) အပိုဒ် ၂၂ တွင် အကျဉ်းဖော်ပြခဲ့သောအခြေအနေများမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မတိုင် မိကဆောင်ရွက်ခဲ့သော မြေလွတ် မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း ဥပဒေများထိုင်ရာ မည်သည့်စီမံချက်မဆိုအားလည်းနောက်ကြောင်း ပြန်သက်ရောက်မှုရှိကြောင်းသတိပြုရန်ဖို့ပါသည်။

အတွင်းသို့ပေါင်းစည်းဝင်ရောက်လာပြီး အထူးစီပွားရေးအုပ်များဆောင်ရွက်လာ သာနှင့်အမျှနောင်အခါတွင် ယင်းသို့သော စီချက်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်မှုတိုးပွားလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

တပ်မတော်မှတည်ဆောင်မှုများ

စစ်ရေးရည်ရွယ်ချက်များအတွက် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းမှာ သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် မကြာခက္ခဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ယင်းတည်ဆောက်မှုများမှာ ရည်ရွယ်အမျိုးမျိုးအတွက်တည်ဆောင်ခြင်းဖြင့်ပါသည်။ ယင်းသို့သောတည်ဆောက်မှုများကြောင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင်မကြာခက္ခမြေသိမ်းဆည်းမှုများဖြစ်ပွားပါ သည်။

ကြီးမားသောအများပြည်သူ့အဆောက်အအုံစီမံချက်များ

ယခင်ကြုံသို့သောစီမံချက် အမျိုးအစားကြောင့်မြေယာပဋိပက္ခမှု အနည်းငယ်သာရှိခဲ့သော်လည်း နောင်အခါတွင် ယင်းသို့သော စီမံချက်များဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်မှုတိုးပွားလာဖွံ့ဖြိုးရာရှိပါသည်။လိုင်းများပိုက်လိုင်းများ ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များကို စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီးဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ကြုံနယ်ပယ်တွင် မြေသိမ်းဆည်းမှုနှင့်ပတ်သက်သောပဋိပက္ခမှုများ ဖြစ်ပွားလာ ဖွံ့ဖြိုးရာရှိပါသည်။

မြို့များတိုးချွဲခြင်း

နိုင်ငံတော်လူဦးရေးတိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ စက်မှုနှင့်ဝန်ဆောင်မှုစီပွားရေးများမှာအချိန်နှင့် အမျှဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက်ရှိရာ ဖြုံးပြန်ခြုံပြုပတ်လည်ကြီးထွားမှုနှင့် တိုးချွဲမှုနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုများ တိုးပွားလာမည်မှာ ရောင်လွှဲ၍မရနိုင်ပါ။ ကြိုသို့ဖြစ်ပါက မြေယာအသုံးပြုမှု အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ယခုအခါကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများက အသုံးပြုနေသော စိုက်ပျိုးမြေများဆုံးရှုံးမှုဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းက မြေဈေးကစားခြင်း

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသောအခြားမြေဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်တစ်ချိန်တည်း နိုင်ငံတွင်ရှိလူပုဂ္ဂိုလ်များက မြေဈေးကစားခြင်း ဆည် တိုးပွားလာသောပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး စနစ်တကျစီမံခေန်းချုပ်ခြင်းမရှိပါကပဋိပက္ခဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ မြေယာကိုဝယ်ယူခြင်း၊ ရောင်းချွင်းမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ဆိုင်ရာရှင်းလင်းသောနည်းဥပဒေများ၊ မြေလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် ဈေးကစားခြင်း ကိုအကောက်အခွန်ကောက်ရန်အတွက် အသုံးပြုသောအစီအမံများနှင့် ရပ်ရွှာပြည်သူလှတုအသုံးပြုသော မြေများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ရှင်လင်းသော နည်းဥပဒေများကို ကြုံပြဿနာကိုဖြေရှင်းရန်အတွက် ချမှတ်ထားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကျေးလက်မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာဥပဒေများကိုခြင့်ဖော်ပြခြင်း

မကြာသေးမီကပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော လယ်ယာမြေဥပဒေမြေလွှတ်မြေလတ်နှင့်မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမြေဥပဒေတိအပ်င် နိုင်ငံတွင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် တိုက်ရှိက်သက်ရောက်မှုရှိသော အခြားဥပဒေအချို့ကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ဤအုပ်ငံတွင် အချို့သော သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်မှုအရှိခံး ဥပဒေများနှင့် ဤဆန်းစစ်လေ့လာချက်တွင် ယင်းဥပဒေများ သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်ပုံတို့ကိုအကျိုးဝင်ဖြင့်ဖော်ပြည့်ပြစ်ပါသည်။

လယ်ယာမြေဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့်ယခင်တည်ရှိခဲ့သောဥပဒေ ၃ ရပ်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်ကြောင်းသတိပြုရန်ဖြစ် ပါသည်။ ယခင်ကကျိုးသုံးခဲ့သောစနစ်မှုအနစ်သာရအားဖြင့် နိုင်ငံတော်ကမြေယာအခွင့်အရေးများအားလုံးကိုပိုင်ဆိုင် ပြီး လယ်သမားများအားလယ်လုပ်ခွင့်ချထားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်မှုအားနည်းပါသည်။) သို့မဟုတ် မြေရှင်နှင့်သီးစားလယ်သမားများ မြေရှင်နှင့်သီးစားလယ်သမားအစီအမံများသတ်မှတ်ပြီး လယ်သမားများကနိုင်ငံတော်အစိုးရအားမြေားခေါ်ပါသည်။ ယင်းဥပဒေများအရရှင်ငံတော်အစိုးရသည် လယ်သမားများနှင့်လယ်ယာလုပ်သားများအနေဖြင့် ငှုံးတို့အားချထားပေးသောမြေပေါ်တွင် မည်သည့်သီးနှံများစိုက်ပျိုးခွင့်ရှိကြောင်းထိန်းချုပ်မှုများစွာပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းဥပဒေအစီအမံများကိုအောက်တွင်အကျဉ်းဆွဲးနေ့းဖော်ပြထားပါသည်။

မကြာသေးမီကပယ်ဖျက်လိုက်သောဥပဒေများ

ယင်းတို့တွင်အောက်ဖော်ပြပါဥပဒေများပါဝင်ပါသည်။(အသေးစိတ်အချက်အလက်ပြည့်စုံမှုနောက်ဆက်တွဲ-၂ တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။)

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ(၁၉၈၈ခုနှစ်)တွင်မြန်မာနိုင်ငံ၌နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှောင်ကိုပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။မြေယာပါဝင်သော စီးပွားရေးစီမံချက်များသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာပြည်သူပိုင်သီမ်းသောဥပဒေ (၁၉၀၀)လယ်ယာမြေပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ (၁၉၅၃ခုနှစ်) လယ်ယာမြေကိုပြည်သူပိုင်သီမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့် မြေဇာအမြာက်အများပိုင်ဆိုင်သော မြေပိုင်ရှုင်စနစ်ကို ပထ်ဖျက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်း မြေယာဖြန့်ဝေမှုစနစ်တည်ထောင်ပါမည်။

သီးစားချထားမှုပယ်ဖျက်သောဥပဒေ (၁၉၆၇ခုနှစ်) ရေးမြှုပ်နယ်စနစ်များဖြင့်ဖြန့်ဝေခြင်းမပြုသောနိုင်ငံ အတွင်းရှိရှိကိုပျိုးမြေယာသီးစားချထားမှုပယ်ဖျက်သီးစားစနစ်ကိုချမှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လယ်သမားများ၏အခွင့်အရေးများကာကွယ်ရောင့်ရှောက်ရေးဥပဒေ (၁၉၆၇ခုနှစ်) အပေါင်အဖြစ်ထားရှိ သောလယ်ယာမြေကိုကြေးဖြေရှုရာတွင် ငွေချေးရာတွင်အပေါင်အဖြစ်ထားရှိသောလယ်ယာမြေကို မြေရှင်များက သိမ်းယူရန် ကြိုးပမ်းခြင်းမှ လယ်သမားများအားအကာအကွယ်ပေးရန်ရည်ညွှန်သောဥပဒေဖြစ်ပါ သည်။

သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သောတည်ဆောက်မှုများ

ထုံးတမ်းစဉ်လာမြေယာဥပဒေ

ကျေးလက်ဒေသ ဆင်းရွှေမှုးပါးသူများမြေယာရရှိမှာ မကြာခဏအလုပ်သဘောအဖွဲ့အစည်းစနစ်များသို့ ဓမ္မလေ့တုံးတမ်းဥပဒေမှုးပါးသူများအပေါ်တွင်အခြေပြုပါသည်။ငှုံးတိုကိုစုပေါင်း၍၍ခေလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေမှုးပါးသူများအပေါ်တွင်အခြေပြုပါသည်။ဓမ္မလေ့တုံးတမ်းဥပဒေမှုးပါးသူများအပေါ်တွင်အခြေပြုပါသည်။

ခြင်းမရှိသောစည်းများများကိုဆိပါသည်။ ယင်းစလေထုးတမ်းများနှင့်အစဉ်အလာများကိုရပ်ရွာပြည်သူလူထုက သိရှိလိုက်နာ၍ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုရှိပါသည်။ စလေထုးတမ်းနှင့်လယ်ယာမြေနှင့်ပတ်သက်သော မြေနှင့်ပတ်သက် သောစလေထုးတမ်း ဥပဒေတွင် သာမဏ်အားဖြင့်မြေလက်ဝယ်ထားရှိလုပ်ကိုင်ခွင့် မြေအသံပြခွင့် ရောင်းချခွင့်နှင့်အမြဲ ဆက်ခံခွင့်ဆိုင်ရာ ရပ်ရွာအတွင်းနေထိုင်သူများ၏အခွင့်အရေးများပါဝင်ပါသည်။ စလေထုးတမ်းဥပဒေမှာ ရပ်ရွာတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူညီဘဲ ပြောန်း ဥပဒေများသို့အသိပြုပြီး တန်းတူအဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

မြေလယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်သောစနစ်များမှာစုပေါင်းစနစ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာ သို့မဟုတ် အီမေထာင်စု (ဆွဲမျိုးစု)တစ်စုက နှစ်စဉ်လယ်ယာမြေခရီယာအများအပြားကို ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရန်အတူလုပ်ကိုင်ကျော်ခြင်းဖြစ်ပါသည် သို့မဟုတ် သစ်တောကို စုပေါင်း၍၏စိမ်ခန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။လယ်လုပ်ခွင့်မှာမျိုးရုံးစံဆင်ပိုင်ဆုံးအပေါ်အခြေပြုနိုင်ပါသည်။ထိုအခါတွင်အီမေထာင်စု အားလုံးသည်သတ်မှတ်ထားသောလယ်ယာမြေများ သို့မဟုတ် သစ်တောနယ်မြေကိုလုပ်ကိုင်ရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသည်။ တစ်နောက်ကြိမ်မည်သည့်လယ်ယာမြေများကိုထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမည်ဖြစ်ကြောင်း မိမိတို့ဘာသာ ဆုံးဖြတ်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ လယ်လုပ်ခွင့်စနစ်မှာ စုပေါင်းစနစ်နှင့်တစ်ဦးချင်းစနစ်တို့ ပါဝါးစပ်ထားခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကုန်းမြင့်ဒေသများတွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမှုစနစ်များအမျိုးမျိုးရှိခြင်းကြောင့် လယ်လုပ်ခွင့်စနစ်များသည်စိုက်ပျိုးမြေများနှင့် သာအကျိုးဝင်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျေးရွာတစ်ရွာသည်အလှည့်ကျေစားကျက်စနစ်ကို စီစဉ်ထားရှိမည်၊ ရေဝေရေးလောင်သောစနစ်တော့များကို မောင်လှဲရန် ကာကွယ် စောင့်ရွှောက်ခြင်း(သို့မဟုတ်) မျှစ်များကဲ့သို့သော တန်ဖိုးရှိသည့်ရာသီအလိုက်ထွက်ရှိသော အရင်အမြစ်များကို စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

အစဉ်အလာလယ်လုပ်ခွင့်စနစ်များအပါအဝင် ပေါ်ထဲတဲ့ထမ်းပေးအပိုင်းကဏ္ဍများကိုပြဋ္ဌာန်းပေးအပ်တွင်အတိ အလင်းဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ ပြတိသွေနှင့်အောက်တွင် ယင်းအတိုင်းကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ နယ်မြေပေးသတစ်ခုစီတွင် အကျိုးဝင်သောစည်းမျဉ်းများကိုအသေးစိတ်ဖော်ပြထားသော ပေးအပ်များပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၆၀ တွင်ပြန်လည်ပုံပိုပ်ခဲ့သည်။ ချက်ခြင်းတောင်တန်းပေးသောများလက်ဆွဲစာအုပ် (၁၈၉၅ခုနှစ်)တွင်အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ မြစ်ကြီးနားနှင့် ပုံးမော်ခရိုင်များရှိ တောင်တန်းပေးသောများတွင်အကြောင်းမဲ့သောပေးအပ်မျိုးရှိပါသည်။ ပေးအပ်မျိုးသည် ဖော်ပြထားသော လူမျိုးများတစ်ဦးချင်းနှင့်သက်ခိုင်အကျိုးဝင်ပါသည်။ နောက် ပေးအပ်မျိုးများကိုပြန်မှာနိုင်ငံအစိုးရအက်ပေးအပ် (၁၉၃၂ခုနှစ်) ကပြဋ္ဌာန်းထားပြီး နယ်မြေပေးသောပြင်ပသိအကျိုးဝင်ပါ သည်။ ဤပေးအပ်များကိုကြည့်ခြင်းအားပြင်ထုံးတမ်းအစဉ်အလာပေးသော သတ်မှတ်ထားသောပတိနှင့်မြေပေးသောတွင် သတ်မှတ်ထားသော တိုင်းရင်းသားလုမျိုးနှင့် အကျိုးဝင်သောပြဋ္ဌာန်းပေးအပ်များ ယင်းအုပ်စုများတွင်မပါဝင်သူများနှင့် အကျိုးဝင်ကြောင်းတွေရှိနိုင်ပါသည်။

အကြမ်းပွဲ (၂၀၀၈ ခုနှစ်)

မြတ်ပိုင်ခွင့်လုပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံဥပဒေအားနည်းချက်တစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံတော်အစီးရသည်နှင့်အတွင်းရှိမြတ်ပိုင်ခွင့်လုပ်မှုနှင့်ဆိုင်သူဖြစ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ (အပိုင် ၃၇) ထို့ကြောင့် မြယာအသုံးပြုမှု

အခွင့်အရေးများကိုသာပေးအပ်နိုင်မည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရတွင် ယင်းအခွင့်အရေးများပယ်ဖျက်ရန်လုပ် ကိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ မြေယာအသုံးပြုမှုပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများကို မြေယာအသုံးပြုမှုပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ထည့်သွင်းရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အခွင့်အရေးသည် လက်အောက်ခံပေဒေမူဘောင်အတွင်းတွင် အများပြည်သူ့အကျိုးအတွက် ရှုံးလင်းသော အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် မြေယာသမဂ္ဂီးဆည်းခြင်းများသာလျှင် ကန်သတ်၍ထာရှုရန်ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များ အပိုင်းတိုင် ဤအယူအဆကိုပိုမို၍ အသေးစိတ်ဆေးနေးနေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တဲ့ လယ်လုပ်ခွင့်ဝန်ဆောင်မှုကိစ္စရုပ်များဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသူများအနေဖြင့်အခြား ဥပဒေသည် သမ္မတနိုင်ငံထူထောင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့်သမ္မတနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်များတိုင်းဒေသကြီးများ ခရီးများနှင့် ဆောင်ယူနယ်မြေများ အားလုံးကို ဥပဒေပြုခွင့်ကဏ္ဍအလိုက်ပေးအပ်ထားကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ရန်ဖြစ်ပါ သည်။ (အိပ် ၁၈၈ နှင့် ၁၉၆) (မှတ်စု-၂၁)နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသောနည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိသ၍ နောက်ထပ်လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်မှုဆိုင်ရာ နောက်ထပ်ကာကွယ် စောင့်ရွောက်မှုများ ဖြည့်စွာကြသောဥပဒေများကိုပြုဗာန်းနှင့်ပါသည်။ ယင်းနောက်ထပ်ကာကွယ် စောင့်ရွောက်မှုများသည် ဖွံ့ဖည်းပုံအခြားဥပဒေ နောက်ဆက်တဲ့ ၂၁၄ ၃ တို့တွင်ဖော်ပြထားသောချမှတ်ထားသော ကန်သတ်ချက်များတွင်ရှိစေရပါမည်။

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမြေပွဲ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)

၌။ ဥပဒေတွင်မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုအတွက် မူဘောင်ကိုပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ယင်းမူဘောင်တွင် မြေယာပါဝင်သောစီးပွားရေးစီမံချက်များ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်ခြင်းပါဝင်ပါသည်။ လက်ရှုံးပေါ်မှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုများကို နိုင်ငံခြားရေးပွဲရှုံးငွေနှီး ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ခွင့်ပြထားပြီးအခါး ဖြစ်ရပ်များတွင်ကုန်သတ်ချက်များထားရှိပါသည်။ (အပိုဒ် ၉) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြှုပ်နည်းလုပ်ငန်းများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုများကို ပြည်တွင်းပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နည့်သူများအကြား ဖက်စပ်အစီအမံများဖြင့် နှစ်ဘက်သဘောတူကန်ထရှိက် စာချုပ်ချုပ်ဆိပ်ပြီးယင်းရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုများအတွက် မြေယာဝင်အထုံးပြုနိုင်ကြောင်း ဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ (အပိုဒ်-၃၂) နယ်မြေခံစီမံရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတည်ထောင်မည်ဆိုပါက ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်မည့်လုပ်ငန်းတစ်ခုတို့သည် ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မည်ပြည်ပငွေရင်းငွေနှီးနှင့် ပြည်တွင်းငွေရင်းငွေနှီးအခါး၊ အစားအစားကို သဘောတူညီကြရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပရင်းနှီးမြှုပ်နည့်သူများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရထုမှာ သို့မဟုတ်လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ပုဂ္ဂလိကမြှုပ်ပိုင်ရှင်များထံမှ မြေကိုကမ်းလှမ်းရာတွင်းလှမ်းသည့်ကာလကိုနှစ်(၂၀) အထိဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုအမျိုး အစားနှင့်ပမာဏပေါ်တွင်မူတည်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်ကိုတစ်ကြိမ်လျှင် (၁၀)နှစ်ဖြင့်နှစ်ကြိမ်သက်တမ်းတိုးနိုင်ပါသည်။ (အပိုဒ်-၃၁နှင့်၃၂) ဆက်လက်၍ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုနည်းပါးသည်ဟု သတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံ၏နယ်မြေ ဒေသများတွင်စံသတ်မှတ်ထားသောနှစ် (၂၀) ကာလနှင့်ကျော်လွန်၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နည့်မှုအတွက်မြေပါးခြင်းများကို ခွင့်ပြနိုင်ကြောင်း ဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသီမ်းရေးဌာန (၂၀၁၂ခုနှစ်)

ဤပဒေ မှသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင်ညွှန်ခြင်းမှုများကိုထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့်အဓိကခေါ်ဆောင်ပါသည်။ အလုပ်ခွင့်လုံးမှုကိစ္စရပ်များကို တိုက်ရှိက်ဖော်ပြခြင်းမရှိပါ။ ဤပဒေတွင်မြေကိုရေရှည်တည်တဲ့သော နည်းလမ်းဖြင့်အသုံးပြုပြီး ညွှန်ညွှန်ခြင်းထိုယွင်းပျက်စီးခြင်း တို့မှုကာကွယ်စေရန်ရောက်ရမည့် သဘာဝအရာင်းအမြစ်တစ်ရပ်အဖြစ်ရှုမြင်ပါသည်။ နည်းပါသွင်းမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ ESIA အစီအမံတစ်ရပ်ရေးဆွဲရေးဆော်ပြထားပါသည်။ ယင်းသို့ရေးဆွဲခြင်းဖြင့်နှင့်အတွင်းအဆိုပြုလွှာတွင် ဖွံ့ဖြိုးရောစီမံချက်များကြောင့်လယ်လုပ်ခွင့်လုံးမှုဆုံးခြင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်သောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သိမဟုတ် လူမှုရေးသက်ရောက်မှုများဖြစ်လာနိုင်သည့်အလားအလာကို နည်းပါးသက်သာစေရန်အထောက်အကူပြနိုင် ပါသည်။ (အပိုင် ၇)

Protection of Wildlife and Conservation of Natural Areas Law (1994)

ဤပဒေမှာတောရိုင်းတိရွှေ့နှင့်များနှင့် ၄၄းတို့၏ကျက်စားရာနယ်မြေအေသများကိုကာကွယ်စေခဲ့ရောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းစေခဲ့ရောက်ခြင်းနှင့်အမိန်သက်ဆိုင်ပါသည်။ CITES နှင့်အိုးလုပ်မဆိုင်ရာ ကွန်ပင်ရုံးကဲသိသော သက်ဆိုင် အကျိုးဝင်

သည့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များကိုလိုက်နာရေးနှင့်အမိကသက်ဆိုင်ပါသည်။ ဤဥပဒေသည်ကာကွယ် စောင့်ရောက်ထားသော သဘာဝနယ်မြေဒေသများအတွက် အခြေခံမြေအမျိုးအစားသတ်မှတ်သည့်စနစ်ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်းကြောင့် အရေးပါသော ဥပဒေဖြစ်ပါသည်။ (အပိုင် ၃) ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသောအများပြည်သူ့ပိုင်သစ်တော်မြေ အမျိုးအစားတွင်ကျရောက်သော သဘာဝနယ်မြေဒေသများမှာသစ်တောဥပဒေတွင် (၁၉၉၂ ခုနှစ်)တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ဤဥပဒေတွင်မြေကိုသဘာဝနယ်မြေအဖြစ်သတ်မှတ်သော အစီအမံတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော မြေယာဝယ်ယူရေးဥပဒေများအရ မြေယာကိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်လက်ရှိအခွင့်အရေးများရှိနေသော လူပုဂ္ဂိုလ်များ သို့မဟုတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို လျှော်ကြေးပေးရန်အတွက်လည်း အစီအမံတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားပါသည်။ (အပိုင်-၈) သစ်တော်ဦးစီးဌာန ဥက္ကနားရေးများချုပ်အား သဘာဝနယ်မြေဒေသ တည်ထောင်မည့်နေရာဒေသရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်များထိခိုက်မှု အခြေအနေ ရှင်းတိုက်ကိုယ်ရေးများနှင့်စပ်လုပ်သူ့ပြောင်းကျိုးစီလျှော်သော အခွင့်အရေးများနှင့် ခံစားခွင့်များတွေ့ရ၍ ခွင့်ပြုထားပါသည်။ (အပိုင်-၁၀) သဘာဝနယ်မြေဒေသအတွင်းတွင် ဂေဟစနစ်များ အပျက်အစီးဖြစ်စေသူမည်သူမဆိုအားလည်း ပြစ်ဗျာချမှတ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါဝင်ပါသည်။ (အပိုင် ၃၆)

သစ်တောဥပဒေ (၁၉၉၂ ခုနှစ်)

သစ်တောဥပဒေတွင် နိုင်ငံအတွင်းရှိ သစ်တော့အရင်းအမြစ်များအားလုံး ပါဝင်ပါသည်။ ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသော သစ်တော့အရင်းအမြစ် အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ (ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသောသစ်တော်မြေတွင် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသော အများပြည်သူ့ပိုင်သစ်တော်မြေများတွင်ရှိသော သစ်တော့အရင်းအမြစ်များကို မြေလွှတ်မြေရှင်းစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေ(၂၀၀၂ခုနှစ်)အရ သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သောအများ ပြည်သူ့ပိုင်သစ်တော်မြေများတွင် တည်ရှိသည်။ သစ်တော့အရင်းအမြစ်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ငန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရေးနှင့် သစ်တော့အန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးသည် သစ်တော်မြေအဖြစ်ကြီးပမ်းသစ်တော်ကြီးပိုင်းမြေမည် သည်နယ်မြေဒေသကိုမဆို အမျိုးအစားပြောင်းလဲသတ်မှတ်နိုင်ကြောင်းဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားသော်လည်းမည်ကုံးသို့ပြောင်းလဲသတ်မှတ်နိုင်ကြောင်းရှင်းလင်း သည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သည့်ချိန်စံနှင့်များမပါရှိပါ။ (အပိုင်-၈) သစ်တော်ကြီးပိုင်းမြေကို အခြားစိုက်ပျိုးမြေလွှတ်စကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများအတွက် သတ်မှတ်ပေးထားသည့် စိုက်ပျိုးမြေကဲ့သို့သော အခြားရည်ရွယ်ချက်တစ်ရပ်အတွက် အသုံးပြနိုင်ရန် အတန်းအစားသတ် မှတ်မှုပယ်ဖျက်နိုင်မည်အစီအမံများလည်း တည်ဆောက်တွင်မရှိဟုယူဆရပါသည်။ (၁၉၉၂-ခုနှစ်)သစ်တောဥပဒေအရ တည်ရှိသော သစ်တော်ကြီးပမ်းရေးနယ်မြေ အားလုံးကို သစ်တော်ကြီးပိုင်းမြေများအဖြစ်ဆက်လက်တည်ရှိနေရမည်ဟု ရှင်းလင်းစွာဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားပါသည် (အပိုင် ၅၆)။

သစ်တောဥပဒေအရသစ်တော်မြေများအသုံးပြန်ခွင့်အခွင့်အရေးအမျိုးမျိုးကိုခွင့်ပြနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ ကျေးရွာ၊ ထင်းစိုက်ခင်းသို့မဟုတ်နယ်မြေဒေသအတွင်းစားသုံးရန်စိုက်ခင်းများဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်၌သို့ခွင့်ပြုချက်ပေးရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကိုလက်ရှိဥပဒေတွင်ရှင်းလင်းစွာမတွေ့ရှိရပါ။ (အခမ်းအနား) သစ်တော်ကြီးပိုင်းမြေပေါ်သို့ကြေားကျော်သုံးစွာဥပေါ်သို့ပြုချက်ပေးရန်သည် ပြဋ္ဌာန်းချက်များလည်း ရှိပါသည်။ (အပိုင် ၄၀)

လက်ရှိသစ်တောဥပဒေသည် (၂၀၀၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းသို့မဟုတ်) (၂၀၁၃ ခုနှစ်အစောင့်းတွင်) ဥပဒေသစ်နှင့် အစားထိုးဖွယ်ရှုပါသည်။ ဥပဒေသစ်တွင်ရပ်ရှင်ရှိဥပေါ်သူလူထုသစ်တော်များကိုအသိပြုရန်အတွက်သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များပါရှိမည်ဟု မျှော်မှုန်းရပါသည်။

စိုက်ပျိုးမြေမြေလွှတ်နှင့်မြေရှင်းစီမံခန့်ခွဲမှုပေါ်ကော်မတီ၏ အခွင့်အရေးများနှင့်တာဝန်နှင့်အခွင့်အရေးများ (၁၉၉၁ ခုနှစ်)

ဤဥက္ကနားချက်မှာအမြဲခိုက်မှုအမိမိအားဖြင့် အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင်းစီးပွားရေးအတွဲ့အစည်းများ သမဝါယမအတွဲ့အစည်းများ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ ပုဂ္ဂလိက တစ်ဦးချင်းကတည်ထောင်ထားသောလုပ်ငန်းကြီးများအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤဥက္ကနားချက်မှာတို့တောင်းမည်။

ယင်းလုပ်ငန်းကြီးများအနေဖြင့်ချေးငွေများရယူရန် နည်းပညာနှင့်အရည်အသွေးမြှင့်မားသောမျိုးစွဲများရယူရန် နိုင်ငံကပုံပိုးမှု
ပေးမိကြောင်းအသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ (အပိုင် ၂) မြေယာအသုံးပြုခွင့်များဆိုင်ရာ ကန္ဒာသတ်ချက်များကိုက ၅၀၀၀
အထိနှင့် လွှဲအပ်သည့်အချိန်ကာလကိုနှစ်သုံးဆယ်အထိကန္ဒာသတ်ထားကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ (အပိုင် ၃)

ထိုးတမ်းအစဉ်အလာလယ်လုပ်ခွင့်အစီအစဉ်များကိုဖော်ပြထားခြင်းမရှိပဲ အခြားဥပဒေ များတွင်အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့်
လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေးများသည် ဤအွေးကြားချက်နှင့်မည်ကဲသို့စင်ဆက်၍ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းရှင်းလင်းခြင်းမရှိပါ။
ဤအွေးကြားချက်တွင်မြေခွင့်ပြသည့် အများဆုံးပမာဏများ အများဆုံးအရွယ်အစားများဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ
မြေလွှာတ်မြေလတ်နှင့်မြေရှင်းဥပဒေ (၂၀၁၂-ခန်း၏)တွင်ပါဝင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့်ညီညွတ်ခြင်းမရှိပါ။
မြေလွှာတ်မြေရှင်းဥပဒေ (၂၀၁၁ ခန်း၏)အထိပို့မို့၍ပြည့်စုံမည့်ဤအွေးကြားချက်ကို တရားဝင် ပထ်ဖျက်ခြင်း ရှိ မရှိရှင်းလင်းပါ။

မြေယာသိမ်းယူခြင်းအက်ဥပဒေ (၁၈၉၄ ခုနှစ်)

ဤဥပဒေတွင်အများပြည်သူကိစ္စရပ်အတွက် မြေကိုသိမ်းယူသောအခါတွင် လျှော်ကြေးပေးရန် အခြေခံကိုပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။
ဤဥပဒေပါလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာခေတ်မမှုတေဘာ့ပဲ နိုင်ငံအတွင်းရှိ လက်ရှုအုပ်ချုပ်မှုမှုဘောင်များနှင့်
ကောင်းစွာမကိုက်ညီပါ။နည်းဥပဒေအရမြေကို နိုင်ငံတော်ကအများပြည်သူကိစ္စရပ်အတွက်သာလျှင်မကပဲ စီးပွားရေး
ရည်ရွယ်ချက်အတွက်လည်းသိမ်းယူခြင်းကို ခွင့်ပြုထားပါသည်။သို့ဖြင့်လက်ရှုအခြေခံဥပဒေအရ စီးရိမ်ပူပန်မှုများဖြစ်ပေါ်မှုများ
ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ဤအစီရင်ခံစာ နောက်ပိုင်းတွင်အသေးစိတ်ဆွေးနွေးဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အများပြည်သူရည်ရွယ်ချက်
အတွက် မြေကိုသိမ်းယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြည့်စုံစွာ မြေယာဥပဒေအတွင်းသို့
ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းပြီး ဤဥပဒေကိုဖျက်သိမ်းသင့်ပါသည်။

လယ်ယာမြောပဒေသည်လယ်ယာမြောအသုံးပြုမှုအသီအမှတ်ပြုလက်မှုတ်နှင့်မှတ်ပုံတင်သည့်စနစ်ဖြင့် ကျေးလက်လယ်လုပ်ခွင့် စနစ်တစ်ရပ်ခုမှတ်ရန်ကြီးပေးဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဤစနစ်ကိုပြုလုပ်ရာတွင်နိုင်ငံတော်အစိုးရောပဒေပြုကဏ္ဍသည် ပုဂ္ဂလိက မြေယာအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးကိုသတ်မှတ်ပေးပါသည်။ မြေပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးတွင်ရောင်းချခွင့် လဲလုယ်ခွင့် ချေးငွေရယူခွင့် (မြေပေါင်၍ ငွေချေးခွင့်) အမွှေဆက်ခံခွင့်နှင့်ငြားရမ်းခွင့်များပါဝင်ပါသည်။

ဥပဒေအရ လယ်လုပ်ခွင့်အသီအမှတ်ပြုလက်မှုတ်များကို အသစ်စွဲစည်းသောလယ်ယာမြောပုံးချုပ်မှုအဖွဲ့ FAB မူလယ်သမားများထံထုတ်ပေးပြီး ပေးအပ်ထားသောအခွင့်အရေးများကိုအသီအမှတ်ပြုပါသည်။ ကျေးရွာနှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာနကဗုံတ်တမ်းတင်ထားရှိပါသည်။ သတ်မှတ်ထားသောအခကြေးငွေများပေးချေရပါမည်။ လယ်သမားတစ်ဦးအနေဖြင့် WCရရှိရန်လျောက်ထားပြီးမိမိအခွင့်အရေးများကိုကောင်းမွန်ဖော်ပြု၍ LUC ထုတ်ပေးရသည့်အခကြေးငွေများကို ပေးချေလျက်လုပ်ငန်းစဉ်ကို လယ်ယာမြောပဒေတွင်ရှုံးလင်းစွာဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရောပဒေပြု ကဏ္ဍအနေဖြင့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်မည့်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို သဘောသဘာဝများဖော်ပြထားပြီးအကောင် အထည်ဖော်ရန်အသေးစိတ်အချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍမှ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရန် ထားရှိပါသည်။ မြေယာအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးအပြောင်းအလုပ်ဖွံ့ဖွံ့ဗွဲးပါက ဥပမာ ပေါင်နှင့်ချေးငွေရယူခြင်း လွှာပြောင်းခြင်း အမွှေဆက်ခံခြင်းများကရှိပါက စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်ရမည်ဟုလယ်ယာမြောပဒေတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

လယ်ယာမြောပဒေ (အပိုင် ၃၄)သည် မြေလွှတ်မြေရပ်မြေလပ်မြေရှိုင်းဥပဒေနှင့်ချိတ်ဆက်မှုမရှိဟုတင်ဖြင့် ယူဆရပါသည်။ FAP က မြေလွှတ်မြေရပ်မြေရှိုင်းများမှာတည်ပြုမြေမှုအသုံးပြုမှု မြေယာအသုံးပြုမှုတည်ပြုမြေမှုသည်ဟု သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ပါက မြေလွှတ်မြေရပ်မြေရှိုင်းများကိုလယ်ယာမြေအဖြစ်အမျိုးအစားပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပေးရန်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ မြေလွှတ်မြေလပ်မြေရှိုင်းများဥပဒေတွင် လယ်သမားများ၏ လက်ရှိမြေယာအသုံးပြုမှုကိုအသီအမှတ်ပြု အလေးဂရာပြုရန်ပြုဌာန်းချက်များပါဝင်ပါသည်။ ယခင်ကနိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယင်းတိုကိုတရားဝင် အသီအမှတ်ပြုခြင်းမရှိပါ။(မှတ်စု-၂၂) ထိုအပြင် မြေလွှပ်မြေလတ်မြေရှိုင်းများဥပဒေသည် လက်ရှိအသုံးပြုနေခြင်းမရှိသောမြေလွှတ် မြေလပ်မြေရှိုင်းတိုကိုအသုံးပြုရန်အတွက် CCVFV ထံမှခွင့်ပြုမိန့်ရယူရန်နယ်မြေခံလယ်သမားများကလျောက်ထားမှ ကိုခွင့်ပြုပါသည်။ ထိုအခါတွင်လယ်ယာမြောပဒေအရ လယ်ယာမြေအဖြစ်အမျိုးအစားပြန်လည်၍သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ (မှတ်စု ၂၃)⁸

ဥပဒေအရပြုဌာန်းထားသောလယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြုံခြုံမှုများအားနည်းပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရမြေအားလုံး၏ နောက်ဆုံးပိုင်ဆိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားမည်။ လယ်မြေအသုံးပြုမှုသတ်မှတ်ချက်များနှင့်မကိုက်ညီပါက လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားတစ်ဦးသည်လယ်လုပ်ခွင့်သတ်မှတ်ချက်များကိုချိုးဖောက်ပါက ဥပမာ မြေမှုမြေလပ်အဖြစ်ဆက်ရွက်ခြင်းအကြောင်းများကို FAP သို့အကြောင်းကြားမပြုပါက သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ အဆောက်အအေးများတည်ဆောက်ပါက FAP သည်အကြောင်းကောက်ခံခြင်း လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေး များပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ်တည်ဆောက်ထားသော အဆောက်အအုံများကို အင်အားသုံးဖယ်ရှားခြင်းများပြုလုပ်ခွင့် ရှိပါသည်။

လယ်ယာမြေခွဲခေါ်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာအပြင်းပွားမှုများကို FAP မှာများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုအထက်အဆင့် အပွဲ့အစည်းသို့အယူခံပါသည်။ ပယ်ဖျက်များကိုအထက်အဆင့်အပွဲ့အစည်းအဆင့်အထိ အယူခံဝင်နိုင်ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်အဆင့် FAP များကမြေယာအပြင်းပွားမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်များမှာအပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ မြေယာအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများ အမွှေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာအပြင်းပွားမှုများကို တရားရုံးတွင်ကြားနာ စစ်ဆေးနိုင်သော်လည်း လယ်ယာမြေခွဲခေါ်သတ်မှတ်ပေးမှ သို့မဟုတ် အသုံးပြုမှုခွင့်စပ်လျဉ်းသည့် အပြင်းပွားမှုများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရတရားစီရင်ရေးဌာနမှုကြားနာစာစိဆေးခြင်းကိုခွင့်ပြုပါ။

⁸ Article 10(a)(4), VFV Law (2012)

FAB ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုတရားရုံးတွင်အယူခံဝင်ခွင့်မရှိခြင်းမှာ အခြေခံဥပဒေနှင့်မညီညွတ်ဟုယူဆနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိအခြေခံဥပဒေသည်ဥပဒေပြေရေး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်တရားစီရင်ရေးကာဏ္ဍာ ၃ ရပ်အကြားလုပ်ပိုင်ခွင့်အာကာများ ရှင်းလင်းစွာခဲ့ခြားထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ဇကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများ၏အာခွင့်အရေး များ ငါးငါးတို့၏သီးခြားလွှာတ်လပ်စွာအယူခံဝင်သည် လုပ်ငန်းစဉ်ရှိရှိရေးအခွင့်အရေးအပါအဝင်ကို ငြင်းပယ်သည်ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်ပါသည်။ ယခင်ကရှိခဲ့သောမြေယာကော်မတီများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံးအတိတ်ဖြစ်စဉ်ကိုပြန်လည်ရှုပါက ဖြစ်ရပ်အနည်းငယ်အားဖွင့်သာ လယ်ဇကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သော လယ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုရေးအစီအမံတစ်ရပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ကြောင်းတွေရှိရပါသည်။ FAB အသစ်များအနေဖြင့်၍အခန်းကဏ္ဍကိုအပြည့်အဝဆောင်ရွက်ရန်အရေးကြီးပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရက အခြားရည်ရွယ်ချက်တစ်ရပ်အတွက် မြေယာအသုံးပြုခွင့်အခွင့်အရေးများကိုရှုတ်သိမ်းပါက လျှော်ကြေးပေးရမည်ဟု ဥပဒေတွင်အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းအက်ဥပဒေ (၁၈၉၄ ခုနှစ်) နှင့် လက်အောက်ခံအကောင်အထည်ဖော်သော နည်းဥပဒေများနှင့် ဥပဒေအဟောင်းရှိစည်းမျဉ်းများမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မြေသိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် မြေရယူခြင်း မြေယာအခွင့်အရေးများရယူခြင်း သို့မဟုတ် မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့်လျှော်ကြေးသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြေားလုပ်ငန်းစဉ်ရှိရှိရပ်များကို အဆုံးစွာနှစ်တွင် ထိန်းချုပ်ထားကြောင်းနားလည်သော့ပေါက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေသည်မြေယာသိမ်းဆည်းမှုအက်ဥပဒေပါ မည်သည့်ပြုဌာန်းချက်ကိုမှတ်လည်သွင်း အသုံးပြုခြင်းသို့မဟုတ် အစားထိုးခြင်းမရှိပုံးထင်မြင်ယူဆရပါသည်။ (မှတ်စု ၂၄) .⁹

လယ်ယာမြေဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း တိုးတက်ကောင်းမှုနှင့်စေနိုင်ပုံ

ပြည့်စုံသောမြေယာဥပဒေတစ်ရပ်ကိုလယ်ယာမြေဥပဒေတွင်ပါရှိသော ပုဂ္ဂလိကမြေပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာအယူအဆများ ပေါင်းစည်းထည်ဗွဲ့သွင်းသွေ့ ရေးဆွဲပြုဌာန်းခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မြေယာစီမံခိုင်ခွင့်ခွဲ့ခွဲဆိုင်ရာဥပဒေမှုဘောင် သဟာဇာ ညီညွတ်စေရေးနောက်ဆုံးဖြေရှင်းချက်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အပြီးသတ်မြေရှင်းချက်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်တည်ဆဲ လယ်ယာမြေဥပဒေကိုအကောင်အထည်ဖော်မှုတိုးတက်ကောင်းမှုနှင့်စေရန်အတွက် လက်ငင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေအရန်ည်းဥပဒေများနှင့်စည်းမျဉ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားကရှုတစိုက် စမ်းစစ်လေ့လာ၍ နားလည်သော့ပေါက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပဒေပြုမှုကဏ္ဍမှာနိုင်ငံတော်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍ သို့ ဥပဒေကိုအကောင်အထည်ဖော်မှုအသေးစိတ်အချက်များအား နိုင်ငံတော်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍမှာဆောင်ရွက်ရန်ချိန် လှပ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ လွှာတ်တော်ကပြုဌာန်းသောဥပဒေများကိုပြုဌာန်းဆင်ခြင်းထက် အကောင်အထည်ဖော်ရေးနည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများကိုပြုဌာန်းဆင်ခြင်းကပိုမို၍ လွယ်ကူခြင်းကြောင့် ရရှိသောသင်ခန်းစာများကိုပိုမိုလျှင်မြန်စွာ ပေါင်းစည်ဗွဲ့သွင်းသွေ့သွင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

လယ်ယာမြေဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်သော နည်းဥပဒေများနှင့်စည်းမျဉ်းများအတွင်းသို့ အောက်ဖော်ပြပါ အယူအဆများကို ပေါင်းစည်ဗွဲ့သွင်းသွေ့သွင်းရန်စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

အကြေခံမှုများ

- အမျိုးသမီးများ၏တန်းတူအခွင့်အရေးများကိုအတိအလင်းအသိအမှတ်ပြုသောမြေယာ
အသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာအကောင်အထည်ဖော်မှု နည်းဥပဒေများနှင့်စည်းမျဉ်းများပြုဌာန်းခြင်း

⁹ နိုင်ငံတော်အစိုးရကသိမ်းယူသော မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့်ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများဆုံးရှိရှိခြင်းအတွက် လျှော်ကြေးဆိုင်ရာကိစ္စရေးများကိုမြေယာသိမ်းဆည်းခြင်း စည်းထည်ဗွဲ့သွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ ငါးငါးတို့တို့မြေယာအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေး များအားကျင်းမဣ္းနှင့်ပြုဌာန်းခြင်း စုစုပေါင်းစပ်ပါသည်။

နေးမောင်နှုန်းအကြားတွင် မြေယာအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများ ပူးပေါင်းပိုင်ဆိုင်နိုင်ရေး အစီအမံတစ်ရပ်ကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြခြင်း

- မြေယာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကိုအသီအမှတ်ပြုခြင်းအုပ်စုသို့မဟုတ် ရပ်စွဲတစ်ခုကအလိုက္ခလွှင်ရပ်စွဲပိုင် LUC များပြုလုပ်ပေးရန်အစီအမံကိုခွင့်ပြုခြင်း
- လယ်သမာများအနေဖြင့်လွှာတ်လပ်စွာလယ်လုပ်ခွင့်ကိုအသီအမှတ်ပြုခြင်း။ စပါးစုံကိုပြုးရန်အတွက်နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဆည်မြောင်းစနစ်များဖြည့်ဆည်းပေးသောနေရာတွင်သာ မြေယာပေါ်တွင် မည်သည့်သီးနှံများကိစိုက်ပျိုးနိုင်ကြောင်း သတ်မှတ်ချက်များချမှတ်ခြင်း

သီးခြားလွှတ်လပ်သောဥပဒေကြောင်းအရဂုဏ်စားမှု

- မြေယာအငြင်းပွားမှုများကိုကြားနာစစ်ဆေးရန်အတွက် သီးခြားလွှတ်လပ်သောအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းခြင်း ဤအဖွဲ့အစည်းသည်အထူးသဖြင့် ကုန်းမြင့်နယ်မြောက်ခြင်းသောများမှ စကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမာများ အလွယ်တက္ကာလာရောက်ဆက်သွယ်နိုင်စေရပါမည်။ အသုံးပြုသောဘာသာစကား ကုန်ကျစရိတ် တည်နေရာတိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်ပါသည်။ ဤအဖွဲ့ကိုနိုင်ငံတော်သုတေသနမှုတရာ့များမှု အောက်တွင်ထားရှိပြီး မြေယာအရင်းအဖြစ် များစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် တာဝန်ယူသော ကဏ္ဍအလိုက်ဝန်ကြီးဌာနများမှ သီးခြားဖြစ်စေရပါမည်။ တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်များအားလုံးတွင်ရှုခွဲများရှုပါမည်။
- မြေယာစကအနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သော လယ်သမာများ နိုင်ငံတော်ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် လယ်သမာများ၏ လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို ရုပ်သိမ်းရန်ဆန္ဒရှုပါသော ရင်နှီးမြှုပ်နှံသူများအကြားတွင် မြေယာပဋိပက္ခများကို သာတူညီ မျှဖြေရှင်းနိုင်စေမည့် တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအစီအမံများရေးဆွဲခြင်း

ဥပဒေအရရှင်းလင်းစေခြင်း

- မြေယာစီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များ နိုင်ငံတော်အစိုးရအဆင့်အသီးသီးရှိမြေယာစီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့များ၏အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များကိုရှုံးလင်းစေခြင်းနှင့် ယင်းအဖွဲ့များတွင်လယ်သမာများနှင့်ပြည်သူလူထူ အဖွဲ့အစည်းများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်စေရန်နှင့် လယ်စကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမာများ၏အခွင့်အရေးများ ကိုအာမခံချက်ပေးရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း
- လယ်ယာမြေကိုအမျိုးအစားများ ထပ်မံခွဲခြားခြင်းအား ရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြခြင်း ဥပဒေတွင်ယခုအခါ စပါးစိုက်ပျိုးမြေနှင့်နှီးမြေကိုသာအဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်မြေ ယာအမျိုးအစားခွဲများ ပုံသေသတ်မှတ်မထားဘဲ လယ်သမာများအား ငှါးတို့နှစ်သက်ရာသီးနှံများ ရွှေးချယ်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် လွှတ်လပ်ခွင့်ပိုမိုပေးရေးစဉ်းစားရန်ဖြစ်ပါသည်။
- မြေယာအမျိုးအစားများပြောင်းလဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကိုရှုံးလင်းစွာဖော်ပြုခြင်း
- နိုင်ငံတော်အစိုးရကာအများပြည်သူရည်ရွှေ့ချက်ကိစ္စရုပ်အတွက် မြေယာသိမ်းဆည်းရန်ရှုံးလင်းသောအစီအမံပြုနှုန်းခြင်း မြေသိမ်းဆည်းခြင်းမပြုခိုမျှတသောစော်စွေးကွက်ပေါက်စော်စွေးလော်ကြေးကို တွက်ချက်ပုံနှင့်ပေးချေပုံတို့ အစီအမံကို ပြုနှုန်းထားခြင်း
- ပြစ်စက်ချမှတ်ရန်ပြုနှုန်းချက်များကိုရှုံးလင်းစွာအသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်း

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုကျစရိတ်လွှုပ်စေခြင်း

- လျောက်လွှာများတင်သွင်းရန် မှတ်ပုံတင်မှုအပြောင်းအလဲပြုလုပ်ရန် အခကြေးငွေ့မှုပေးချေရန်တို့ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရအဆင့်များအနက်အနိမ့်ဆုံးဖြစ်နိုင်သမျှ အဆင့်တွင် ကောင်တာတစ်ခုတည်း၌ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုအဖြစ် တစ်ခုတည်းသောအစိုးရငွှာနတစ်ခုဖြင့်ပြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း
- မြေယာမှတ်တမ်းတည်ဆောက်ရန်ကုန်ကျစရိတ်များလျော့နည်းကျဆင်းစေရန်နှင့် လယ်သမာများ၏မြေပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများစနစ်တက္ကာလာသတ်မှတ်ပေးရန် လိုအပ်သောအခါန်နည်းပါးနိုင်သမျှနည်းပါးစေရန်အတွက် မြေယာအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများကိုသတ်မှတ်ခြင်း နယ်နိမ်တ်ရေးဆွဲခြင်း မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများပြုလုပ်ရန် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောရရှိနိုင်သည့်နည်းပညာများကိုတက်နိုင်သမျှများပြားစွာအသုံးပြုခြင်း

မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းစီမံခန့်ခွဲမှုပဒေ (၂၀၁၆ ၂၀၁၂)ခုနှစ်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

မြေလွတ် မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေမှာအနှစ်သာရဇားဖြင့် မြေရိုင်းများခွင့်ပြုရေးနည်းဥပဒေများ (၁၈၆၂ ခုနှစ်) နည်းဥပဒေဟောင်းကို ပြန်လည်မွမ်းမထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။မကြာသေးမြိုက် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော စိုက်ပျိုးမြေမြေလွတ်နှင့်မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲရေးပဟိုကော်မတော်၏ တာဝန်များနှင့်အခွင့်အရေးများကို သတ်မှတ်ချက် (၁၉၉၁ခုနှစ်)နှင့်ထပ်တူနီးပါးတွင် ဖြစ်ပါသည်။ဥပဒေတွင်အများပြည်သူနိုင်ငံသားများ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍာရှင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ နိုင်ငံတော်အစိုးရအောင့်များအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဖြပ်သူတူးဖော်ခြင်းနှင့်အခြားဥပဒေအရ ခွင့်ပြုထားသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် မြေလွတ်မြေရိုင်းများကိုယားရမ်းရန် အသစ္စံစွဲ၏ည်းလိုက်သော CCVFVသို့ လျှောက်လွှာတင်သွင်းနိုင်မည့်အစီအမံတစ်ရပ်ကို ချမှတ်ထားပါသည်။ဥပဒေများချမှတ်ပါသည်။ ဤဥပဒေသည်နိုင်ငံပိုင်မြေပေါ်တွင် ကာလရှုည်မြေားစာချပ်များဖြင့်ယဉ်ဆန်းသည်။ ခွင့်ပြုချက်ပေးရန် CCVFV ကိုဥပဒေကခွင့်ပြုထား ပါသည်။ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းတားရမ်းထားသော မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကို ပေါင်းခြင်းရောင်းချခြင်းထပ်ဆင့်ငှားရမ်းခြင်းခွဲစိတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့်နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲအခြားနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းပြုလုပ်ခွင့်မရှိပါ။ (မှတ်စု ၂၂) ¹⁰

မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများဥပဒေတွင်နိုင်ငံပိုင်မြေကို နှစ် ၃၀ ကာလအထိုင်းရမ်းခြင်းအားခွင့်ပြုပါသည်။ (မှတ်စု ၂၆) မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုပါသည်။ အပိုဒ်-၁၀တွင်နိုင်ငံတော်ပိုင် မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကို ငှားရမ်းခြင်းဆိုင်ရာ အချိန်ကာလနှင့်မြေပမာဏကောင်သတ်ချက်များဆိုင်ရာကိစ္စပြုထားပါသည်။) CCVFV သည်တစ်ကြိမ်လျှင်ကေ ၅၀၀၀ သတ်မှတ်ပေးထားပြီးစုစုပေါင်းကေငါးသောင်းအထိခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါ သည်။ (မှတ်စု ၂၂) ငှားရမ်းသည် သတ်မှတ်ချက်များကိုလိုက်နာခြင်းမရှိပါက CCVFV အနေဖြင့်ငှားရမ်းချိန်ကိုပယ်ဖျက်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်အတွင်းနိုင်ငံတော်ကွန်းပြုသောမြေကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်မဆောင်ရွက်သောအခါတွင်ဖြစ်ပါသည်။ (မှတ်စု ၂၈) CCVFV သည်တစ်ချိန်တည်းမြော်ကေ ၅၀၀၀ ထက်ပိုလွှာနှင့်ခွင့်ပြုပေးနိုင်ပြီးအခြားအနေများကို သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင်ဥပဒေသည်ယင်းသို့သောခြင်းချက်များပြုလုပ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လမ်းညွှန်ချက်များအတွက် အကန်းအသတ်ဖြင့်သာလျှင်ဖော်ပြုထားပါသည်။

မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများဥပဒေအပိုဒ် ၁၂ တွင်မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကိုနိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံ သူများအား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများအား ငှားရမ်းရန်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ သို့ရာတွင် မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများဥပဒေသည် မြေများငှားရမ်းခြင်းကိုနိုင်ငံသားများအားဦးစားပေးမြေချမှတ်ပေးပါ သည်။ (မှတ်စု ၂၉) ¹¹

Government, the land to be reclassified as farmland, and LUCs issued to farmers that have been using the land.

မြေလွတ်မြေလပ်မြေရိုင်းများဥပဒေအပိုဒ် ၂၂ တွင်မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကိုနိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံ သူများအား မရှိသော်လည်း မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများဥပဒေအပိုဒ် ၂၂ တွင် CCVFV သည်လက်ရှိမြေယာများကို အသုံးပြုနေသောလုပ်သမားများမှာ၏အကျိုးစီးပွားရေးမှားရမ်းကိုလိုက်ရှိခွင့်အကျိုးဝင်သော နိုင်ငံတော်အစိုးရေးစီးပွားရေးမှားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် CCVFV ကပူးပေါ်အောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည့်ဟုဖော်ပြုထားပါသည်။ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကိုလုပ်ပိုင် ခွင့်ပြုထားသော နယ်မြေအောင်သမားတွင်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားသည် မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက တရားဝင်အသုံးမှတ်ပြုခြင်းမရှိဘဲအသုံးပြုနေကြပြောင်းအပိုဒ် ၂၂တွင်အသုံးမှတ်ပြုဖော်ပြုထားပါသည်။

¹⁰ Article 16, VFV Law (2012)

¹¹ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအားရွှေ့ခွင့်ပြုသောင်းရမ်းပါဝင်သေားများကို နိုင်ငံသားများကမြေယာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများမလုပ်ကိုင်နိုင်သောနယ်မြယ်ဖော်ပြုဖော်ပြုပါသည်။ အပိုဒ် ၁၂ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) အလေးအနှစ်ပြုဖော်ပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အလေးအနှစ်ပြုချက်မှာမျှရင်းတွင်မပါဝင်ပါ။

ဤပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုလည်းများအားလုံးမှာ ပေါင်းစပ်ကြည့်ပါက မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများကိုလက်ရှိအသုံးပြန်သောလည်သမားများအား နိုင်ငံတော်က တရားဝင်အသီအမှတ်ပြုရန်ခွင့်ပြထားပြီးမြေကိုလည်း လယ်ယာမြေအဖြစ်အမျိုးအစားပြန်လည်သတ်မှတ်ရန် မြေကိုအသုံးပြုဆဲဖြစ်သောလည်သမားများအားလက်ရှိလုပ်ငွေအသုံးပြုနိုင်ပြထားပါသည်။ (မှတ်စု ၃၀) ¹²

ကျေးလက်လယ်သမားမိသားစုများအနေဖြင့်လက်ငွေမဟုတ်သော မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများကိုအသုံးပြု ခွင့်လျှောက်ထားရန်အစီအမံတဲ့ရဲ့ကိုလည်းဥပဒေတွင်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။လယ်သမားမိသားစုမှာအနေဖြင့် မြေကိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းပေါ်အခြေပြု၍အများဆုံးမြေးကြ ၅၀ အထိခွင့်ပြုနိုင်ပါသည်။

မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေတွင် CCVFV အားပေါ်ပေါက်လာသော အငြင်းပွားမှုများဖြေရှင်းပေးရန် ကူညီပုံပိုးရေးအခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်ပေးအပ်ထားသည်ဟုလုပ်ဆရာပါသည်။VFVမြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေတွင် မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများအသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရတရားစီရင်ရေးကဏ္ဍသို့၊ အယူခံဝင်ခြင်းအားကန်းသတ်သည်ပြဋ္ဌာန်းချက်များမရှိပါ။

မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေ အကောင်အထည် ဖော်မှ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေနိုင်ပုံ

မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများ ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာအယူအဆများ ပေါင်းစည်းပါဝင်သော ပြည့်စုံသည့် မြေယာ ဥပဒေတစ်ရပ်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မြေယာဆိုင်ရာဥပဒေမှုဘောင် စနစ်တကျ ညီညွတ်မှုရှိစေရေး အဓိကဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တည်ဆဲ မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ချက်ချင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည်လုပ်ငန်းများရှိပါသည်။ ဥပဒေပြုသည့် အပိုင်းအနေဖြင့် ဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်မှု အသေးစိတ်အချက် အများအပြားကို နိုင်ငံတော်အစိုးရ အပ်ချုပ်မှုအပိုင်းက ဆောင်ရွက်ရန် ချုန်ထားခြင်းကြောင့် မြေလွှတ်မြေလပ် နှင့်မြေရှင်းများ ဥပဒေအရ နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ရရှိတစိုက် ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး နားလည်သဘောပါက်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းသော ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ခြင်းထက် နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ပုံကို ပြင်ဆင်ခြင်းက ပိုမိုလှယ်ကူပြီး ရရှိလာသော သင်ခန်းစာများကို ပိုမိုလှယ်မြှင့်စွာ ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများအတွင်း အောက်ဖော်ပြပါ အယူအဆများကို ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းရန် စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

ယေဘုယျမှုများ

- အမျိုးသမီးများ၏တန်းတူအခွင့်အရေးများကိုအတိအလင်းအသီအမှတ်ပြုသော မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများတွင်လုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့် အသုံးပြုခွင့်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မှုနည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများချမှတ်ခြင်း
- ထုံးတမ်း အစဉ်အလာအသုံးပြုမှုကိုစိုက်ပိုးထုတ်လုပ်မှုရှိသော အသုံးပြုမှုအဖြစ်အသီအမှတ်ပြုခြင်းအပါအဝင် (မှတ်စု ၃၁) လက်တွေ့ထွန်ယက်စိုက်ပိုးလုပ်ကိုင်သောမြေအသုံးပြုမှုကိုကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက်မြေမရှိသော မြေမရှိသောကျေးလက်တွင်နေထိုင်သူများအား မြေခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးရေးကိုဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ၅ နှစ်ပြည့်ပြီးနောက်စိုက်ပိုးမြေအဖြစ်ပြောင်းလဲနိုင်သော စိုက်ပိုးမြေအဖြစ်

¹² လယ်ယာမြေဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) အပိုင်း ၈ နှင့် ၃၄ တို့သည်မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)နှင့်သို့တော်ကိုရှိသည်ဟုလုပ်ဆရာပါသည်။ မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှင်းများအားမြေယာဆိုင်ရာမှုမြေးကြောင်းအမျိုးအစားပြုမှုတည်ပြုသည်ဟုသတ်မှတ်ခြင်းကိုခွင့်ပြုထားရေးမှုမြေးကြောင်းအမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်းကိုခွင့်ပြုထားရေးမှုမြေးကြောင်းအမျိုးအစားပြုမှုတည်ပြုသည်။

ပြောင်းလဲနိုင်စေခြင်း ဝမ်းစာအတွက်လုံလောက်သောမြေပမာဏ ဝမ်းစာအတွက်လုံလောက်သောမြေပမာဏမရှိသည့်
လယ်သမားများအားခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးရန် ဦးစားပေးခြင်း (မှတ်စု ၃၂) ¹³

- နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် အုပ်စုများကလက် ရှိမြေယာဆိုင်ရာတောင်းခံချက်များနှင့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တောင်းခံချက်များနှင့်
ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များအားအနောင့်အယုက်ဖြစ်စေနိုင် သောပြီစွန်းနိုင်သော မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများ
ငါးရမ်းခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် လွတ်လပ်စွာကြောက်ရှိုင်နားလည်မှ ပေါ်အခြေခံသော သဘောတူညီချက်ပေးနိုင်ရေး
မူများကိုကျင့်သုံးရန်ဖြစ်ပါသည်။

သီးခြားလွတ်လပ်သောဥပဒေအရဂုဏ်သားခြင်း

- မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများကို ငါးရမ်းခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သီးခြားလွတ်လပ်သော
အငြင်းပွားမှုမြေဖြုံးရေး အစီအမံတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဤအဖွဲ့သည် အသုံးပြုသော ဘာသာစကား၊ တိုင်ကျစရိတ်
တည်နေရာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးသပိုင်း တောင်ပေါ် နယ်မြေဒေသများမှ လယ်ဇက အနည်းငယ် လုပ်ကိုင်သော
လယ်သမားများ အလွယ်တကူ ဆက်သွယ်နိုင်စေရပါမည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းကို သမ္မတရုံးလက်အောက်တွင် ထားရှုပြီး
မြေ အရင်းအမြစ်များ စီမံခိန်ခွဲရန် တာဝန်ယူရသော ကဏ္ဍအလိုက် ဝန်ကြီးဌာနများမှ သီးခြား ဖြစ်စေသင့်ပါသည်။
- အုပ်ချုပ်မှုဆုံးဖြတ်ချက်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရတရားစီရင်ရေးကဏ္ဍသို့အယူခံဝင်ခွင့်ပြုခြင်း
- လယ်ဇကအနည်းငယ် သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများ နိုင်ငံတော် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအကြော်ရှင်းနှီးမြှုပ်နည်းသူများအကြားတွင်
မြေယာပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာပါကသာတူညီမြေဖြုံးရှိုင်ရန် တရားစီရင်ရေးအစီအမံများချမှတ်ထားရှိခြင်း

ဥပဒေအရရှုင်းလင်းစေခြင်း

- အပိုဒ်ဝတ္ထ်ကန်းသတ်ထားသည့်အတိုင်း တစ်ကြိမ်လျှင်မောက်(၅၀၀၀)ထက် ကျော်လွှန်သော မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်
မြေရှိုင်းများ ငါးရမ်းခြင်းကိုခွင့်ပြုရာတွင် စံခိုန်စံနှုန်းများကိုရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ်ဖော်ပြီး အကောင်အထည်
ဖော်သော နည်းဥပဒေများနှင့်စည်းမျဉ်းများအတွင်းပေါင်းစည်းထည့်သွင်းခြင်း။
- စက်မှုလုပ်ငန်းအတွက် သီးနှံများဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် သို့မဟုတ် သတ္တွေ့င်းလုပ်ငန်းများကဲ့သို့သော
စိုက်ပိုးရေးမှုမဟုတ်သောအသုံးပြုမှ များအတွက် မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများကို ငါးရမ်းအသုံးပြုစေရာတွင်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးသက်ရောက်မှုအကဲပြုတ်ချက်များ(ESIA) ပြုလုပ်စေရေးသတ်မှတ်ချက်များ
ထည့်သွေးခြင်း။ (မှတ်စု ၃၃) ¹⁴ ESIA များမှရလဒ်များကိုအများပြည်သူသို့ထုတ်ပြန်ကြော်ပြား အကြံ
ပြုချက်များကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် ရပ်စွာမြေယာအစီအ စဉ်များဖြင့်စိုက်ပိုးမြေအဖြစ်
လယ်ဇကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သူများကတွန်ယက်စိုက်ပိုးနေပြုပြစ်သောမြေများကိုအသိ အမှတ်ပြုရေးဦးစားပေး
ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ယင်းသို့သောမြေများ (အလုပ်ငှုစိုက်ပိုးရေးလုပ်ကိုင်ခြင်းအပါအဝင်)ကို မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်
မြေရှိုင်းများအဖြစ်အမျိုးအစားမသတ်မှတ်ရန် ရှင်းလင်းသောနည်းလမ်းရှို့စွဲလိုအပ်ပါသည်။
- Formulate a by-law to clarify how the CCVFV will recognize current land use as per Article 25of the VFV Law. မြေလွှတ်မြေ လပ်နှင့်မြေရှိုင်းများဥပဒေအပိုဒ် ၂၂၂ အရလုပ်ရှိမြေယာအသုံးပြုမှတ် CCVFV
ကမည်ကဲ့သို့အသိအမှတ်ပြုမည်ဖြစ် ကြောင်းရှင်းလင်းဖော်ပြုသည့်နည်းဥပဒေရေးဆွဲခြင်း။

Transparency and Accountability: ထင်သာဖြင်သာရှိုင်းနှင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတာဝန်ယူခြင်း

- မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) အပိုဒ် ၂၀ ယ ၄ နှင့် ၂၂၂ အ
တို့တွင်ပါဝင်သောစကားအသုံးအနှုန်းကိုအားကောင်းစေခြင်းနှင့် လယ်ယာမြောက်သောဥပဒေအပိုဒ် ၈၁ တို့နှင့်ချိတ်ဆက်မှုများကိုအားကောင်းစေခြင်း
(၂၀၁၂ ခုနှစ်)

¹³ မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) အပိုဒ် ၂၀ ယ ၄ နှင့် ၂၂၂ အ
တို့တွင်ပါဝင်သောစကားအသုံးအနှုန်းကိုအားကောင်းစေခြင်းနှင့် လယ်ယာမြောက်သောဥပဒေအပိုဒ် ၈၁ တို့နှင့်ချိတ်ဆက်မှုများကိုအားကောင်းစေခြင်း
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တိန်း သိမ်းဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)တွင် ESIA အစီအမံတစ်ရပ်တည်ထောင်ရန်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဥပဒေများ
စနစ်တကျညီညွတ်မှုရှိခဲ့ရန်နှင့်ထိုက်သင့်သောဥပဒေအရလုပ်ဆောင်မှုတူညီစေရန်အတွက် ကဏ္ဍအလိုက်သီးခြား ESIA

များကိုပြန်ကြော်ရှိုင်းမြောက်သောဥပဒေရေးဆွဲခြင်း

- မြေလွှတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိင်းဥပဒေကိုပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် CCVFV သည် မြေငားရမ်းသည့် သဘောတူညီချက် များတွင်ဖော်ပြထားသောမူလရည်ရွယ်ချက်နှင့်အညီ ငားရမ်းထားသောမြေကိုအသုံးမပြုသော မြေငားရမ်းသူများအား ပြစ်ဆော် များချမှတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာဆိုင်ရာပဒေတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ထူးခြားသောယဉ်ကျေးမှုသမီးနှင့် နိုင်ငံရေးပကတီအခြေအနေများနှင့်သင့်တော်သော မြေယာ အရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းသစ်များကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကျင့်သုံးရန်လိုအပ်ကြောင်းနိုင်ငံတော်အစိုးရမှုနား လည်သဘောပါက် ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြံမှုနှင့် မြေယာပဋိပက္ခဖြေ ရှင်းရေးချဉ်းကပ်ပုံ အသစ်များကို ကျင့်သုံးရန်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်မြှုပ်နည်းလုပ်ခွင့်သုံးသောချဉ်း ကပ်ပုံတစ်ရှည် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု စနစ်တကျညီညွတ်မှုရှိစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာရှင်းလင်းပြီးအလွယ်တက္ကနားလည်သဘောပါက်နိုင်ရပါမည်။ သတင်းအချက်အလက် များရယူနိုင်ရေးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နိုင်ငံသားများပါဝါင်နိုင်ရေးတို့ကို ဥပဒေတွင်ထည့်သွင်းပြုသွားထားသည့် အခွင့်အရေးများအဖြစ်သတ်မှတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့သော ချဉ်းကပ်ပုံကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဥပဒေကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတိုင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ရေးတို့ကိုလွယ်ကူချောမွှုစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြေယာအရင်းအမြစ်များ ရရှည်တည်တဲ့သောနည်းလမ်းဖြင့်အသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လည်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေးပိုမို ကောင်းမွန်လာစေမည်လည်းဖြစ်ပါသည်။ အရေးကြီးဆုံးအချက်မှုကြုံချဉ်းကပ်ပုံကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အကျိုးစီးပွားပါဝါင် ပတ်သက်သူများအားထုံးအတွက် တည်ဖြစ်သောနိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်တစ်ရုပ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နိုင်ငံအတွင်းပြည်သူလူထုအားလုံးအတွက် ပြီးချမ်းစွာ အတူယူပြုတဲ့နေထိုင်နိုင်ရန် အထောက်အကြံပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာစီမံခန့်ခွဲရန်အတွက်မြှုပ်ကျင့်သုံးသောချဉ်းကပ်ပုံတစ်ရှည်အတွက်အထည်ဖော်ရန်အလို့လာ မြန်မာနိုင်ငံ တွင်ပြည့်စုံသော မြေယာဥပဒေတစ်ရုပ်ကိုမှုကြမ်းရေးဆွဲပြုသွားနိုင်ရန်အကြံပြုပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအကျိုးစီးပွားပါဝါင် ပတ်သက်သူအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ဆုံးမှုများပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်ကြုံအယူအဆကိုလာက်ခံကြောင်းနှင့်ကြုံရည်မှုနှင့် ရည်မှုန်းချက်ပြည့်မီစေရေးအကောင်းဆုံးဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်နည်းလမ်းကို သုတေသနပြုလုပ်နဲ့ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ရှင်းလင်းသိသာပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက်မြေယာဆိုင်ရာ ပြည့်စုံသော ဥပဒေမှုဆောင်တစ်ရုပ်ရေးဆွဲရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများအနေဖြင့် နိုင်ငံသားများ၏အခွင့်အရေးများနှင့်စီးပွားပါဝါင်ပတ်သက်သူများအပြန်အလှန်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်လျှင်အခြားတစ်ခုကိုမဆောင်ရွက်ဟူ၍မဟုတ်ကြောင်းသတိပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ရရှည်တည်တဲ့သော ဖွံ့ဖြိုးမှု ယနေ့ခေတ်နယ်ပယ်တွင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့်ရှင်းတို့အနေကိုတစ်ခုမှရရှိ အခြားတစ်ခုကိုဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာနိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့်အခြားသောအကျိုးစီးပွားပါဝါင်ပတ်သက်သူများအနေဖြင့်ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သားသင့်သားသောမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အထွေထွေအကြံပြုချက်များမှာအကောင်းဆုံးဆက်လက်ပါသည်။

မြေဇကအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရွောက်ခြင်း

- အများပိုင် ဆိုင်သောမြေများကိုသိမ်းယူခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချင်းအများပိုင်ဆိုင်မြေမှုနှင့်ထုတ်ချောင်းချင်းမှ အကာအကွယ်ပေးခြင်း ရပ်ရွာအတွင်းရှိပြည်သူလူထု လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း အနေဖြင့် ရပ်ရွာဆိုင်ရာအစိုးရများမှ နှုတ်ထွက်ရန်အခွင့်အရေးရှိနိုင်ပါသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီးပွားရေးအတွက်အများပိုင်မြေတစ်စီတိတစ်ခုအတိတော်သားအပေါ်ခြင်းဖြင့်နိုင်ပါသည်(သို့မဟုတ်)အများပိုင်ဆိုင်သောမြေအသုံးပြုမှု အခွင့်အရေး၏ ငါးတို့ဝေးအတွက်လျော့ကြေးပေးနိုင် ပါသည်။
- မြေယာအခွင့်အရေးများ သိမ်းဆည်းချင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရွောက်ပြီး ချေးငွေ့ရယူရန်အတွက်မြေယာကိုပေါင်နှင့်ကိုမှုခွင့်ပြုခြင်း(မြေကိုအပေါင်ထားရှုံးငွေ့ချေးယူနိုင်ခြင်း သို့ရာတွင် မြေအသုံးပြုအခွင့်အရေးပိုင်ရွာင်တံ့ခွဲကိုမသိမ်းယူနိုင်ခြင်း ကြွေးဖြို့ကို မြေယာမှုတွက်သော အကျိုးကျေးဇူးအပေါ်ရှိသာလျှင် တင်ရှိစေနိုင်ခြင်း ရှိရှိရှိမှုများ အကြောင်းအလည်ပေးချေပြီးသည်အထိနောက်ထပ်ကြွေးဖြို့များယူနိုင်ခြင်းကိုကိုက်နံ့သတ်ခြင်း ကြိုအစိုးရမှု ငွေ့ရေးကြွေးရေးစဉ်းစားကိုရှိ စေရန်အားပေးပြီး မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်လုပ်ခွင့်လုပ်ခွင့်လုပ်ခွင့်လုပ်ခွင့်လုပ်ခွင့်ပေါင်းစပ်၍ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- တရားမန္တတရားရုံးများအနေဖြင့်အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များကြေးမြှုတင်ရှိကြောင်းသက်သေအထောက်အထားများပိုင်ဆိုင်ထားသောအဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏အကျိုးစီးပွားအတွက်မြေကိုသိမ်းဆည်းခြင်းအားတားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း မြေကိုပိုင်ဆိုင်သူအနေဖြင့် မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို ငါင်းတို့ ဆန္ဒရှိမည်ဆိုပါကရောင်းချုပ်းကြေးဆပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- မြေယာရေးကစားခြင်းကိုမြေယာရေးကစားခြင်းမပြုလုပ်ရန်အားပေးသော အကောက်အခွန်အစီအမံများအသုံး ပြုခြင်း စိုက်ပိုးထွက်ရှိနိုင်သောမြေများကိုမြေလတ်အဖြစ်ထားရှိခြင်းကိုအားမပေးခြင်း မြေများလက်ဝယ်စုံဆောင်းထား ခြင်းကိုအားမပေးခြင်း မြေလွှာပြောင်းသည် အကောက်အခွန်အသုံးပြုခြင်းကိုကျင့်သုံးခြင်းမြေဝယ်စုံကပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။) မြေလတ်အကောက်အခွန်ကောက်ခံခြင်း လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အများပြည်သူအဖွဲ့အစည်းများပိုင်ဆိုင်သည့်မြေပမာဏနှင့်အချိုးကျေမြေခွန်ဆောင်စေခြင်း
- ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များ၏ထိခိုက်သောသက်ရောက်မှုများကိုဖော်ထုတ်ပြီး နည်းပါးနိုင်သမျှနည်းပါးစေရန်အတွက် ESIA ကိုအစီအမံတစ်ရပ်အဖြစ်အသုံးပြုခြင်း ထိခိုက်သောသက်ရောက်မှုများကြီးမားလွန်းနေပါက စီမံချက်များကိုရပ်တန်းစေခြင်းယင်းအစီအမံသည်ရှိရင်းတည်ဆောက်ပတ်ဝန်းကျင်းပြုခြင်း၊ ငါင်းတို့နှင့်ဆက်စပ်နေသောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိစေခြင်းအားဖြင့် ယင်းအစီအမံသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်မှုကို ထိရောက်စွာလျော့ချိန်စေခြင်း

မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုတိုးတက်ကောင်းမှုနှင့်စေခြင်း

- စနစ်တကျမှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသောမြေကိုဝယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချုပ်းကိုတရားမဝင်သတ်မှတ်ခြင်း (ရောင်းချုပ်းကိုဥပဒေအရအသိအမှတ်မပြုခြင်း၊ စနစ်တကျမှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသောမြေကိုဝယ်ယူသည်အတွက် ဒက်ငွေချေမှတ်ခြင်း၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဝယ်ယူသူများအား ထိုက်သင့်သောလေလာမှုပြုရန်တာဝန်များသတ်မှတ်ခြင်း။)
- မြို့ပြနှင့်မြို့ပြပတ်လည်ရှိမြေများပိုင်ဆိုင်မှုအတွက်သီးခြားစနစ်များရေးဆွဲထားရှိခြင်း နိုင်ငံပိုင်မြေများကိုကာလရှည်ငှားရမ်းရန်အတွက် ကာလရှည်ငှားရမ်းသည်အစီအမံအသီးသီးနှင့်ကျေးလက်မြေများကိုခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း/မှတ်ပုံတင်ခြင်း (မြေအသုံးပြုမှုအသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များရပ်စွာပိုင်ခွင့်) (ရပ်စွာသစ်တော်စိုက်ခင်းများဖွံ့ဖြိုးရေးပြုလုပ်ခြင်းကျေးလက်ဒေသများတွင်အပန်ဖြေ သို့မဟုတ် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအစီအမံအဆောက်အဦးများစသည်တို့)
- စိုက်ပိုးမြေ ကနဦးမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် မြေယာအသီအမှတ်ပြု လက်မှတ်များထုတ်ပေးခြင်းအတွက် အခြေားငွေမှုးကိုအနည်းငယ်သာ သတ်မှတ်ခြင်း (မြေခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်း) ငါင်းနောက်ပိုင်းတွင် မြေလွှာပြောင်းပေးခြင်းများ အတွက် ပိုမိုမြှင့်မှုများသောမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းမှတ်တမ်း အခြေားငွေမှုးကိုကောက်ခံခြင်း မြေမှတ်ပုံတင် သည့်အခြေားငွေမှုးသည်ဝယ်ယူသူ၏တာဝန်ဖြစ်စေခြင်း
- မြေအသုံးပြုမှုခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း မြေအသုံးပြုမှုအသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များထုတ်ပေးခြင်း မြေခွန်ပေးဆောင်ခြင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်းပေးဆောင်ခြင်းစသည်တို့ကို နယ်မြေခြေခံအဆင့်တွင်တစ်နေရာတည်း၌ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဝန်ဆောင်မှုများပေးရန်စနစ်တစ်ရပ်ကျင့်သုံးခြင်း ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်မြေငှားခရယူရန်ကြိုးပမ်းခြင်းအခွင့်အလမ်းနည်းပါးပြီး လုပ်ငန်းစဉ်မှုံးကျေစလစ်လျှောက်တွယ်ကျင့်မှုံးဖြစ်လာပါမည်။
- ကဏ္ဍအလိုက်မြေယာအဖွဲ့အစည်းများ ဤအယူအဆကိုကျင့်သုံးခြင်းဖြင့်မြေခြုံရေးမြေကိုတွင် အကျိုးဆောင်လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင့်ထားသောဝန်ကြီးဌာနများထားရှိသောလည်း ငါင်းတို့အနေဖြင့်မြေကိုမြုပ်ဆိုင်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ငါင်းတို့၏စိုက်ပိုင်ပိုင်ခွင့်ရှိသောမြေမှုရရှိသောမြေငှားခများကို ငါင်းတို့ချုပ်းထိန်းချုပ်မှုမရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တောင်စုနိုင်ငံ၏မြေအားလုံး နယ်မြေခြေခံသများပေါ်တွင်စီမံခွန်ခြင်းခြင်း စောင့်ကြည့်လေလာခြင်း သတင်းအချက်အလက်ပေးပို့ခြင်းတို့အတွက်တာဝန်များကိုင်းတို့အားလုံးအပ်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ တာဝန်လွှာအပ်ပေးရာ၌အတိအလင်း ဖော်ပြီးရှုံးလင်းမှုရရှိရပါမည်။တာဝန်လွှာအပ်ပေးခြင်းများကို ပြည်တောင်စုလွှာတော် (နိုင်ငံတော်အစိုးရရှိုံးရေးပို့ခြင်း)၏ အစိုးရအဖွဲ့။ (နိုင်ငံတော်အစိုးရရှိုံးရေးပို့ခြင်းမှုကိုတို့မှ သတ်မှတ်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

ရှိရင်းမြေယာအသုံးပြုမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း

- ထုံးတမ်းစဉ်လာမြေယာအသုံးပြုနှင့် ယင်းသို့သောမြေယာအသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြုပြီးလေးစားခြင်း လယ်ယာမြော အိုးအိမ်တည်ဆောက်သောနယ်မြော၊ စားကျက်မြေနှင့် သစ်တောာမြေများ အပါအဝင် ရပ်ရွာအား ထုတ်ပေးထားသော ရပ် ရွာမြေယာအသုံးပြုမှု အသိအမှတ်ပြုလက်မှုများခွင့်ပြုခြင်း
- မြေယာပဋိပက္ခကိုရှောင်လွှဲနိုင်ရန်အလိုင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာဥပဒေအစိအစဉ်များအရ အသုံးပြုနေပြီးဖြစ်သော အများပိုင်သစ်တောာမြေများကိုဥပဒေမူဘာင်တွင်အသိအမှတ်ပြုပြီးကာကွယ်စောင့်ရွှောက်ခြင်း
- လက်ရှုံးမြေယာအသုံးပြုမှုကိုလေးစားခြင်း(မြေယာအသုံးပြုမှုအသိအမှတ်ပြုလက်မှုများထုတ်ပေးခြင်းရပ်ရွာပိုင်ဆိုင်မှုပိုင်ဆိုင်ခွင့်များထုတ်ပေးခြင်းကိုမှတ်တမ်းတင်ထားရှိခြင်း) ရှိရင်းမြေအသုံးပြုမှုအခွင့် အရေးများကိုလေးစားပြီး နောင်အခါတွင်မြေပဋိပက္ခများတိုးပွားမလာစေရန်အတွက်လုံလောက်သော ကာကွယ်စောင့်ရွှောက်မှုများ ချမှတ်ထားရှိခြင်း
- အလုပ်ကျို့က်ပျိုးရေးစနစ်များကိုလေးစားခြင်း မစိုက်ပျိုးဘဲအနားပေးထားသောမြေကို ယင်းသို့မြေလပ်အဖြစ် ထားရှုံးသည့်ကာလအတွက် ခိုင်လုံသောအကြောင်းရှုပါကမြေလပ် သို့မဟုတ် မစိုက်ပျိုးဘဲထား သောမြေဟုမယူဆခြင်း ယင်းသို့မစိုက်ပျိုးဘဲထားသောအချိန်ကာလမှာကြောင်းကျိုးစီလျဉ်ပါကမသတ်မှတ်ခြင်း ဤစနစ်များကို သွင်းအားစု လိုအပ်ချက်နည်းပါးသောရေရှည်တည်တဲ့နိုင်သည့်စိုက်ပျိုးရေးအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။မစိုက်ပျိုးဘဲထား သောမြေကို မသိမ်းဆည်းခြင်း သစ်ထုတ်ယူရန်သတ်မှတ်ထားသောမြေကွက်များ စီးပွားဖြစ်သစ်ပင်စိုက်ပျိုးထားသောစုံကိုချင်းများစားကျက်မြေများတော်စွာနှင့်သောမြေ စိုက်ပျိုးရေးသစ်တောာစနစ်များကိုမစိုက်ပျိုးဘဲထားသောမြေများအဖြစ်မယူဆရန်ဖြစ်ပါသည်။

မြေအမျိုးအစားသတ်မှတ်သည့်စနစ်တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်း

- နိုင်ငံတော်အဆင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ခရိုင်အဆင့်မြှို့နယ်အဆင့်နှင့် ရပ်ကွက်ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သောမြေအသုံးပြုမှုစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအပေါ် ဖြည့်ဆည်းသည့် တစ်နှင့်ငဲ့အတိုင်းအတာနှင့် မြေအမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်း/ဇန်နယ်သတ်မှတ်ခြင်းစနစ်ကိုကျင့်သုံးခြင်း နည်းပညာပိုင်းအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့များ အနေဖြင့်ပို့မြှုပ်မြေမှုများသောအဆင့်များတွင် မြေအသုံးပြုမှု စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ကေအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများ ပြည်သူလူထု အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ငဲ့တော်အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့က မြေယာအသုံးပြုမှုစီမံကိန်းမှု အများအပြားကို ရယူကြည့်ရှုနိုင်ပြီး ပြန်လည်သုံးသပ်၍မှတ်ချက်ပြုနိုင်ခြင်း အတည်ပြုပြီးသောမြေအသုံးပြုမှုစီမံကိန်းများကိုအများပြည် သူနှင့်အုံးရအာဏာပိုင်များလွှာတ်လပ်စွာရယူကြည့်ရှုနိုင်စေခြင်း
- လယ်မြေမြေယာများအမှန်တကယ်အသုံးပြုပုံနှင့်ကိုက်ညီစေရေး ကျေးလက်ဒေသလယ်သမားများ၏ လယ်လုပ်ခွင့်တောင်းခံချက်များ ရှိရင်းလယ်လုပ်ခွင့်တောင်းခံချက်များကို ကာကွယ်စောင့်ရွှောက်ရေးတို့အတွက် မြေအမျိုးအစားပြုမှုစီမံကိန်းများအတွက် ပြန်လည်သတ်မှတ်သည့်ရှုင်းလုပ်ခွင့်စေရေး
- စားကျက်မြေများကို သီးခြားမြေအမျိုးအစားတစ်ရပ်အဖြစ်အသိအမှတ်ပြုပြီး မြေအသုံးပြုမှုစီမံကိန်းများတွင်ပေါင်းစပ်းထည့်သည့်သွေ့သွေ့ကျက်စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်ထားရှိပြီး နယ်မြေခံအာဏာကျားလိုင်မှုများကျို့ဝိုင်းမြေအဖြစ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း
- မြေမြိုင်ဆိုင်သူများအသက်ရှုင်ရပ်တည်ရန်အတွက် မြေအလုံအလောက်မရှိသူများကို ဦးစားပေးလွှာက် မြေပိုင်မရှိသော ရပ်ရွာများနှင့်လယ်သမားများကို မြေအသုံးပြုမှုစီမံခေါ်သတ်မှတ်ပေးရေး အလေးအနှစ်ထားဆောင်ရွက်ခြင်း (ဌကေအောက် ဖြစ်ပါသည်။)

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော အကျိုးစီးပွားပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ဂရုတစိုက်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးလျှက် နိုင်ငံအတွင်းမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ မြေကေ အနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သောလယ်သမားများနှင့်ရုပ်ရွာများ၏ မြေယာ အခွင့်အရေးများကို ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အလေး ဂရုပြုခြင်းဖြင့် မြေယာပနိုပ်ကွဲလူမှုရေးမတည်ဖြံမှုပြဿနာများကို ရှောင်လွှာနိုင်ပါမည်။ယင်းပြဿနာများသည် မြန်မာ နိုင်ငံတွင်လက်ရှုဖြစ်ပွားနေသော စီးပွားရေးနှင့်ဒီမိုကရေးစွဲဖြော်ပြုးတိုးတက်မှုကိုထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ လက်ရှုပြုငှာန်းထားသော လယ်ယာမြောပဒေနှင့် မြေလွှာတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းများဥပဒေတို့တွင် အားနည်းချက်များမဖြစ်မီ ငှါးတို့ကို ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ငှါးတို့ကိုဖြော်ရှုးဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ကြောင်းအသိအမှတ်ပြုရပါမည်။ မြေယာဆိုင်ရာ ပြည့်စုံသောမူဝါဒတစ်ရပ်နှင့် မြေယာဥပဒေတစ်ရပ်တို့ကို ရေးဆွဲပြုငှာန်းရန်အထူးအကြံပြုပါသည်။ တစ်ခုနှင့်တည်းမှာပင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် လယ်ယာမြောပဒေနှင့်မြေလွှာတ်မြေလပ်နှင့်မြေရှိုင်းဥပဒေတို့အတွက် နည်းဥပဒေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို မည်သူမဆိုပါဝင်နိုင်သောတိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ဖွင့်လှစ်ပေးရန်အကြံပြုပါသည်။

Annex နောက်ဆက်တဲ့

Annex 1 - နောက်ဆက်တဲ့ ၁ မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက်မဟုတ်ဘဲပြန်လည်နေရာချထားခြင်း နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းများ
(adopted from World Bank Group's Resettlement Policy) (ကန္တာဘဏ်အုပ်စု၏ပြန်လည်နေရာချထားရေးမှုပါဒါယဉ်ဖော်ပြုပါသည်။)

မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက်မဟုတ်ဘဲပြန်လည်နေရာချထားခြင်းသည် ကာလရှည်ပြင်းထန်သောအခက်အခဲများ ဆင်းရဲ့ နွမ်းပါးမှုနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှ တို့ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့မြှုပြစ်စေရန်အတွက် စနစ်တကျအားဖြီအမှုံး ဂရုဏ်စိတ်စိစော်ပြီး ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက ယင်းသို့ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။ ဤအကြောင်းများကြောင့် မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် မဟုတ်ဘဲ ပြန်လည်နေရာခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ၏မှတ်စွာတွင်ခြောက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်သင့်ပါသည်။

(a) ဖြစ်နိုင်သည့်နေရာများ တွင်မိမိသဘောဆန္ဒမပါဘဲပြန်လည်နေရာချထားခြင်းကိုရှောင်ရှားသင့်ပါသည်
သို့မဟုတ်နည်းပါးနိုင်သမျှနည်းပါးစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်ပုံစံထုတ်စိစော်ရာတွင်အခြားဖြစ်နိုင်သော ရွှေးချယ် နိုင်သည့် နည်းလမ်းများအားလုံးကို စူးစမ်းလေ့လာ ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(b) ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းကိုရှောင်လွှာရန် မဖြစ်နိုင်သောနေရာများတွင်ပြန်လည်နေရာချထားရေးလုပ်ငန်းများ ကို ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်သောဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအဖြစ်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ စီမံချက်ကြောင်း ဖယ်ရှားပေးရသောသူများအနေဖြင့် စီမံချက်မှုရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို မျှဝေခံစားနိုင်စေရန်အတွက် လုံလောက်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအရင်းအမြှစ်များဖြည့်ဆည်းပေးရပါမည်။ ဖယ်ရှားပေးရသူများအား အဓိပ္ပာယ် ရှိသောနည်းလမ်းဖြင့်တိုင်ပင် ဆွေးနွေးပြီး ပြန်လည်နေရာချထားသည့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ စိစော်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အခွင့်အလမ်းများရှိစေရပါမည်။

(c) ဖယ်ရှားပေးရသူများအားလုံးတို့၏ စားဝတ်နေရာရေးနှင့်လူနှုန်းအဆင့်အတန်းတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်သို့မဟုတ် မဖယ်ရှားပေးရမီရှိခဲ့သောအဆင့်အတန်းအတိုင်းပြန်လည်ရှိစေရန် စစ်မှုန်သောသတ်မှတ်ချက်များယဉ်ကြည့်ပါက ပြန်လည်ရှိရှိစေရန် စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းစတင်၍ အကောင်အထည်မှဖော်မိုးက ရှိခဲ့သော အဆင့်များအထိ ပြန်လည်ရောက်ရှိစေရန် ငြင်းတိုးတက်ပို့မို့မြှင့်မှုများသည့်အဆင့်သို့မှ ရောက်ရှိရှိစေရန်အတွက် ကြံးပမ်းအားထုတ်မှုများတွင် ကူညီပုံပိုးပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

Annex 2 - နောက်ဆက်တဲ့ J - မကြာသေးမိကပယ်ဖျက်ခဲ့သောဥပဒေများ

Foreign Investment Law (1988) နှင်းခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှုပဒေ (၁၉၈၈ ခုနှစ်)

ဤဥပဒေသည်မြှုပ်နည်းမှုပိုင်ငါးတွင်နှင်းခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှုအတွက်မူဘောင်ကိုပြဋ္ဌာန်းပေးပါသည်။မြေပါဝင်သော စီပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤဥပဒေသည်နှင်းခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှုကိုပြည်ပငွေရင်းငွေနှီး ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိခွံ့ပြုပါသည်။ နယ်မြေခံစီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်ဖက်စပ်လည်ဆိပါက နှင်းခြားရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှု စုစုပေါင်းရင်းနှီးမြှုပ်နည်းသည်။ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိရပါမည်။ ဥပဒေတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှု ၆၇၆မြေကိုအသုံးပြုနိုင်ကြောင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော်လည်း ဥပဒေအရအကောင်အထည်ဖော်သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှုအဆိုပြုရာ၏လိုအပ်သောမြေအမျိုးအစားနှင့် နယ်မြေခံရိယာကိုရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤဥပဒေတွင်မြေအသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ ကန်သတ်ချက်များ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

Land Nationalization Act (1953) မြေယာပြည်သူ့ပိုင်သိမ်းခြင်းအက်ဥပဒေ(၁၉၅၃ ခုနှစ်)

မြေယာပြည်သူ့ပိုင်သိမ်းခြင်းဥပဒေသည် မြေအများအပြား ရရှိသောမြေပိုင်ရှင်စနစ်ကိုပေါ်ဖျက်ရန်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းမြေဖြန့်ဝေရေးစနစ်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရကမြေဖြန့်ဝေရောတွင်မြေားခြင်းအစိုးရမြေဖြန့်ဝေခန်းခွဲဆောင်ရွက်ပါသည်။မြေားခေါ်နှင့်စားရော်တွင်မြေားခေါ်ပြုပါသည်။ မြေားခေါ်နှင့်စားရော်တွင်မြေားခေါ်ပြုပါသည်။ ဤအက်ဥပဒေအရ မြေယာကိုပေါင်းနှင့်ခွဲဆောင်ရွက်ပါသည်။ မြေားခေါ်အကောက်အခွန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအက်ဥပဒေအရ မြေယာကိုပေါင်းခြင်း ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် ငှားရမ်းခွင့်လွှဲပြောင်းများမှာတရားမဝင်ပါ။ နိုင်ငံတော် အစိုးရက ဖြန့်ဝေပြီးစီမံခွန့်ခွဲသောမြေားကို ငှားရမ်းခြင်းအဆင့်အတန်းမှာယာယိနှင့်အမြေတမ်းဟူ၍ အမျိုးအစားခွဲခြားရှိပါသည်။ အမြေတမ်းငှားရမ်းခွင့်အခွင့်အရေးများကိုပင် ငှားရမ်းခြင်းသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း ငှားရမ်းခွင့်ပိုင်ဆိုင်သူလယ်သမားက ပြည့်မှုအောင်မဆောင်ရွက်ပါကပယ်ဖျက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်မြေယာပြည်သူ့ပိုင်သိမ်းရေးအက်ဥပဒေသည် လယ်သမားများ အတွက် အားနည်းသောလယ်လုပ်ခွင့်လုပ်မြှုပြုကိုသာဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါသည်။

ဤဥပဒေတွင်စိုက်ပိုးရေးအသင်းများဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းကိုခွင့်ပြုထားပါသည်။ ယင်းအသင်းများမှာအနှစ် သာရအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကုန်သည်ကြေးများအသင်းအောက်တွက် လက်ရှိတည်ထောင်ထားသောကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အ စည်းများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကိုစိုက်ပိုးရေးတွက်ကုန်များအဖြစ်သတ်မှတ်ထားပါသည်။ (ပုံမျိုးစုံအသင်း ဝါဂိုမ်းအသင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။) ဥပဒေတွင် စိုက်ပိုးမြေားဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းကိုဖြော်ပြုရန်အတွက် မြေယာစီမံခွန့်ခွဲရေးကော်မတီများကိုတည်ထောင်ထားပါသည်။

ဤဥပဒေသည်ဥပဒေပါသတ်မှတ်ချက်များအရချုပ်တို့သားပါသည်။ ဤဥပဒေသည် အလုပ်သမားများအဖြစ် လယ်ကိုထွန်ယက်စိုက်ပိုးရန်ဖြစ်ပါသည်။ (သီးစားဖျက်သိမ်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။) သို့ဖြင့်သီးစားများအနေဖြင့် မိမိတို့အသုံးပြုရန် သတ်မှတ်ပေးသောမြေားအတွက် အသုံးပြုခကို အခကြောင်းငွေကောက်ခံနိုင်ရန်အစီအမံတစ်ရပ်လည်းခုမှတ်ပါသည်။ မြေယာခွဲဝေသတ်မှတ်ရာတွင်ဆင်းရွက်မှုပါးသောအလုပ်သမားများအား ချမ်းသားသောအလုပ်သမားများထက်ပို့စားပေးပါသည်။ ခွဲဝေဖြန့်ဖြေားသောစနစ်တွင်မြေကျွန်းများကိုလည်းထည့်သွင်းထားပါသည်။

မြေယာစီမံခွန့်ခွဲရေးကော်မတီများသည်သီးစားများအားမြေားခွဲခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးခြင်း မြေားခေါ်နှင့်စားရော်တွင်မြေားခေါ်ပြုခြင်း မြေားခေါ်နှင့်စားရော်တွင်မြေားခေါ်ပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့သောနိုင်ငံတော်အစိုးရကစီမံခန့်ခွဲသည်လယ်ယာမြေကို မြေရှင်နှင့်သီးစားစနစ်မှာမြေယာနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ် ရေးအက်ဥပဒေ (၁၉၅၃ခုနှစ်)အရတည်ထောင်ခဲ့သော စိုက်ပျိုးမြေားရမ်းခြင်းဖြန့်ဝေသည့်စနစ်နှင့်ယဉ်ပြုင်လျက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအစိုးအစဉ်တွင်ပါဝင်သောမြေားကိုကြေးကြပ်ကဲရန်အတွက် တူညီသောမြေယာစီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီမှား ပါဝင်သည့်တူညီသောစနစ်ကိုပင်အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ဤဥပဒေသည်ဥပဒေပါပြောန်းချက်မှားအရခုံမှုတ်ခဲ့သောဆုံးဖြတ်ချက်မှားကို အရပ်ဘက်တရားရုံးမှားကဗျာမြန် လည်သုံးသပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်းအတိအလင်းတားမြစ်ထားပါသည်။

Law Safeguarding Peasants Rights (1963) လယ်သမားမြေကာကွယ်စောင့်ရောက်သည့်ဥပဒေ (၁၉၆၃ ခုနှစ်)

ဤဥပဒေသည်ယခင်ကလယ်သမားမှားအား ပြောန်းပေးခဲ့သော အမှန်တကယ်ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုမှားနှင့် နိုင်ငံအတွင်းစိုက်ပျိုးမြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးမှားကိုရှုပ်ထွေးမှုမှားရှုသည်ဟုလုပ်ဆပါသည်။

ဥပဒေမှာသာရှိပြီးနောက်ထပ်သွင်းအားစုံမှားအနေဖြင့် မြေအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေး မှားကိုသိမ်းဆည်းသော သို့မဟုတ် ပြသာနာဖြစ်နေသောမြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးမှားနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အခြားမည်သည့်ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းကိုမှုသိမ်းဆည်းသောဝန်ထမ်းသို့မဟုတ် အမိန့်မှားထုတ်ပြန်နိုင်ခြင်းမရှိဟုရှိရှင်းစွာမရှိဟုသာဖော် ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဥပဒေမှာချေးငွေအတွက် အပေါင်အဖြစ်ထားရှုသောမြေကို မြေရှင်မှားက သိမ်းဆည်းရန်ကြီးပမ်းခြင်းမှ လယ်သမားအား အကာအကွယ်ပေးရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤဥပဒေတွင်အမေးဆက်ခံခွင့်အငြင်းပွားမှုမှားဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှု ပြောန်းထားခြင်းမရှိပါ။ မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းအက်ဥပဒေ (၁၈၉၄ ခုနှစ်) သို့မဟုတ် အခြားဥပဒေမှားတွင်ပါရှိသောပြောန်းချက်မှားအရနိုင်ငံတော်အစိုးရက မြေကိုသိမ်းယူခြင်းမှ လည်းလယ်သမားမှားအားအကာအကွယ်ပေးခြင်းမရှိပါ။

ဤဥပဒေအရအရအရေးယူမဆောင်ရွက်သော အချိန်ကာလအတန်ကြောမြှင့်ခဲ့ပြဖြစ်ပါသည်။ အဓိကအကြောင်းမှာ စည်းမျဉ်းနှင့် အညီ ငွေချေးခြင်းမဟုတ်သော ငွေချေးလားသုမားသည်ချေးငွေဖြင့်မြေအခွင့်အရေးမှားပေါ်တွင် ချေးငွေမှား သတ်မှတ်ခြင်းသည်ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သည်မှာ အချိန်ကာလကြောမြှင့်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးပြောန်းထားသော အခြေခံ ဥပဒေပါ ပြောန်းချက်မှားအရ ဤဥပဒေသည်အခြေခံဥပဒေနှင့်မညီညွတ်ဟုလုပ်ဆပါသည်။ ယင်းအခြေခံ ဥပဒေတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ သီးခြားလွှတ်လပ်သောတရားစီရင်ရောကွန္းကိုတည်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လယ် ယာမြေဥပဒေသစ် (၂၀၀၂ခုနှစ်)ပြောန်းရာတွင်လယ်သမားမှားအားလယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အရေးဖြင့် ကြွေးမြှို့ရယူရန်ခွင့်ပြု ထားရာလယ်သမားမှား အနေဖြင့် ထိုက်သင့်သောနှုန်းထားဖြင့်ကြွေးမြှို့ရယူရန်အတွက် မြေကိုအပေါင်ထားသောလယ်သမားမှားအား ထိုက်သင့်သောကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုပေးရန်လိုအပ်ချက်ရှုပါသည်။ မြေပေါင်၍ငွေချေးခြင်း (ပေါင့်ခြင်းမှား) ပြုလုပ်ရန်ခွင့်ပြုထားသောအဖွဲ့အစည်းမှားအနေဖြင့် မြေမှားလက်ဝယ်စုဆောင်းမိခြင်းကိုလည်းခွင့်ပြုရန်လို အပ်လျက်ရှုပါသည်။ (မှတ်စု ၃၄) ¹⁵

¹⁵ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်စည်းမှတ်းလိုက်နာဆောင်ရွက်သော လိုင်စင်ရယူထား သည့်မြေရှင်မှားအားငှုံးတို့ပိုင်မြေအပေါင်မှားကို မြေအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးမှား လယ်လုပ်ခွင့်အခွင့်အခွင့်အရေးမှားအားတရားရုံးအားအားလုံးလုပ်ခွင့်အပို့ပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ရောင်းချောင်းမှာချေးငွေပြုပြု လည်ပေးချေရန်ထိုက်သင့်သော အခြားအပ်ချုပ်မှုပိုင်းကုစားမှုမှားအားလုံးလုပ်ဆောင်ပြီးသောအခါမှုသာ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့်နိုင်ငံအနေဖြင့်ငွေချေးသုမားလက်တွင်ထိုက်ပျိုးမြေအသုံးပြုခြင်းစုံမှားအားလုံးလုပ်ဆောင်မိနေသည့် အတိတ်ကအခြေအနေမျိုးပြန်လည်မဖြစ်ပွားစေရန်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

Annex 3 - နောက်ဆက်တဲ့ ၃ ဒေသတွင်းအခြားနိုင်ငံများမှာမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာသင်ခန်းစာများ

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ဒေသတွင်းရှိ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှာသင်ခန်းစာများရယူနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသတွင်းတွင် မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုများအများအပြားရှုပါသည်။
မြေယာပုံပုံပက္ခနှင့်မြေယာသိမ်းယဉ်ခြောင့် ကြီးလေးသောပြဿနာများလည်းရှုပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ငါးတို့ကိုသိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဒေသတွင်းတွင် မြေယာပြဿနာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသော ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်တွေ့ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအားပေးတိုက်တွန်းပါသည်။ သို့ဖြင့်ကြော်တွေ့ရသော ပြဿနာများအစားများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ပုံမှန်လေ့လာ သိရှုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

Cambodia ကမ္မာဒီးယား

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံသည် ၂၅၅၀၀ကြာမျှ ပြည်တွင်းစစ်နှင့်ပဋိပက္ခမှုဖြစ်ပွားနောက်အလွန်ခက်ခဲပြီးထူးခြားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးပြဿနာအခါးကိုရင်ဆိုင်ရပါသည်။မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်ငါးတို့၏အောင်မြင်မှုရရှိသောမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစာရင်အခါး။ သောအပိုင်းကဏ္ဍများမှာသင်ခန်းများရယူနိုင်သော်လည်း ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံ၏ အများအယွင်းများကိုလည်း အထူးသတိပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအများအယွင်းများကြောင့်မြေယာပဋိပက္ခနှင့် နိုင်ငံတွင်းလူမှုရေးမှတ်ညွှန်မှုဆိုင်ရာကြီးလေးသော ပြဿနာများဖြစ်ပွားနေပါသည်။

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံတွင်မြေဝယ်ယူခြင်းနှင့် ယင်းမှပေါ်ပေါက်လာသောမြေယာပဋိပက္ခတို့မှာကြီးလေးသောပြဿနာဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့်နိုင်ငံအတွင်း ကြီးမားသော စက်မှုစိုက်ပိုးရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်များချထားပေးခြင်းမှာ ထိန်းချုပ်မှု ကွပ်ကဲမှုမရှိဘဲ တိုးချွဲလာနိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ယင်းတို့ကြောင့် ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံ၏အမြတ်မြတ်သစ်တော်ကြီးပိုးများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ထားသောနယ်မြေများအပြားပျက်စီးခဲ့ပါသည်။လယ်သမားများအနေဖြင့်လယ်ယာလုပ်ဂိုင်ရန်လုပ်လောက်သော လယ်ယာမြေခရီယာမရှိသောကြီးလေးသည်ပြဿနာနှင့်ရင်ဆိုင်ရပါသည်။ နယ်မြေဒေသအများအပြားတွင် အစဉ်အလာအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည့်စနစ်များပျက်စီးသွားပြီး အခြားရေးချယ်နိုင်သည့်အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းနိုင်သော စနစ်များဖြင့်အစားထိုးနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံသည်ဥပဒေစနစ်အားဖြင့်နိုင်ငံအတွင်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ခွဲဝေမှုအတွက်ခိုင်မာသောမှုဘေးကောင်တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ထားရှုပါသည်။ သို့ရာတွင်နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများကိုအလေးကရှုပြုသောနည်းလမ်းဖြင့် ယင်းစနစ်များကို စနစ်တကျအကောင်အထည်ဖော်ရန်နိုင်ငံရေးအရေးအနေဖြင့်ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံသည်မြေစာရင်းဖြင့်မှတ်တမ်းတင်သောစနစ်ကိုကျင့်သုံးပါသည်။ယင်းစနစ်တွင်ပုဂ္ဂလိကအပိုင်မြေနှင့် ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများကိုအသိအမှတ်ပြုပါသည်။မြေပိုင်ခွင့်များကိုအမှန်တကယ်စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်သော နယ်မြေဒေသများတွေ့ကြုံစနစ်မှုအောင်မြေမှုရရှိပါသည်။ပြဿနာများလုပ်အများအပြားသည်ငါးတို့၏အခွင့်အရေးများကို စနစ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိခြင်း မှတ်ပုံမတင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့်လယ်လုပ်ခွင့်မသေချာခြင်း လယ်လုပ်ခွင့် လုပ်မှုမရှိခြင်း မြေသိမ်းဆည်းမှုများအနဲ့အပြားဖြစ်နေသည်။

လယ်သမားများအနေဖြင့်အသေးစားချေးငွေလည်းရယူနိုင်ပါသည်။ အသေးစားချေးငွေမှာကျေးလက်ဒေသလယ် သမားများအား လယ်ယာမြေဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်ရန် အောင်မြင်စွာပုံးမှုပေးနိုင်ပြီး လယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများ ထိုးရောင်းရသည်။ အသေးစားချေးငွေများပြန်မဆပ်သည့်နှင့်မှာအလွန်နည်းပါး သည်ဟု သတင်းများတွက်ပေါ်ပါသည်။

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံသည်သမိုင်းတစ်လျှောက်မြေယာစီမံခန့်ခွဲရှုစုံစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးတွင် အထူးသဖြင့်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းအသီး၏လုပ်ပုံးမှုများထပ်နေခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍မြေယာပြဿနာများကြော်တွေ့ရပါသည်။

ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံတွင်ကြော်ရသောအကြီးမားဆုံးပြသာနာတစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်ဖြူးပြနှင့် ဖြူးပြပတ်လည် တစ်စိုက်နယ်မြေဒေသများတွင်သာ မြေပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးမျှတိပုံတင်ခြင်းကိုတစ်ခုတည်းနီးပါးမျှပထမဦးစွာ အာရုံးစုံးစိုက်ပြီး အခြားနယ်မြေဒေသများကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိသည့်ပြဿနာဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကျေးလက်ဒေသပြည်သူလုဏ်အတွက် လယ်လုပ်ခွင့်လုံခြုံကိုလည်းဆောင်ရွက်ရန် အဓိထားဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်ပါသည်။ သို့ဖြင့်မြေယာပဋိပက္ခမှုနှင့်လူမှုရေးမတည်ပြုမှု နိုင်ငံအနေဖြင့်ရင်ဆိုင်နေရသော လယ်ယာမြေပဋိပက္ခမှု လူမှုရေး မတည်ပြုမှုပြသာနာအများအပြားကိုရှောင်လွှဲနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မာဒီးယားအစိုးရသည်ရပ်ရွာမြေပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကို လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားရပ်ရွာများအတွက်အသိ အမှတ်ပြုရန် ဥပဒေအရအစိုးရမှုပေးချုပ်တိုးပါသည်။

Laos လာအိုနိုင်ငံ

မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများအနှင့်အပြားဖြစ်ပွားခြင်း၊ မြေယာပဋိပက္ခဖြစ်ခြင်း၊ လူမှုရေးမတည်ပြုမှုမြောက်လာခြင်း ဟူသော ကမ္မာဒီးယားနိုင်ငံ ရင်ဆိုင်နေရသည့်ပြဿနာ အများအပြားကိုပင် လာအိုနိုင်ငံသည်လည်း ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိပါသည်။

ဤအခြေအနေတွင် လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံအစိုးရသည် လယ်ယာမြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြှေ့များဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့်ဥပဒေအသီးသီးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးပြင်ဆင်ရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ်နှင့်ကုန်ပိုင်းတွင်မြေအသုံးပြုမှု မူဝါဒများပြန်လည်ပြင်ဆင်မှုပြီးဆုံးရန်စိစဉ်ထားပါသည်။ လာမည်းလိုင်လ တွင်ဆက်စပ်နေသောဥပဒေများပြင်ဆင်ခြင်း ပြီးဆုံးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ပြီးဆုံးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အခြားသော ဆက်စပ်မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို လည်းဆက်လက်ပြင်ဆင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေး သစ်တော့ သဘူတ္တးနှင့် ရေဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့်စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးစီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးကော်မတီ အမျိုးသားလွှတ်တော် စီးပွားရေး စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးကော်မတီက နယ်ပယ်အများ ကဏ္ဍများနှင့်သက်ဆိုင်သောလယ်ယာမြေနှင့်ဆက်စပ် နေသည့် ပြဿနာများကိုဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ယင်းတို့မှာ လယ်လုပ်ခွင့် ပိုင်ဆိုင်မှု ပိုင်ဆိုင်မှုစာရွက်စာတမ်းရှိမှု ငါးရမ်းခြင်း နှင့်အခြားမြေအသုံးပြုမှုအမျိုးအစားများသည် စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများဖြစ်စေပြီး မဟာဗျာများမြှင့်ပုံဖြင့် မူဝါဒများရေးဆွဲလျက် စီးပွားရေးရန်လွှဲမှုရေးယဉ်ပြု့နေသောအင်အားစုံများအသီးသီးကိုဟန်ချက်ညီစေပြီး လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံအတွင်းစီးပွားရေးထွားမှုအများဆုံးရှိစေလျက် ဆင်းရွှေ့မှုပါးမှုနည်းပါးသက်သာစေရန် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ အမျိုးသားလွှတ်တော် စီးပွားရေးစီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးကော်မတီက ဖော်ထုတ်ထားသော အဓိကအရေးပါသည့် စီးရိမ်ပူးပန်မှုအချို့တွင်အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်။

- လာအိုနိုင်ငံကျေးလက် နှင့်ဖြူးပြုဒေသများရှိအိမ်ထောင်စုအများစုသည် မြေယာဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ လုံခြုံရွာ ရှိစေခြင်း ဥပဒေမှာ မြေယာများ ကိုနိုင်ငံခြားရင်းနီးမြှုပ်နှံသူများအတွက်ဖွင့်လှုစွဲခြင်းမပြုခဲ့ မြေယာအသုံးပြုသူ အခွင့်အရေးများတရားဝင်မှတ်ပုံတင်ပြီးဖြစ် စေလျက် ပိုမိုတို့မြေကို အစဉ်အလာမြေယာအခွင့်အရေးများ ရှိစေရေးသီးသန်ဖြစ်ခြင်း
- ဥပဒေမှုတောင်တွင်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့်အကျင့်အပိုင်းဆုံးအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းထိရောက်သောစွမ်းဆောင်ရည်ရှိစေခြင်း
- နိုင်ငံခြားရင်းနီးမြှုပ်နှံသူများအားလားလာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံသို့လာရောက်ရန်မဖိတ်ခေါ်ခဲ့ မြေပိုင်ဆိုင်မှု နှင့်စပ်လျဉ်းသောအခွင့် အလမ်းများနှင့် အန္တရာယ်ကျေရောက်နိုင်မှုများအကြောင်းနိုင်ငံသားများအကြေားတွင် သိမြင်နားလည်မှုမြောက်တင်ခြင်းနှင့်

လာအနိုင်ငံသည်ရပ်ရွာအတွက်မြေယာခွဲဝင်သတ်မှတ်ပေးမှုများ၏ သစ်တောကမြှုအဆင်းအမြစ်များအပေါ်အခွင့် အရေးများအပါအဝင် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားရပ်ရွာများ၏အခွင့်အရေးများ မြေယာအသုံးပြုမြှုအခွင့်အရေးများကိုအသိ အမှတ်ပြုပါသည်။

ເມື່ອບົດຂຶ້ນກິລາຫຍໍ້: ອາວີ່ອາມຸຕ່ປູປີຫວ່າງໆ ເມື່ອຍາອາວີ່ປູ້ມູ້ອາວີ່ອາມຸຕ່ປູລາລັກໜຸຕ່ມູກ່ທະຍ່ເປັ: ລົກ້າຕູກ້ອງບູພວໂປົງວັນ: ປູ: ອາວີ່ອາມຸຕ່ວູ້ມູ້ຫຍ່າວີ່ປູກ່ທະຍ່: ໂດຍກູ້ມື້ນີ້ລົກ້າລົກ້າລົກ້າ

Thailand ထိုင်းနိုင်ငံ

ထိုင်းနိုင်းသည် သမိုင်းတစ်လျှောက် နိုင်းငဲ့ရေးတည်ပြုမှုရရှိစေနိုင်သော နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ကျေးလက်ဒေသ ပြည်သူလူထုအား မြေယာနှင့် သစ်တောာအရင်းအမြစ်များခွဲဝေခြင်းကို အောင်မြင်စွာအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးမိန့်များအတွင်းက မြေသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့်စုလုပ်သောပြဿနာများနှင့် ယင်းတို့မြှဖြစ်ပေါ်လာသောမြေယာ ပင့်ပွဲမှုများစတင်၍ တို့ပွားလာပါသည်။ အချို့သောအကြီးမားဆုံးပြဿနာအချို့မှာ လူနည်းစုစိုင်းရင်းသားအပ်စုများသည် အစဉ်အလာ အားဖြင့်မြေယာအရင်းအမြစ်များကိုမြှုပ်ဆက်မှုစွာကြောမြင်အောင်ရောရှည်တည်တဲ့သောနည်းလမ်း၊ ဖြင့်အသုံးပြုခဲ့သောလည်း ယခုအခါင်းတို့၏ပြုပိုင်ခွင့်များဆုံးရှုံးနေသောနယ်များတွင် အကြီးမားဆုံးပြဿနာအချို့ဖြင့်မွားလျှက်ရှိပါသည်။ ထိုင်းနိုင်းသည်နိုင်းသားများ၏ပုဂ္ဂလီကပ္ပါယ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုအသိအမှတ်ပြုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် သင်ခန်းစာရယူနိုင်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံ၏အရေးကြီးဆုံးအပိုင်းကဏ္ဍမှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အများပြည်သူပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးခွင့်ပြထားပုံပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကိုထိုင်းနိုင်ငံပွဲစဉ်ပုံအခြေခံပြပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြု၍သာန်းပြီး လွှန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်းတွင်အရေးပါသောတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုများ ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သဘာဝအရင်းအမြစ်များထိန်းသိမ်းခြင်း ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရည်အသွေးကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း မြှင့်တင် ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့တွင် လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်ရပ်ရွှေများတိုက်ခိုက်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်အခွင့်အရေးကို အတိအသင်း အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြထားပါသည်။ (မှတ်စု ၃၅ ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံအခြေခံဥပဒေအပိုဒ် ၆၃ ထိုင်းသူ့ရာ၏ ၂၀၀၃ ခုနှစ်) အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ သို့မဟုတ် ရပ်ရွှေပြည်သူ လူထုကျိုးမာရေးကို ပြင်းထန်စွာထိခိုက်နိုင်သောမည်သည့်စီမံချက် သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်ချက်ကိုမဆုံးတားမြစ်ရန် တားဆီးပိတ်ပင်ရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သက်ရောက်မှုနှင့်ကျိုးမာရေးအကဲဖြတ်ချက်အစီရင်ခံ စာများကိုစနစ်တက္ကပြုခြုံး အများပြည်သူ့ကြေားနာမူများကျင်းပလျှက်ကျမ်းကျင်သူများ၏ထင်မြောင်ချက်များကိုရယူပြီးမှာသာ နောက်ဆုံးအတည်ပြုချက်ကို ခွင့်ပြုနိုင်ပါသည်။ (မှတ်စု ၃၆) ယင်းအခွင့်အရေးများရရှိစေရန်နှင့် ရရှိစေရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများက မိမိတို့၏တာဝန်ကိုဆောင်ရွက်ကြစေရေး လူတစ်ဦးချင်းနှင့်ရပ်ရွှေများတွင်တရားစွဲဆုံးရန် အခွင့်အရေးပေးထားခြင်းနှင့် ယင်းသို့သောမှုခင်းများကိုအပ်ချုပ်မှုတရားရုံးဖွဲ့စည်းပြီး ကြားနာစစ်ဆေးစေခြင်းတို့ကို လည်းအပြောင်းအလဲများအဖြစ် ထည့်သွင်းထားပါသည်။ (မှတ်စု ၃၇) ဤအပြောင်းအလဲများကြောင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တရားမျှတူမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးရယူအသုံးပြုမှုနိုင်မှ ပိုမိုကောင်းမွှုလာရန်အထောက်အကူ ပြုခဲ့ပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်းအထောက်အကူပြုခဲ့ပါသည်။

နောက်ဆုံးပြောန်းခဲ့သောအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၇ ခုနှစ်)တွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကဗြိုလ်ခဲ့သောအပြောင်းအလဲ များပေါ်ဆက်လက်၍
တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ရေရှည်တည်တုံးနိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးမှုနှင့်အညီ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်
အရည်အသွေးကောင်းစေရန်ပုံးမှုပေးခြင်း ထိန်းသိမ်းခြင်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းများပြုလုပ် ရန်သတ်မှတ်ထားရုံမှုမက
လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၏ကျင့်မာရေးသာယာဝပြောရေး ဘဝအရည်အသွေးတို့တွင်ထိခိုက်စေသော ညစ်ညမ်းစေသည့်
အရင်းအမြစ်များကိုထိန်းချုပ်၍ ကင်းပေါ်ရောက်စေရန်သတ်မှတ်ထားပါသည်။ လုပ်ငန်းပိုင်း အစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင်
လူတစ်ဦးချင်း နယ်မြေခံရပ်ရွှာများနှင့်အုပ်ချုပ်မှုအဲ့ဖွံ့အစည်းများကိုလည်းပါဝင်ဆောင် ရွှေ့ရန်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ (မှတ်စု ၃၈)
အပိုင် ၈၅) လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် ရပ်ရွှာ၏သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရည်အသွေး ကျွန်းမာရေး လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း
သို့မဟုတ် ရပ်ရွှာ၏ကျင့်မှုအရည်အသွေး သို့မဟုတ် အခြားအကျိုးစီးပွားများကိုထိခိုက်နိုင်သောစီမံချက်များ
သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍နိုင်ငံတကာထံမှ သတ်းအချက်အလက်ရှင်းလုပ်းချက်များကို
ရရှိရန်အခွင့်အရေးကိုလည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထား ပါသည်။ ထို့အပြင်ယင်းကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ထင်မြောက်များကို
နိုင်ငံတကာအားထုတ်ဖော်ပြောကြားရန်အခွင့် အရေးကိုလည်းသတ်မှတ်ဖော်ပြပါသည်။ (မှတ်စု ၃၉ အပိုင် ၅၅)
နည်းဥပဒေ၌လူပုဂ္ဂိုလ်များအားသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့်ပါဝင်ဆောင်ရွှေ့ရန် ရင်းတို့၏
အခွင့်အရေးအပါအဝင် အကျယ်ဥပဒေပါအခွင့်အရေးများ လွှာတ်လပ်ခွင့်များကိုချိုးဖောက်မှုဖြစ်ပါကအကျယ်ဥပဒေတရားရုံးတွင်
တောင်းခဲ့ချက်တို့ကိုနိုင်တင်သွေးရန်လည်း လူတစ်ဦးချင်းအား အခွင့်အရေးအပ်နှင့်ထားပါသည်။ အခြားသော
ရရှိနိုင်သည့်ကုစားရန်နည်းလမ်းများအားလုံးကို ဆောင်ရွက်ပြီးပါကယင်းသို့ ဆောင်ရွှေ့ရန်မည်ဖြစ်ပါသည်။

Vietnam ပိုမ်နမ်နင်္ခငာ

ပိုယမ်နမ်နိုင်ငံမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များတွင်အခြားသောပြဿနာများမှာ မြေယာအခွင့်အရေးများပေးအပ်ရာ တွင်ကျားမမျှတဲ့မရှိခြင်း(ကျားမ)ဘက်မလိုက်မှုရှိခြင်း၊လယ်ယာစိုက်ပိုးရာတွင်လွတ်လပ်ခွင့်မရှိခြင်း၊ အသက်မေးဝစ်းကြောင်းအတွက်လယ်သမားများအား ခဲ့ဝေသတ်မတ်ပေးသော လယ်ယာမြေဇီုယာမလုံလောက်ခြင်း၊ မြေအသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများပေးအပ်သည့်စနစ်မှာရှုပ်ထွေးလွန်းခြင်းနှင့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့်လပ်ငန်းစဉ်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့်ထင်သာမြေသာရှုမှုမရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုမ်နမ်နှင့်တော် ဥပဒေမူဘောင်အားသာချက်များတွင် မြေအသုံးပြုမှုအမျိုးအစားများအားလုံးပေါင်းစည်းထည့်သွင်းပါဝင်သော ပြည့်စုံသည့်မြေယာဥပဒေရှိခြင်း၊ မြစာရင်းဖြင့်မှတ်တမ်းတင်သောစနစ်ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းထားခြင်း၊ မြေယာနှင့်သတ်မှတ်သည့်စနစ်ကိုအသုံးပြုခြင်းနှင့် နိုင်ငံအတွင်းမြေအသုံးပြုမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ပြည့်စုံသောလုပ်ငန်းစဉ်ကိုအသုံးပြုခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်နမ်နိုင်ငံအနေဖြင့်နိုင်ငံအတွင်း မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ယင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသောမြေယာပဋိပက္ခများဆိုင်ရာ ပြဿနာများရင်ဆိုင်နေရကြောင်း နားလည်သဘောပါက်ပြီး ကျေးလက်ဒေသလယ်သမားများ၏လယ်လုပ်ခွင့်လုပ်ခြေမှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအတွက် မြေယာဥပဒေကိုပိုမိုစောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအတွက်မြေယာဥပဒေကို ပြင်ဆင်လျက်ရှုပါသည်။ မြေပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးပါက မြေအသုံးပြုခွင့်နှင့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး များဆုံးရှုံးပါက လောက်ကြေးတွက်ချက်ရန် အစိအမိများ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး မြေယာနှင့်စစ်လျဉ်းသည်ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားလာနိုင်မည့် အလားအလာလော့သူများအရေးတို့ကိုလပ်ဆောင်လျက်ရှုပါသည်။ လက်ရှိမြေယာဥပဒေများတွင်ပြင်ဆင်ချက်များကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင်ပြီးမီးအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်ဟုမျှော်မှန်းပါသည်။

LCG

FSWG-LAND CORE GROUP

Room 206,2nd Floor,Tower(E), Diamond Condominium, 497 Pyay Road, Kamaryut Township, Yangon 11041
Tel:+95 09 425026461~2 Fax: 09 7303 1749 Website: www.myanmarfswg.org